

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**HISTORIE, VÝVOJ A SOUČASNOST PRŮMYSLU
NA ROŽMITÁLSKU**

Autor práce: Eva Filipovská

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: PaedDr. Vladimír Kříž

Katedra: Katedra společenských věd

2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PaedDr. Vladimíru Křížovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Dále bych chtěla poděkovat celému Státnímu okresnímu archivu v Příbrami, především paní Haně Bártové za ochotu a velmi vstřícný přístup.

Poděkování patří i Podbrdskému muzeu, hlavně slečně Ivě Ryjáčkové za exkurzi v muzeu a zpřístupnění literárních pramenů, rovněž panu Rudolfu Šimkovi za poskytnutí informací a historických fotografií.

Velké díky patří také paní Janě Bacíkové, ředitelce Základní školy Jakuba Jana Ryby v Rožmitále pod Třemšínem, za pomoc při distribuci anket.

Děkuji také panu Františku Žánovi, vedoucímu Kulturního klubu města Rožmitál pod Třemšínem, za půjčení literárních pramenů.

Za poskytnutí rozhovorů a literárních pramenů jmenovitě děkuji: paní Josefě Čejkové, paní Květušce Voldánové, panu Jindřichu Dubskému, panu Václavu Sýkorovi a panu Jindřichu Jiráskovi.

Také bych ráda poděkovala těm, kteří mi pomohli zorientovat se v dané problematice a také všem, kteří byli ochotni vyplnit dotazník nebo anketu a zapojili se tak do výzkumného šetření.

ABSTRAKT

FILIPOVSKÁ, E. *Historie, vývoj a současnost průmyslu na Rožmitálsku : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2013. 87 s. Vedoucí práce : PaedDr. Vladimír Kříž

Klíčová slova: cvokařství, historie, průmysl na Rožmitálsku, Rožmitál pod Třemšínem, zpracování dřeva

Bakalářská práce se zabývá vznikem, vývojem a současností průmyslu ve městě Rožmitál pod Třemšínem a okolních obcích. Teoretická část analyzuje jednotlivá průmyslová odvětví v této oblasti z historického a současného hlediska. V historii na Rožmitálsku dominoval železářský průmysl, především výroba cvočků, dále také strojírenství a těžební průmysl. Tato oblast je spojena také s textilní, potravinářskou a sklářskou výrobou. Dřevozpracující průmysl a výroba nábytku je na Rožmitálsku dodnes jedním z nejvýznamnějších odvětví. Praktická část bakalářské práce zjišťuje, zda obyvatelé Rožmitálska znají alespoň základní historické informace o oblasti, ve které žijí, zejména pak o vzniku a vývoji průmyslové výroby. Tato část bakalářské práce zkoumá rozsah znalostí a informovanosti místních obyvatel vztahujících se ke sledované problematice. V neposlední řadě bakalářská práce zjišťuje zájem žáků místní základní školy o návštěvy rožmitálských muzeí. Závěr je věnován celkovému zhodnocení vývoje průmyslu na Rožmitálsku a zhodnocení povědomí rožmitálských obyvatel o dané problematice.

ABSTRACT

FILIPOVSKÁ, E. *The History, Development and Present State of Industry in Rozmítal and Its Surroundings : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2013. 87 p. Supervisor : PaedDr. Vladimír Kříž

Key words: history, industry in Rozmítal its surroundings, nail manufacture, Rozmítal pod Tremsínem, woodworking

This thesis deals with the origins, development and present state of industry in the town of Rozmítal pod Tremsínem and the surrounding villages. The theoretical part analyzes the industries in this area from historical and contemporary perspectives. The industrial history of the area was dominated by the iron industry, mainly nail manufacture, as well as by engineering and mining industries. This area has had its history associated also with the textile, food and glass manufacturing. Currently, the two most important are woodworking and the furniture industries. The practical part of this thesis explores the extent to which the residents are familiar with pertinent basic historical information about the area. This thesis examines the knowledge and awareness of local residents related to the given topic. Finally, the thesis identifies local elementary pupils' interest in visiting the museums in the city of Rozmítal pod Tremsínem. The conclusion brings a general evaluation of the development of industry in the area and an evaluation of the awareness of the residents about this subject.

OBSAH

ÚVOD	9
1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	11
2 HISTORIE MĚSTA ROŽMITÁL POD TŘEMŠÍNEM A OKOLNÍCH OBCÍ .	13
2.1 Rožmitál pod Třemšínem	13
2.1.1 Vývoj obyvatel.....	14
2.1.2 Osobnosti spojené s městem	15
2.2 Bezděkov pod Třemšínem.....	15
2.3 Buková	16
2.4 Hutě pod Třemšínem.....	16
2.5 Sedlice a Hoděmyšl.....	16
2.6 Skuhrov	17
2.7 Starý Rožmitál.....	17
2.8 Věšín	18
2.9 Voltuš	18
3 HISTORIE A VÝVOJ PRŮMYSLU NA ROŽMITÁLSKU	19
3.1 Těžební průmysl.....	19
3.1.1 Těžba žuly	20
3.1.2 Rýžování zlata.....	20
3.1.3 Těžba zlata	21
3.2 Potravinářský průmysl	22
3.2.1 Mlynářství	22
3.2.2 Pivovarnictví	23
3.2.3 Cukrářství a pekařství	24
3.3 Hutnictví železa a strojírenský průmysl	24
3.3.1 Cvokařství	26
3.3.2 Kovostar	27
3.3.3 Ferrum, a. s.....	27
3.3.4 Ro – Ko, v. o. s.....	28
3.3.5 Kovoprůmyslové závody, s. r. o.	29
3.3.6 Agrostroj	29
3.3.7 Agro	29
3.3.8 Agrozet.....	30
3.3.9 Agrostrojírny Rožmitál, s. r. o.	30

3.4 Sklářství.....	31
3.4.1 Flusárna	32
3.5 Textilní průmysl	32
3.5.1 Šití rukavic	32
3.5.2 Jitex	33
3.6 Dřevozpracující průmysl	34
3.6.1 Výroba částí dřevěných hraček	35
3.6.2 Truhlárna u Šmídů	36
3.7 Papírenský průmysl	37
3.8 Ostatní průmysl	37
3.8.1 Výroba nepálených cihel.....	37
3.8.2 Výroba dřevěného uhlí.....	38
3.8.3 Zpracování pryskyřice na dehet a kolomaz.....	38
3.8.4 Pálení kolomazi.....	39
3.8.5 Meta	39
4 SOUČASNOST PRŮMYSLU NA ROŽMITÁLSKU	40
4.1 Dřevozpracující a nábytkářský průmysl.....	40
4.1.1 Truhlářství Blažek	40
4.1.2 Truhlářství Petr Kaiser s. r. o.	41
4.1.3 Kaiser, s. r. o.	41
4.1.4 EkoStil Brdy, s.r. o.	41
4.1.5 HMH Trade, s. r. o.	42
4.1.6 Langer interiéry, s. r. o.	42
4.1.7 Zakázková výroba nábytku Pavel Trčka	42
4.1.8 Zakázkové truhlářství Šourek	43
4.1.9 Truhlářství Vachta.....	43
4.1.10 Truhlářství Tomek.....	43
4.1.11 Truhlářství Petr Loučka	43
4.1.12 Truhlářství Daniel Ritter	44
4.2 Elektrotechnický a strojírenský průmysl.....	44
4.2.1 Ravak, a. s., Strojírny Rožmitál	44
4.2.2 FD servis	45
4.2.3 Elzat spol. s r. o.....	45
4.2.4 Kemmler Elektronik	46
4.2.5 Konstrukční kancelář Václav Šourek.....	46

4.3 Zpracování železa.....	46
4.3.1 Kovo Věšín, s. r. o.....	46
4.3.2 KovoSýkora, s. r. o.....	47
4.3.3 Michal Kulovaný – kovoobrábění a nástrojářské práce.....	48
4.3.4 Kovo – Květoň.....	48
4.4 Těžební průmysl.....	49
4.4.1 Kámen Hudčice, s. r. o.....	49
4.4.2 Těžba zlata u Vacíkova.....	49
4.5 Potravinářství.....	50
4.5.1 Eko farma Březí.....	51
4.5.2 Dubských mlýn.....	51
4.6 Ostatní průmysl.....	51
4.6.1 NERAK.....	52
4.6.2 Kamnářství Janoušek.....	52
4.6.3 Konfektion MT, s. r. o.....	52
4.6.4 Jiří Matějka – ekologická likvidace odpadů.....	53
5 ZNALOST A INFORMOVANOST ROŽMITÁLSKÝCH OBYVATEL O PRŮMYSLU.....	54
5.1 Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále.....	54
5.2 Podbrdské muzeum v Rožmitále p. Tř.....	55
5.3 Anketa na Základní škole Jakuba Jana Ryby.....	56
5.3.1 Výsledky ankety.....	56
5.3.2 Shrnutí ankety.....	58
5.4 Dotazník pro obyvatele Rožmitálska.....	59
5.4.1 Výsledky dotazníkového šetření.....	59
5.4.2 Shrnutí dotazníkového šetření.....	69
ZÁVĚR.....	71
SEZNAM PŘÍLOH.....	85

ÚVOD

Jednou z nejkrásnějších a nejzajímavějších částí příbramského okresu je nepochybně město Rožmitál pod Třemšínem (dále jen Rožmitál p. Tř.) a jeho okolí společně s dominantou pohoří Brd. Prostor Brd se již v historii rozděloval území na dvě diametrálně odlišné skupiny. Jednalo se o vyspělejší severní území Brd a zaostalejší jižní oblast, kam patří také Rožmitálsko. Brdy jsou nejvyšším souvislým pohorím ve středních Čechách a rozprostírají se od hlavního města k městu Rožmitál p. Tř., které je také historickým centrem jihozápadních Brd. Brdy jsou velmi vyhledávanou turistickou oblastí. Mapu Brd si lze prohlédnout v Příloze I.

V historické době zůstaly Brdy vcelku stranou hustšího osídlení, výjimku ale tvořilo území právě okolo dnešního města Rožmitál pod Třemšínem. To souviselo s hospodářským využitím přírodního bohatství Brd. Město Rožmitál p. Tř. se v historických počátcích značně odlišovalo od okolního území. Hlavní roli v této odlišnosti hrál právě průmysl. Těžba a zpracování dřeva je prvním historicky doložitelným podnikáním, které se zasloužil o rozvoj Rožmitálu p. Tř. a jeho okolí. Značná rozlehlost brdských lesů toto podnikání významně podporovala. V polovině 18. století představovala výroba kujného dřeva na Podbrdsku zhruba 85 % zemské produkce. Další historická odvětví, která jdou ruku v ruce s těžbou a zpracováním dřeva bylo sklářství a železářství, které zde existovaly již od přelomu 15. a 16. století. Právě Podbrdsko bylo stěžejní železářskou zónou Čech až do poloviny 19. století. Historický vývoj byl však vůči regionu neúspěšný. Od druhé poloviny 19. století již podbrdský průmysl nemohl konkurovat novým průmyslovým centrům s moderní technologií, a tak podbrdský železářský průmysl zaznamenal konečnou fázi svého rozvoje a pomalý úpadek. Jediným průmyslovým oborem zachovaným na tomto území bylo odvětví výroby cvoků a hřebíků, ale i tato oblast zanedlouho pocítila nezáměr trhu. Cvokařství bylo pro tuto oblast nejtypičtější a nejrozšířenější domácí výrobou. Dnes již v okolí města Rožmitálu p. Tř. ani na Podbrdsku nenalezneme žádné pozůstatky původních center výroby. Jedinou připomínkou bývalé slávy tak zůstává malé muzeum mapující toto tradiční odvětví – cvokařský průmysl. Nejvýznamnějším zdrojem obživy zdejších obyvatel byl les. Každá rodina měla své políčko. Práce se měnila podle ročních období, přes zimu se pracovalo v hamrech nebo se právě vyráběly cvočky. V lese muži pracovali po celý rok jako lesní dělníci, dřevaři a povozníci, kteří dopravovali dřevo na pily. Významná část obyvatel později pracovala v dolech na Příbramsku.

Předkládaná bakalářská práce se věnuje zmapování historie a současnosti průmyslových odvětví ve městě Rožmitál p. Tř. a v obcích nacházejících se v jeho bezprostřední blízkosti. Dále bakalářská práce zjišťuje míru informovanosti zdejších obyvatel o historickém a současném průmyslu, ale i o historii obecně. Bakalářská práce se také zajímá o to, jak velký zájem o rožmitálská muzea mají jak zdejší obyvatelé, tak i žáci Základní školy Jakuba Jana Ryby (dále jen ZŠ J. J. Ryby).

Lze se domnívat, že v nedávné minulosti byl v této oblasti průmysl velmi rozšířen a naopak, že v současné době průmysl na Rožmitálsku zaznamenal úpadek. Jako další hypotézu můžeme uvést, že mladí obyvatelé Rožmitálska se nezajímají o místní historii a nevědí, jaký zde byl nebo dokonce je průmysl. Naproti tomu starší obyvatelé budou mít o průmyslu a historii přehled. Můžeme předpokládat, že žáci ZŠ J. J. Ryby v rámci školní exkurze Podbrdské muzeum navštívili. O návštěvu Cvokařského muzea škola ani žáci mít takový zájem nebudou. Spolupráce místních muzeí se základní školou bude mít určité rezervy.

Téma průmyslu na Rožmitálsku nebylo dosud nikým zpracováno, z tohoto důvodu jsem se o něj začala zajímat. Zpracováno bylo pouze téma cvokařství nebo také poznatky o městě Rožmitál p. Tř. jako o celku. V bakalářské práci se zaměřím na město Rožmitál p. Tř. a jeho bezprostřední okolí, to znamená obce v blízkosti do pěti kilometrů. Pokud by se i za touto hranicí objevilo nějaké důležité průmyslové odvětví nebo událost, která si pozornost zaslouží, určitě o ní nebude ochuzena.

1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Rožmitál pod Třemšínem je od svého historického počátku spojen s průmyslem. Vznik průmyslu na tomto území dával možnost k rozvoji této oblasti. Předkládaná bakalářská práce si za stěžejní cíl klade zmapovat historický vznik, vývoj a současnost průmyslu na Rožmitálsku. Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. První část bakalářské práce je věnována teoretickému zmapování jak historie obecně, tak historii, vývoji a současnosti průmyslu na Rožmitálsku. Odbornou analýzou budou prostudovány nejrůznější knihy, brožury, propagační materiály, archivních dokumenty a elektronické materiály. Komparativní metodou bude popsán a zhodnocen vznik a vývoj průmyslu na tomto území. Dále z nastudovaných materiálů bude popsán a zhodnocen současný stav Rožmitálska. V neposlední řadě bude použita metoda polořízeného rozhovoru s dotazovanými respondenty. Mezi tyto respondenty patří pan Václav Sýkora, majitel místní původně čistě kovářské firmy, u kterého budou zjišťovány údaje o jeho podniku. Dalším respondentem je pan Jindřich Jirásek, díky kterému vzniklo Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále. Pan Jirásek podá informace o vzniku muzea a jeho návštěvnosti. O závodu Meta, který působil v Rožmitále, existují jen velmi omezené údaje. Z tohoto důvodu bude veden rozhovor také s paní Josefou Čejkovou, hospodářkou a pozdější vedoucí tohoto závodu. Kvůli nedostatku informací uvedených na internetu, bude veden rozhovor také s panem Jindřichem Dubským, který je spolumajitelem mlýna v Bohutíně, jediného funkčního mlýna v okolí Rožmitálu p. Tř. V neposlední řadě budou také informace získávány prostřednictvím exkurze v Podbrdském muzeu. A pomocí rozhovoru se zdejší průvodkyní Ivou Ryjáčkovou budou zjišťovány informace o návštěvnosti muzea. Výsledky této metody budou použity v teoretické části.

Na základě zjištěných informací bude sestaven dotazník určený obyvatelům Rožmitálska. Vědomosti a znalosti související s průmyslem i historií v této oblasti budou poté vyhodnoceny. Druhá část bakalářské práce tedy vychází z hodnot, názorů a informovanosti získaných průzkumem veřejného mínění občanů žijících na území Rožmitálska. V praktické části bakalářské práce budou také zjišťovány postoje a názory žáků ve zdejší ZŠ J. J. Ryby. Pomocí ankety bude stanoveno, zda v rámci školního vzdělávacího programu pedagogové a žáci využívají možnosti návštěvy zdejšího Cvokařského muzea ve Starém Rožmitále a Podbrdského muzea v Rožmitále p. Tř. Jejich postoje a názory budou dále zpracovány a předloženy (popřípadě doporučíme

každoroční návštěvy) jak zástupcům základní školy, tak i Cvokařskému muzeu a Podbrdskému muzeu kvůli zlepšení kvality fungování těchto muzeí.

Závěr bakalářské práce bude věnován celkovému zhodnocení dané problematiky historie, vývoje a současnosti průmyslu na Rožmitálsku. Je důležité, aby zájem o historii této zajímavé oblasti neupadal, ale aby byl stále podněcován. Vždyť znalost historie je základem pro budování vztahu k vlasti, domovu, k zdravému patriotismu.

2 HISTORIE MĚSTA ROŽMITÁL POD TŘEMŠÍNEM A OKOLNÍCH OBCÍ

Rožmitálsko bylo osídleno později než její sousední oblasti Příbramsko a Březnicko. Podle všeho postupovalo osídlení Rožmitálska od Březnice, protože z ostatních stran se objevovaly různé přírodní překážky jako pralesy a močály. V místech dnešního Starého Rožmitálu sahá osídlení této oblasti do 10. až 11. století. V kolonizaci se postupovalo západním směrem, kde vznikly tři osady – Věšín, Buková a již zaniklá osada na Chvalovech, k nejmladším osadám patří Hutě pod Třemšínem.¹

2.1 Rožmitál pod Třemšínem

Město leží v jihozápadní části Středočeského kraje v nádherném údolí a ze všech stran je obklopeno brdským pohořím a brdskými lesy. Rožmitál p. Tř. je vzdálen 80 kilometrů jihozápadním směrem od Prahy a 17 kilometrů jihozápadně od Příbrami.²

Osídlení Rožmitálu p. Tř. sahá dle archeologických nálezů již do 10. století. Později, v roce 1230, založil starobylý rod Buziců rožmitálský hrad a pod ním novou osadu, nynější město Rožmitál p. Tř., které bylo obsazeno převážně obyvateli ze Starého města. Na erbu rodu Buziců byla kančí hlava, která je také součástí znaku rožmitálského. Hrad byl pojmenován jako Rosenthal a později počeštěn na Rožmitál. K významným osobnostem tohoto rodu patří Johanka z Rožmitálu, druhá manželka Jiřího z Poděbrad. Její bratr Jaroslav Lev uskutečnil v 15. století diplomatickou cestu po celé Evropě, která je popsána v díle Aloise Jiráka *Z Čech až na konec světa*. Zdeněk Lev z Rožmitálu se mohl stát českým králem, údajně se ale nechal uplatit od habsburského rodu. V 16. století hrad s městem přechází do vlastnictví rodu Gryspeků z Gryspachu. Po bitvě na Bílé hoře bylo sídlo jako konfiskát přiděleno pražskému arcibiskupství, v jeho vlastnictví zůstává až do roku 1948.³

Ještě v 16. století bylo město malé a nevalně prosperující s 45 usedlostmi. V polovině 18. století se vlivem rozmachu průmyslu začalo město rozrůstat a v této době mělo již 83 usedlostí. Po revolučním roce 1848 pro město nenastala zrovna příznivá situace. Na Rožmitálsku se nedostatečně rozvinulo kapitalistické podnikání, především kvůli špatné komunikační možnosti. Terénní překážky mohly i za nezdar v oblasti vybudování železnice, která by vedla do Březnice přes Rožmitál p. Tř.⁴

¹ *Kraj třemšínských hvozdů*. Rožmitál pod Třemšínem, 1959, s. 4-5.

² *Středočeský kraj: příroda, památky, aktivní turistika, kultura*. [Kladno], 2002, s. 24.

³ HÁSEK, Jindřich. *Rožmitál p. Tř.* Rožmitál pod Třemšínem, 1989, s. x.

⁴ POLÁK, Stanislav. *Vlastivědný sborník Podbrdská 20*. Příbram, 1982, s. 110-111.

S rozvojem železářského, textilního a sklářského průmyslu v českých zemích souvisela nutnost zajištění přepravy značného množství výrobků. Postavení rožmitálské dráhy v roce 1899 ulehčilo situaci zejména v oblasti dopravy dřeva z brdských lesů.⁵

Rožmitál p. Tř. se vyvíjel z podhradí a pak z poddanského městečka a podařilo se mu získat různé výsady i se podstatně rozšířit. Náměstí poblíž hradního areálu tvoří městskou památkovou zónu s radnicí pocházející z roku 1828 a kostelem sv. Jana Nepomuckého z roku 1729.⁶ V Rožmitále p. Tř. fungovala škola obecná, roku 1898 byla otevřena měšťanská škola chlapecká a dívčí a o pět let později se otevřela dvoutřídní živnostenská škola pokračovací. V roce 1891 byla založena tělocvičná jednota Sokol, která se starala o místní turistické vyžití. Snaha rodáků, krajanů a přátel města přinesla na počátku 20. století oblibu mnohých letních turistů z Prahy i Vídně.⁷

První světová válka si vyžádala 87 životů místních obyvatel. První polovina 20. století byla ve znamení stavby bytů, dlažby ulic a chodníků, přestavby silnic, zrodila se nová čtvrť V cizině, vznikaly různé spolky a instituce, byl zaveden elektrický proud, a podobně. Za druhé světové války bylo město střediskem protinacistického odboje, bylo zde zatčeno 83 osob a na konci války 32 z nich popraveno.⁸

Rožmitál p. Tř., jehož mapu je možné shlédnout v Příloze II, nabyl svůj přídomek pod Třemšínem až v roce 1920, kdy se chtěl odlišit od jiných měst stejného jména. Vrch Třemšín je ovšem od města vzdálen skoro devět kilometrů, pojmenování tak nemá plně reálné základy.⁹ Rožmitál p. Tř. získal statut města v roce 1973.¹⁰

2.1.1 Vývoj obyvatel

V roce 1379 žilo v Rožmitále p. Tř. asi 250 obyvatel, v polovině 17. století zde žilo jen o 50 lidí více. V roce 1778 počet obyvatel překročil 1 100. Roku 1870 město obývalo 2 315 lidí. O rok později vznikl velký požár, který zničil téměř polovinu domů. V roce 1900 nastává nárůst na 2 500 trvale žijících.¹¹ Počet obyvatel neustále narůstal a v roce 1994 žilo v Rožmitále p. Tř. 3 279 lidí, z toho bylo 1 597 mužů a 1 682 žen.¹² V současnosti je město rozděleno na devět částí, jsou to: Hutě p. Tř., Nesvačily,

⁵ JANEČEK, Jaroslav. *100 let rožmitálské lokální dráhy*. Březnice – Rožmitál p. Tř., 1999, s. 3-9.

⁶ MRÁZEK, Luboš, FIŘTOVÁ, Jiřina. *Výběr významných měst, obcí, firem a institucí České republiky 2002*. [Poděbrady], 2002, s. 106-107.

⁷ POLÁK, Stanislav. *Vlastivědný sborník Podbrdsko 20*. Příbram, 1982, s. 111-112.

⁸ *Kraj třemšínských hvozdu*. Rožmitál pod Třemšínem, 1959, s. 6-7.

⁹ KŘEPELKOVÁ, Hana et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice, 2003, s. 104.

¹⁰ PLACHÝ, Jiří, ŽÁN, František. *Být užitečný lidem: Vzpomínky Jiřího Plachého na sedmdesátá léta v Rožmitále pod Třemšínem, na dobu, kdy stál v čele města*. Rožmitál pod Třemšínem, 2011, s. 41.

¹¹ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál p. Třemšínem, 2005, s. 44-46.

¹² *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, březen 1995, s. 7.

Pňovice, Rožmitál p. Tř., Skuhrov, Starý Rožmitál, Strýčkovy, Voltuš a Zalány. Celkový počet obyvatel i s těmito příslušnými osadami je 4 326.¹³

2.1.2 Osobnosti spojené s městem

Kromě Jakuba Jana Ryby, pedagoga a významného hudebního skladatele, a představitelů pánů z Rožmitálu jsou s městem spojena i jména dalších významných osobností. Mezi tyto osoby patří kněz Václav Hájek z Libočan, autor Kroniky české a Bartoloměj Sadílek, vůdce poddanského lidu v místních selských bouřích v 18. století. K významným spisovatelům patří Rudolf Richard Hofmeister a Josef Toman. O Rožmitálu p. Tř. psali rovněž Gustav Klika a kronikář Gabriel Brda, znalcem města byl i učitel a kronikář Václav Matoušek. S městem je spjat také herec a režisér Josef Mareš, výtvarník scény Karel Šmíd, režisér Karel Jareš a malíř a grafik Vladimír Hřímálý. V Rožmitále p. Tř. se narodili herci Miloš Nedbal a Antonín Zíb, světoznámý houslista Václav Hudeček a legendární hokejisté Josef Černý a Ladislav Šmíd. Trvale v Rožmitále p. Tř. žil spisovatel Karel Josef Beneš se svou ženou houslovou virtuózkou Ervínou Brokešovou. Působil zde také Jan Hugo Bareš jako ředitel hudební školy. Na Rožmitálsko se vracel také keramik Jan Kutálek a Vladimír Holan tu při letním pobytu napsal své dílo *Rudoarmejci*.¹⁴

2.2 Bezděkov pod Třemšínem

Obec, která vždy patřila k rožmitálskému panství, leží čtyři kilometry jižním směrem od města Rožmitál p. Tř. První písemné zmínky o obci pocházejí z roku 1560. Jméno obec získala podle jejího zakladatele Bezděky. V roce 1923 si obec zajistila vlastní samosprávu. Nejvíce obyvatel, 315, v této obci žilo kolem roku 1848.¹⁵ V roce 1930 se zdejší obyvatelé živili jako krejčí, obuvníci, švadleny, zámečníci, kováři, tesaři, ale především jako kameníci.¹⁶ V současné době žije v této obci 152 obyvatel.¹⁷ Během druhé světové války se v Bezděkově p. Tř. a po okolních lesích pohybovali partyzáni. Na místě, kde se scházeli s místními odbojáři, se nachází pamětní deska.¹⁸

¹³ GALILEO CORPORATIO S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města* [online]. 1.7.2013 [cit. 2013-01-07]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/hlavni-menu/informace-o-meste/>>.

¹⁴ *Středočeský kraj: příroda, památky, aktivní turistika, kultura*. [Kladno], 2002, s. 25.

¹⁵ *Mikroregion Třemšín*. Mikroregion Třemšín, 2002, s. 8.

¹⁶ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 240.

¹⁷ GALILEO CORPORATION S. R. O. *Obec Bezděkov pod Třemšínem* [online]. 3.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.bezdekovptr.cz/>>.

¹⁸ GALILEO CORPORATION S. R. O. *Obec Bezděkov pod Třemšínem* [online]. 3.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.bezdekovptr.cz/informace-o-obci/historie-1/>>.

2.3 Buková

Buková se nachází necelých pět kilometrů severozápadně od Rožmitálu p. Tř. První zmínka o této obci se datuje do roku 1347, kdy se zde jako první obyvatelé uvádějí jeden včelař (brtník) a jeden lesník s rodinami.¹⁹ V roce 1921 zde žilo 515 lidí. V této době se zdejší obyvatelé živili jako lesní dělníci a hlavně cvokaři,²⁰ dále tu žil také mlynář, pekař, pilař, tesař, truhlář a další živnostníci.²¹ Název obce pochází od bukových lesů, které tu dříve převažovaly. Od roku 1964 patří Buková pod správní území Věšina, který je vzdálen jeden kilometr.²² V současnosti zde žije 143 obyvatel.²³

2.4 Hutě pod Třemšínem

Obec je složená ze dvou sousedících osad. V 16. století nejprve vznikly Hutě Přední (Hořejší) při skelných hutích v bývalých panských lesích. K této osadě patří Petrovicův mlýn postavený roku 1730. V roce 1900 zde byla otevřena základní škola jednotřídní, později rozšířená na dvoutřídní. V 18. století byly založeny Hutě Zadní (Dolejší), k nimž náleží samota Pod kotli, kde dříve býval železný hamr, později pila šindelka. V roce 1880 žilo v obou obcích dohromady 462 obyvatel.²⁴ Ves leží čtyři kilometry jihozápadně od města. Místní obyvatelé se živili jako malozemědělci, věnovali se domácí dřevovýrobě a práci v lese. Ve zdejších lesích je několik státních přírodních rezervací se starými bukovými porosty a vzácnou květenou.²⁵

2.5 Sedlice a Hoděmyšl

Obec Sedlice (kdysi zvaná Sedlce) je starobylá osada ležící dva a půl kilometru severně od Rožmitálu p. Tř. Vesnice Hoděmyšl (dříve Hodomyšl a Vodomyšl) je částí obce Sedlice. Obě sousedící vsi byly založeny roku 1379.²⁶

Název obce Sedlice pochází od slova sedlo. U obce se nacházejí dva mlýny, také se zde dolovala železná ruda. V roce 1900 měla obec 362 obyvatel.²⁷ V současné době

¹⁹ HÁLA, Josef. *Historie obce Bukové I. díl 1250 - 1965*. Buková, s. 4-7.

²⁰ VESELÝ, Václav. *Pamětní kniha obce Bukové*. Buková, 1928, s. 5-6.

²¹ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 242.

²² *Mikroregion Třemšín*. Mikroregion Třemšín, 2002, s. 16.

²³ GALILEO CORPORATION S. R. O. *Věšín: Oficiální stránky obce* [online] 9.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.vesin.cz/>>.

²⁴ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 243-246.

²⁵ GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: oficiální stránky města* [online]. 7.1.2013 [cit. 2013-01-07]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/prislusne-osady/hute-p-tr/>>.

²⁶ GALILEO CORPORATION S. R. O. *Sedlice: Oficiální stránky obce* [online]. 27.12.2012 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.sedlice-obec.cz/informace-o-obci/historie-a-soucasnost/>>.

tu žije 218 obyvatel. Obec je z převážné části zemědělská, přiléhá k ní totiž velká část obecních lesů.²⁸ V roce 1921 bylo v Hoděmýšli pouze 31 domů a v témže roce zde žilo 193 obyvatel, což je pravděpodobně nejvyšší počet. V té době bylo obyvatelstvo z velké části zemědělské, místní se také živí jako tesaři a zedníci.²⁹

2.6 Skuhrov

Jedna z příslušných osad Rožmitálu p. Tř. leží asi tři kilometry východně od města.³⁰ Bývala zde jednotřídní škola. Před rokem 1858 byl kousek od vsi železný hamr, který byl v tomto roce přeměněn na mlýn zvaný ve Vilhemu. Později zde vyrostlo několik ovocných školek. Kromě Vilémova mlýnu má Skuhrov ještě další části: Nový dvůr, Flusárna, Pátý hamr a nádraží místní dráhy. Osídlení obce sahá do 14. století, kdy zde žili čtyři osadníci. V roce 1740 zde stálo už 13 chalup, v roce 1921 tu žilo 220 osob. V současné době stojí v obci 17 trvale obydlených domů, stálých obyvatel je jen 39.³¹

2.7 Starý Rožmitál

Starý Rožmitál (Staré město) vznikl ještě dříve než rožmitálský hrad a město.³² Vznik zdejšího kostela Povýšení sv. Kříže, který je jednou z nejstarších památek v Čechách, je datován do let 1230 – 1240.³³ V tomto kostele se nacházejí unikátní varhany z roku 1750, na které hrával Jakub Jan Ryba, a patrně zde roku 1796 zazněla vůbec poprvé jeho slavná Česká mše vánoční známá více jako „Hej, mistře“.³⁴ Ve Starém Rožmitále, který je až doposud sídlem církevní správy, působil v duchovních službách v 70. letech minulého století současný arcibiskup pražský kardinál Miloslav Vlk.³⁵ Starý Rožmitál byl dříve samostatnou obcí, nyní je součástí města Rožmitál p.

²⁷ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 265-266.

²⁸ GALILEO CORPORATION S. R. O. *Sedlice: Oficiální stránky obce* [online]. 27.12.2012 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.sedlice-obec.cz/informace-o-obci/historie-a-soucasnost/>>.

²⁹ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, 242-243 s.

³⁰ GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: oficiální stránky města* [online]. 7.1.2013 [cit. 2013-01-07]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/prislusne-osady/skuhrov/>>.

³¹ JANOUŠEK, Jiří. *I.sjezd rodáků a přátel obcí Pňovice a Skuhrov 7. července 2001*. Rožmitál pod Třemšínem, 2001, s. 4-5.

³² SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 224.

³³ GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města* [online]. 7.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/prislusne-osady/stary-rozmital/>>.

³⁴ JIRÁSEK, Jindřich. *Starý Rožmitál: Cvokařské muzeum*. [online]. 8.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.staryrozmital.cz/>>.

³⁵ DOLEŽAL, Daniel. *Příbram a okolí: Turistický průvodce*. Příbram, 1997, s. 45.

Tř.³⁶ V roce 1930 se zdejší obyvatelé živili jako krejčí, kováři, truhláři, kameníci, strojníci, tesaři a podobně. Nejhojněji ovšem muži pracovali jako cvokaři. V roce 1923 tu bylo založeno Cvokařské družstvo. Byl zde zřízen mlýn i pila.³⁷

2.8 Věšín

Obec založená v roce 1349 se nachází čtyři kilometry západním směrem od Rožmitálu p. Tř. V té době se na vrchu, kterému se dnes říká na Starém Věšíně, objevily první usedlosti. Poté vznikla osada nová a původní dědina k ní byla připojena. Název obce pochází od jména zakladatele – Václava (tehdy Vienceslav, zkráceně Věška).³⁸ V roce 1786 zde byla založena základní škola jednotřídní a funguje dodnes jako základní škola s nižším stupněm.³⁹ V roce 1892 bylo v obci založeno První výrobní družstvo cvokařské v českých zemích, ve kterém se pracuje dodnes, i když s jiným zaměřením. K této obci náleží samota Na Výrovně, Obžera, Teslíny a osada Buková se samotou Varta a Za vrchem. V roce 1920 zde žilo 921 obyvatel, v současné době to je 502 lidí.⁴⁰ Ve Věšíně se spousta lidí živila cvokařinou, dále obyvatelé pracovali jako tesaři, kameníci, krejčí, švadleny, kováři, strojníci, pilaři, koláři, řezníci a podobně.⁴¹

2.9 Voltuš

Vesnice je od Rožmitálu p. Tř. vzdálena dva kilometry jihozápadním směrem. Pomník s křížkem z 30. let minulého století se nachází v lese, kde připomíná tragickou smrt učitele a hudebního skladatele Jakuba Jana Ryby, který se v roce 1815 v těchto místech rozhodl předčasně ukončit svůj život. U silnice směrem k Hutím stávala takzvaná flusárna, vyrábělo se tu draslo z popela k výrobě skla a později i mýdla.⁴² Zdejší lidé se v roce 1930 živili jako kováři, lesní dělníci, truhláři, ale hlavně jako cvokaři. Nejvyšší počet obyvatel, 460, obec evidovala v roce 1862.⁴³

³⁶ JIRÁSEK, Jindřich. *Starý Rožmitál: Cvokařské muzeum*. [online]. 8.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.staryrozmital.cz/>>.

³⁷ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 226-228.

³⁸ GALILEO CORPORATION S.R O. *Věšín: Oficiální stránky obce* [online] 9.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.vesin.cz/>>.

³⁹ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 271-273.

⁴⁰ *Mikroregion Třemšín*. Mikroregion Třemšín, 2002, s. 15-16.

⁴¹ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 276-278.

⁴² GALILEO CORPOTATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města* [online]. 7.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/prislusne-osady/voltus/>>.

⁴³ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 277.

3 HISTORIE A VÝVOJ PRŮMYSLU NA ROŽMITÁLSKU

Pojem průmysl je nutno dát do souvislosti s historickými změnami, které známe pod pojmem průmyslová revoluce. Tento proces, probíhající nejdříve v západní Evropě, později i v Evropě střední, nahradil zastaralou středověkou cechovní malovýrobu novým systémem, který se vyznačoval zavedením strojů do výroby a dělbu práce v prostředí továren. Určitým předstupněm v tomto vývoji byly manufaktury, které soustřeďovaly dělníky do větších dílen, kde ale podstatnou část výroby prezentovala výroba ruční. Až vynález parního stroje na konci 18. století umožnil rozvoj strojírenského a textilního průmyslu, s čímž také souvisí rozvoj železniční dopravy a zvýšená poptávka po těžbě rud stejně jako rozvoj metalurgie. Jako společenský produkt tohoto procesu pak vzniká nová třída - dělnictvo. Průmyslová revoluce také odstartovala další společenské změny, z nichž nejdůležitější je přechod od feudálního ke kapitalistickému systému.

Průmysl můžeme dělit několika způsoby, jedním z nich je například dělení na průmysl těžký a lehký. Do těžkého průmyslu řadíme průmysl strojírenský, hutnický, těžební, elektroenergetický, chemický, farmaceutický a průmysl stavebních hmot. Mezi lehký průmysl se řadí průmysl potravinářský, oděvní, obuvnický, kožedělní, nábytkářský, papírenský, sklářský, keramický a dřevozpracující.⁴⁴

V poddanském městě byli obyvatelé Rožmitála p. Tř. většinou závislí na vrchnosti. Kromě zemědělství bylo zdrojem obživy sadařství, chov dobytka, kovářství nebo kolářství, tato řemesla byla nejpotřebnější právě v hospodářské oblasti. Pro rozvoj hospodářství na Rožmitálsku byla významná především naleziště železa. K rozvoji Rožmitálu p. Tř. jako obchodního střediska přispěly týdenní a výroční trhy. V 18. století prosperovala různá řemesla, která se sdružovala v cechy. Přehled řemesel ve 30. letech 20. století na Rožmitálsku je uveden v Příloze III.⁴⁵

3.1 Těžební průmysl

S Rožmitálskem je těžba nerostného bohatství spojena stovky let. Žula se tu těžila v několika kamenolomech. V lomu, který se nachází u rožmitálského hřbitova, se zpracovávala žula na dlažební kostky a stavební kámen.⁴⁶ V dávných dobách se zde

⁴⁴ KVAPILOVÁ, Kateřina. *Galaktis: Moderní vzdělávání* [online]. 2009 [cit. 2013-01-01]. Dostupné z: <<http://galaktis.cz/clanek/prumysl-v-ceske-republice/>>.

⁴⁵ KŘEPELKOVÁ, Hana et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice, 2003, s. 108-109.

⁴⁶ *80 Jubilejní ročenka občanské záložny v Rožmitále pod Třemšínem: 1862 – 1942*. Blatná, 1942, s. 52.

rýžovalo zlato⁴⁷ a stříbro, o kterém existují jen velmi omezené záznamy,⁴⁸ stejně tak o následujících surovinách. Těžilo se tu bahno například z rybníku Jez.⁴⁹ Od roku 1932 probíhala těžba kaolínu ve společném lese obcí Vranovice a Nepomuk na vrchu Plešci. Kaolínová hlína se využívala pro stavební kámen a keramickou výrobu. Kvůli nízké kvalitě a nákladům se nakonec s těžbou přestalo.⁵⁰ V Hutích p. Tř. se těžila rašelina.⁵¹

3.1.1 Těžba žuly

Rožmitálská žula byla velmi významná, naleziště byla na mnoha místech, odkryvy zvětralé žuly nalezneme ve Voltuši, u Věšína, Bukové a dalších lokalitách.⁵² Žulové lomy se začaly na Rožmitálsku otevírat koncem 19. století. Žula byla uplatňována při výrobě dlažebních kostek nebo obrubníků, zbylý kámen se využíval k výstavbě hospodářských budov, sklepů, podezdívek a někdy i k výstavbě obytných domů. Žula našla využití také v podobě desek k výrobě pomníků, náhrobků a obkladů budov.⁵³ Lomů je v této oblasti mnoho, my si popíšeme vývoj jen jednoho z nich.

Bezděkovský kamenolom V pahorcích byl otevřen v roce 1923, kdy zde družstvo o 50 členech pocházejících z místních občanů lámalo dlažební kámen. V roce 1928 byla práce v kamenolomu pozastavena. O rok později byl kamenolom pronajat Josefu Sýkorovi, vyráběly se tu dlažební kostky a stavební kámen. Dalším nájemcem byl Adolf Fous, který zde vyráběl pomníčky a obklady. Od roku 1941 byl lom opuštěn. Několik let se zde těžil písek pro potřeby místních občanů. Později byla ale pískovna zavezena. V roce 1991 se jednalo o pronájem kamenolomu s firmou Kavex na dobu 33 let, k podepsání smlouvy však nakonec nedošlo. V roce 1994 byl lom pronajat firmě Herlin, koncem roku 1995 zde bylo zaměstnáno 25 lidí.⁵⁴ Později byl lom naplněn vodou a v současné době je otevřen pro veřejnost a slouží ke koupání.

3.1.2 Rýžování zlata

Ložiska zlata se nacházejí v jižní až jihozápadní části Brd. Kdysi se zlato získávalo pomocí rýžování náplavů zdejších potoků a říček. V oblasti mezi Rožmitálem

⁴⁷ CÍLEK, Václav. *Střední Brdy*. Příbram, 2005, s. 56.

⁴⁸ KŘEPELKOVÁ, Hana et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice, 2003, s. 113.

⁴⁹ PLACHÝ, Jiří, ŽÁN, František. *Být užitečný lidem: Vzpomínky Jiřího Plachého na sedmdesátá léta v Rožmitále pod Třemšínem, na dobu, kdy stál v čele města*. Rožmitál pod Třemšínem, 2011, s. 22.

⁵⁰ JANEČEK, Jaroslav. *Historie Nepomuku a Zalán*. Rožmitál pod Třemšínem, 1993, s. 100.

⁵¹ PETRÁŇ, František, DRAŽAN, Josef a František VACEK. *Obecní kronika Přední a Zadní Hutě*. 1927, s. 322-359.

⁵² KETTNER, Radim. *Geologické poměry okolí rožmitálského*. In SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 13-24.

⁵³ NĚMEC, Václav. *Pamětní kniha obce Bezděkov: 1922 - 1996*. Bezděkov, s. x.

⁵⁴ NĚMEC, Václav. *Pamětní kniha obce Bezděkov: 1922 - 1996*. Bezděkov, s. x.

p. Tř., Vranovicemi a Předním Poříčím, v údolí řeky Vlčavy a na Vranovickém potoce, byl zjištěn významný systém rýžovišť.⁵⁵ Stopy po dávných zlatokopných pracích byly nalezeny u Hoděmyšle a Namnic. U Nesvačil a na březích potoků Lomnice a Skalice existují početné náznaky po rýžování zlata ze zlatonosného náplavu.⁵⁶

3.1.3 Těžba zlata

V roce 1995 povolilo tehdejší Ministerstvo hospodářství České republiky geologické práce pro vyhledávání a průzkum ložisek zlata a dalších nerostů na Rožmitálsku, ze kterých by se zde následně průmyslově vyráběly kovy. Kromě dalších 26 průzkumných území v Čechách a na Moravě se jednalo například o oblasti Rožmitál p. Tř., Bezděkov p. Tř., Nepomuk, Hoděmyšl, Věšín, Hvožd'any, vojenský újezd Brdy, Vševidly a další. Tato záležitost pochopitelně vyvolala u místních občanů negativní reakci především kvůli případné devastaci životního prostředí⁵⁷, kontaminaci zdrojů podzemní vody arsenem či kyanidem při těžbě i při zpracování horniny.⁵⁸ Po zdoluhavém a složitém sporu, úsilí místních lidí a snaze starostů dotčených obcí vydala vláda České republiky příznivé usnesení. Informovala, že kvůli negativnímu vlivu těžby a zpracování zlata na životní prostředí není těžba na území České republiky žádoucí.⁵⁹

Ne všechny oblasti Rožmitálska byly uchráněny od těchto průzkumných prací. V oblasti zvané Petrůvka vzdálené 11 kilometrů od Rožmitálu p. Tř. a ležící u Vacíkova bylo v roce 1984 nalezeno ložisko zlata, které bylo následně prozkoumáno štolou a vrty. Odhaduje se, že podíl zlata v tomto ložisku je až 30 tun.⁶⁰

Sdružení Čechy nad zlato

Kvůli ohrožení těžbou zlata vzniklo v roce 1996 sdružení Čechy nad zlato, jehož smyslem je ochrana životního prostředí v oblastech ohrožených průzkumem ložisek a těžbou zlata. Spolu s dalšími subjekty toto sdružení například prosadilo zákaz kyanizace při loužení nerostů do novely geologického a malého horního zákona.⁶¹

⁵⁵ CÍLEK, Václav. *Střední Brdy*. Příbram, 2005, s. 56.

⁵⁶ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 166.

⁵⁷ *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, listopad 1995, s. x.

⁵⁸ SLANEC, Jiří. *Zlato za všechny peníze*. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, listopad 1996, s. x.

⁵⁹ ZEMAN, Miloš. *Předkládací zpráva k problematice průzkumu a těžby zlata v České republice: Perspektivy a rizika těžby zlata v ČR*. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, červenec - srpen 1999, s. 4-8.

⁶⁰ CÍLEK, Václav. *Střední Brdy*. Příbram, 2005, s. 56.

⁶¹ Sdružení obcí, měst a dalších právnických osob Čechy nad zlato. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města*[online]. [cit. 2013-01-31]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/cechy-nad-zlato/>>.

Stříbro

V Rožmitále p. Tř. a jeho okolí se kromě zlata hledalo také stříbro. Těžba stříbra se zde rozšířila za dob Zdeňka Lva. V první polovině 16. století se stříbrné doly nacházely u Bohutína, Žežic, Třebeska a Strýčkov. O dolování stříbra na Rožmitálském panství existují zprávy z roku 1527, jiné záznamy o dobývání tohoto ušlechtilého kovu však nebyly dochovány.⁶²

Archeologické nálezy v prostoru areálu rožmitálského hradu

V roce 2001 byl proveden archeologický výzkum v oblasti areálu rožmitálského hradu a jeho blízkosti. Bylo zde nalezeno veliké množství hrnčířského zboží, úlomky keramických nádob, desítky kousků kachlů, a tak dále. Nálezy pocházejí z doby 17. či 18. století. Tento objev potvrzuje, že se zde vyrábělo hrnčířské a kamnářské zboží.⁶³

3.2 Potravinářský průmysl

Pro Rožmitálsko byl v minulosti důležitý také průmysl potravinářský. Pivovar pro město zajišťoval významnou část příjmů. Nepříznivé podmínky během druhé světové války však zapříčinily ukončení produkce piva.⁶⁴ Ve 30. letech minulého století byla provozována v Rožmitále p. Tř. také mlékárna Františka Kaplana, která vyráběla sýry a máslo.⁶⁵ Bohužel, více informací o mlékárně se mi nepodařilo zjistit. Na území Rožmitálska také existovalo celkem několik desítek mlýnů. Mlynářství je v této oblasti natolik rozsáhlé, že by vydalo za samostatnou bakalářskou práci.

3.2.1 Mlynářství

Mlýny začaly na Rožmitálsku vznikat v poslední třetině 14. století. První z nich byly Bumbalovský ve Věšíně, mlýn Jírův ve Starém Rožmitále, mlýny Sadonický, Podhorský a Podbranský. Podbranský mlýn byl v držení rožmitálské vrchnosti do roku 1698, dalším majitelem byl Jan Baca, poté ho zdědil jeho syn Bartoloměj, pozdějšími majiteli byli Pitter a Sloup. Roku 1912 tento mlýn vyhořel. V roce 1727 byl založen mlýn Sobenský (Wolfgang), ten byl ale koncem 19. století zničen povodní. Sedlické mlýny Kulišův a Synkův pocházejí z roku 1748. Malý mlýn fungoval také v Bezděkově,

⁶² KŘEPELKOVÁ, Hana et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice, 2003, s. 113.

⁶³ DOHNAL, Martin, KORENÝ, Rastislav. *Archeologický výzkum v prostoru bývalého hradního příkopu v Rožmitále pod Třemšínem v roce 2001*. In ŠÁROVÁ, Jarmila. Podbrdsko X. Příbram, 2003, s. 9-33.

⁶⁴ LIKOVSKÝ, Zbyněk. *Zámecký pivovar v Rožmitále pod Třemšínem*. In Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník. Rožmitál pod Třemšínem, červenec - srpen 2001, s. 12-14.

⁶⁵ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 173.

ve Skuhrově byl Vilémův mlýn na místě, kde se dříve nacházel hamr.⁶⁶ Jako další můžeme jmenovat mlýn Podhora v Pňovicích, který byl arcibiskupským majetkem, v Hutích zanikl mlýn U Fajta (dříve Král), u Nesvačil fungoval mlýn Podhlubocký, mlýn byl také ve Voltuši, stopy po bývalém mlýně nalezneme taktéž ve Vranovcích.⁶⁷

Mlýn v Bukové byl vystavěn na počátku 60. let 18. století. Vyráběla se tu mouka chlebová a žitná, od počátku 20. století pouze mouka žitná. Okolo roku 1940 byl mlýn modernizován, pořídily se nejnovější výkonné stroje a zařízení. Vystalá politická a hospodářská situace v roce 1948 ale tyto plány zmařila. Mlýn v Bukové potkal stejný osud jako mlýny okolní (ve Starém Rožmitále, Rožmitále p. Tř., Hutích, Sedlici, a podobně), kdy byl ještě před dokončením vyřazen z provozu. Státní statky převzaly v roce 1960 hospodaření na celém Rožmitálsku a bylo rozhodnuto, že mlýn v Bukové bude používán ke šrotování a míchání krmiv pro dobytek.⁶⁸

3.2.2 Pivovarnictví

O rožmitálském pivovarnictví se nedá říci, kdy přesně vzniklo. Jisté je, že v Rožmitále p. Tř. byly pivovary dva. Obecní pivovar existoval od roku 1565 a zanikl pravděpodobně roku 1707, když bylo toto místo prodáno za účelem stavby domku.⁶⁹ V obecním pivovaru se vařilo pivo bílé ze pšenice a pivo ječné. Není jasné, kdy přesně vznikl druhý z pivovarů, panský. Předpokládá se, že panský pivovar, jehož podobu je možné shlédnout v Příloze IV, byl postaven někdy od druhé poloviny 15. do první poloviny 16. století.⁷⁰ U města byly následně vysázeny dvě chmelnice.⁷¹ Panský pivovar povinně odváděl naturální odměny vrchnostenským úředníkům. Vrchnostenské pivo se čepovalo na rožmitálské radnici, v obecním domě, prodávalo se také v Panském domě. V šenkovním domě se pivo prodávalo od roku 1565.⁷² Od druhé poloviny 19. století byl panský pivovar pronajímán. Nejen vlivem hospodářské krize však produkce piva postupně klesala, výroba se přestala vyplácet a v roce 1942 byla ukončena. Pivovar byl roku 1948 zrušen a následně zbourán.⁷³

⁶⁶ KŘEPELKOVÁ, Hana et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice, 2003, s. 113.

⁶⁷ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 245-281.

⁶⁸ HÁLA, Josef. *Historie obce Bukové I. díl 1250 - 1965*. Buková, s. 133-136.

⁶⁹ KŘEPELKOVÁ, Hana et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice, 2003, s. 112.

⁷⁰ LIKOVSKÝ, Zbyněk. *Zámecký pivovar v Rožmitále pod Třemšínem*. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, červenec - srpen 2001, s. 12-14.

⁷¹ HÁSEK, Jindřich. *Podivuhodný příběh rožmitálského zámku*. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 52.

⁷² SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 165.

⁷³ LIKOVSKÝ, Zbyněk. *Zámecký pivovar v Rožmitále pod Třemšínem*. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, červenec - srpen 2001, s. 12-14.

Včelařství

Brtnictví neboli včelařství patřilo k nejoblíbenějším zaměstnáním a považovalo se za zvláštní živnost. V 11. a 12. století se med vyměňoval ve stejné váze za sůl a až do 14. století byl med hlavním sladidlem v Čechách. Kvašením medu se vyráběla také medovina, která se těšila oblibě především na místních hradech a zámcích. Brtníci měli povinnost odvádět vrchnosti naturální dávky, které dělaly až 10 hrnců medu.⁷⁴

3.2.3 Cukrářství a pekařství

V místech, kde dříve vyučoval Jakub Jan Ryby, stávalo ve 30. letech 20. století pekařství Na staré škole majitele Jaroslava Stehlíka. Na místě dnešního hotelu U Bílého lva stávalo ve stejné době pekařství U Tuháčků.⁷⁵ Bylo zde i několik dalších pekařství, například pekařství A. Doležela.⁷⁶

V Rožmitále p. Tř. fungovalo cukrářství Josefa Voldána, ve kterém se prodávalo přibližně 30 druhů podomácku vyráběného cukroví, zákusků a sladkostí. Výroba proslulých Rožmitálských oplatek takzvaných Voldánek trvala tři dny a jsou dokonce opatřeny ochrannou známkou. V roce 1989, devět let po smrti Josefa Voldána, obnovil jeho syn Zdeněk výrobu těchto oplatek.⁷⁷ Produkce ale byla ukončena již v roce 1991.⁷⁸

V roce 1991 vzniklo v Rožmitále p. Tř. Pekařství Mothejzík, ve kterém pracovalo kolem devíti zaměstnanců. Pekařství, které původně nabízelo francouzské pečivo a poté vyrábělo podle české receptury domácí pečivo běžné, sladké a celozrnné, si našlo odběratele i v Březnici a Příbrami.⁷⁹ Pekařství bylo uzavřeno v roce 1998.⁸⁰

3.3 Hutnictví železa a strojírenský průmysl

Na rožmitálském panství byla železná huť založena patrně koncem 15. století. Roku 1544 huť zanikla a později byla na krátkou dobu opět obnovena. V roce 1703 byla nově zřízena železná huť s vysokou pecí a zkujňovacím hamrem.⁸¹ Železné hutě zaměstnávaly v době rozkvětu více než 100 slévačů.⁸² Počet hutí se zvětšoval, v roce

⁷⁴ HÁLA, Josef. *Historie obce Bukové I. díl 1250 - 1965*. Buková, s. 52.

⁷⁵ PRÁŠIL, Petr. *Rožmitálsko na starých pohlednicích a fotografiích*. Hostivice, 2011, s. 70-83.

⁷⁶ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. x.

⁷⁷ HÁSEK, Jindřich. *Kouzelné město Rožmitál: 2. část*. Rožmitál pod Třemšínem, 2004, s. x.

⁷⁸ Rozhovor s paní Květuškou Voldánou, vdovou po Zdeňku Voldánovi, ze dne 6. 3. 2013.

⁷⁹ *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, květen 1996, s. x.

⁸⁰ Luděk Mothejzík - Pekařství. *Peníze.cz* [online]. 1998 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <<http://rejstrik.penize.cz/ares/11299070-ludek-mothejzik-pekarstvi>>.

⁸¹ HOFMANN, Gustav. *Vlastivědný sborník Podbrdská 19: Staré železářství na Podbrdsku*. Příbram, 1981, s. 30-237.

⁸² KLIKA, Gustav. *Dvacet výletů po okolních Brdech*. Rožmitál pod Třemšínem, [1913], s. 34.

1738 jich zde bylo pět, o dva roky později přibyla ještě další vysoká pec, která měla přes osm metrů. Rožmitálská železná huť byla první na Podbrdsku, ve které se zavedlo smaltování. V roce 1819 se zde vyrobilo více než 1 200 kilogramů výrobků z litiny. Není známo, jak výroba pokračovala, ani kdy skončila. V první polovině 18. století zaznamenala rožmitálská výroba železa svůj největší rozsah. V Příloze VII je uvedeno porovnání produkce železa rožmitálských železných hutí s ostatními podbrdskými hutěmi. Roku 1823 příslušely k rožmitálské huti tři vysoké pece a 16 hamrů. V blízkém okolí se hamry nacházely také v Předních Hutích, ve Skuhrově a Věšíně.⁸³

Nejznámější z místních hamrů byl Pátý ve Skuhrově, který ke svému provozu využíval říčku Vlčavu. Tento hamr nechalo postavit pražské arcibiskupství kolem roku 1710. Zkujňovalo se zde surové dřevo, které produkovala vysoká pec pod rybníkem Jez. Pátý hamr vyráběl mnoho typů lopat, motyk, radlic do pluhů, hrábí, krumpáčů, kladiv a seker. Jako surovinu používali ocelové obruče z vagónových kol. Kolem roku 1952 byla činnost Pátého hamru ukončena. Do současnosti se tato budova nezachovala, její vybavení je uloženo v Národním technickém muzeu v Praze a v hamru v Dobřívi.⁸⁴

Rožmitálská slévárna Šichtant založená u vysoké pece Jezy se stala významnou součástí místního železářství. Částí slévárny byly mimo jiné soustružna a pila. Slévárna je zobrazena v Příloze V.⁸⁵ První přesnější záznamy o výrobě litiny, jež byla využívána k výrobě kamnovců a litinových kotlů, pocházejí z roku 1765. Vyráběly se tu i produkty uměleckého průmyslu. Litinová brána Salmovského (Schwarzenberského) paláce v Praze na Hradčanském náměstí, kterou je možné si prohlédnout v Příloze VI, se řadí mezi mistrovská díla rožmitálských slévačů. Ve slévárně se vyráběly stroje, části strojů a velké množství náhrobních litinových křížů. Pec vyhasla roku 1877, zbyla ale slévárna, která dále zpracovávala kupovanou litinu pro výše zmíněný Pátý hamr. Slévárna byla se Strojírny Rožmitál spojena od roku 1913 do roku 1920 ve firmě Ferrum a od roku 1955 s tehdejší Agrostrojem. Chodské pily (dříve Panská pila) byly k Agrostroji přičleněny skoro ve stejnou dobu. Toto připojování probíhalo kvůli značnému růstu výroby a s tím souvisejícímu nárůstu počtu zaměstnanců. Jejich počet se totiž v letech 1953 – 1955 téměř zdvojnásobil ze 174 dělníků na 325 pracovníků.

⁸³ HOFMANN, Gustav. *Vlastivědný sborník Podbrdsko 19: Staré železářství na Podbrdsku*. Příbram, 1981, s. 30-237.

⁸⁴ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

⁸⁵ *Z rožmitálské kroniky*. In Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník. Rožmitál pod Třemšínem, únor 1997, s. x.

Ve slévárně se v té době vyráběla převážně kanalizační litina. V roce 2009 byla slévárna zbourána.⁸⁶

3.3.1 Cvokařství

Cvokařství (cvočkařství) dnes patří mezi skoro zapomenutá řemesla. Cvokaři byli vlastně drobní kováři, kteří se specializovali na výrobu mnoha druhů hřebíků. Cvokařství je ruční výroba cvočků, šerek, hřebíků, pantů, ramlí a trojnožek do kamen. Ukázkou cvokařských výrobků je možné nalézt v Příloze XV. Práce cvokaře se odehrávala ve veřtatu, v malé dílně, kterou si cvokař zřídil ve svém domku, jen výjimečně to byly samostatné budovy.⁸⁷ Na Rožmitálsku to byli právě cvokaři, kteří tvořili převládající část obyvatelstva. Během první světové války se v okolí Rožmitálu p. Tř. tímto řemeslem živilo asi 900 obyvatel, tento počet se postupně zvyšoval.⁸⁸

Oblast Brd byla v Čechách jediná, kde se cvočky vyráběly. Především to bylo na Rokycansku a Hořovicku, v menší míře právě na Rožmitálsku. Řemeslo na Rožmitálsko, konkrétně do Nepomuku, přinesli němečtí kolonisté v první polovině 18. století. Postupně začaly veřtaty vznikat ve Věšíně, Bukové, Zalánech, Hutích a ve Starém Rožmitále. Právě Starý Rožmitál se pro tuto část Brd stal neformálně centrem cvokařství. Cvokařství byla spíše sezónní domácí výroba, pracovalo se totiž převážně v zimě, když nebyla jiná práce. Největšího rozmachu řemesla se cvokaři dočkali během obou světových válek.⁸⁹ Rakousko – uherská armáda spotřebovala během první světové války až 40 milionů šerek měsíčně. Cvokařství bylo vyhlášeno podnikem pod ochranou státu.⁹⁰ Cvokařské výrobky z Podbrdského našly odbyt v Rakousku – Uhersku i okolních státech. Toto řemeslo zaniklo na konci 40. let minulého století.⁹¹

Výroba hřebíků, zejména těch malých, cvočků a šerek, byla velmi pracná, jednotvárná a namáhavá. K výrobě jedné šerky bylo zapotřebí 30 – 60 ran kladivem, které vážilo důl druhého kilogramu. Za rok cvokař udeřil kladivem minimálně 5 000 000krát, proto se říká, že cvokaři jsou milionáři práce. Týdenní výroba jednoho cvokaře byla 6 000 šerek, tento počet byl zárukou zproštění od vojenské povinnosti.⁹²

⁸⁶ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 10-39.

⁸⁷ JIRÁSEK, Jindřich. *Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále*. s. x.

⁸⁸ JIRÁSEK, Jindřich. *Cvokaři: O zaniklém řemesle z rožmitálského údolí*. Hostivice, 2012, s. 45-49.

⁸⁹ JIRÁSEK, Jindřich. *Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále*. s. x.

⁹⁰ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

⁹¹ JIRÁSEK, Jindřich. *Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále*. s. x.

⁹² *Hledání ztraceného času*. 1. epizoda, Jak se co dělá. ČÁSLAVSKÝ, Karel, VANTUCH, Pavel. Magazín, Česká televize, 1995. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/873537-hledani-ztraceneho-casu/29532424274-jak-se-co-dela-1/>>.

Ve 20. letech byly v okolí Rožmitála p. Tř. tři obchody se cvokařským zbožím. Ve Starém Rožmitále vzniklo roku 1923 Cvočkařské družstvo pro Rožmitál a okolí. Bylo zde zaměstnáno kolem 25 dělníků, kteří vyráběli kované hřeby všeho druhu, skoby, lavičáky a další druhy. Obchod Vojtěcha Kaly zaměstnával asi 55 cvokařů. Vytvářely se zde kované skoby, lavičáky a hřebíky. A Josef Kulovaný, který zaměstnával až 30 dělníků, vyráběl kované skoby, lavičáky i veškeré druhy hřebů.⁹³

3.3.2 Kovostar

Kovostar, výrobní družstvo kovového a lisovaného zboží, (od roku 1963 Kovodružstvo Starý Rožmitál) vzniká ve Starém Rožmitále v roce 1950 sloučením soukromých firem Kala a Kulovaný. Celkem 51 členů podepsalo společnou přihlášku do tohoto družstva. V roce 1954 byla dokončena výstavba skladiště, později používaného jako dílna pro výrobu hřebíků na dobytek. Ve stejném roce přebralo družstvo Kovostar provozovnu v Mýtě u Rokycan, kde bylo zaměstnáno 18 dělníků a dominovala zde výroba ručně kovaných hřebíků. Další rok společnost začala vyrábět klíče k pozemním hydrantům. Rok 1956 znamenal pro družstvo spuštění výroby hřebů do tretrů a závěsů na potravinářské bedny. V dalších letech Kovostar produkoval v kooperaci s různými společnostmi například česače chmele, padákové kování a podobně. Družstvo výrobu ručně kovaných háků na plynové roury nahradilo lisováním. V roce 1964 se družstvo sloučilo s Kovodružstvem Věšín⁹⁴, podrobnější informace nalezneme v kapitole 4.3.1 Kovo Věšín, s. r. o. Nejvyšší počet zaměstnanců, celkem 174, pracovalo k družstvu Kovostar v roce 1957.⁹⁵

3.3.3 Ferrum, a. s.

Po rekonstrukci budov na místě, kde se dříve nacházel Podbranský mlýn a dnes Podbrdské muzeum, byla v roce 1913 otevřena společnost Ferrum. Fotografie této společnosti je možné shlédnout v Příloze XVII. Součástí budovy byla také železná huť, pila, Pátý hamr a slévárna. Firma pokračovala ve slévárenské tradici, zpracovávala také výrobky z Pátého hamru. V době před první světovou válkou tato firma produkovala především odlitky pro potřebu hřbitovů, to znamená hlavně litinové kříže a náhrobky. Mimo to se tu odlévala zábradlí, rámy šicích strojů a podobné kovové zboží. Firma během první světové války spolupracovala s rakousko – uherskou armádou, pro kterou

⁹³ PEŠTOVÁ, Eva. *Lidové stavby v Rožmitále a okolí – 8. část*. In Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník. Rožmitál pod Třemšínem, prosinec 1998, s. 18-19.

⁹⁴ 80 let družstva Kovo Věšín. s. 15-16.

⁹⁵ JIRÁSEK, Jindřich. *Cvokaři: O zaniklém řemesle z rožmitálského údolí*. Hostivice, 2012, s. 173.

dodávala hřebíky a cvočky do bot. Vzhledem k velkému množství produkce byly uvedeny do provozu automatické lisy pro výrobu těchto produktů. Dále se tu kompletovaly granáty a obráběla pouzdra dělových nábojů – za rok se zde zkompletovalo 15 000 kusů granátů. Krátce po válce se zde zpracovalo čtyři až šest tun odlitků šedé litiny denně a i tak měla slévárna ještě rezervy. V roce 1920 byl kvůli nedostatku práce ve firmě pozastaven provoz ve strojírně i slévárně. Strojírnu si poté pronajala firma Ro - Ko.⁹⁶

3.3.4 Ro – Ko, v. o. s.

Pokračovatelem ve strojírenské výrobě se stala společnost s názvem Ro – Ko. Vyráběly se zde třífázové elektromotory, elektrické svařovací stroje a železné konstrukce. Později byla produkce rozšířena o výrobu kovového nábytku, vzduchotechnických zařízení, ventilačních potrubí, kancelářských skříní a výkresových registratur. Světová hospodářská krize zapříčinila úpadek podniku. I když byla firma v likvidaci, výrobní program pokračoval až do roku 1935, tehdy byl provoz zastaven.⁹⁷

Strojírenské, zámečnické a kovářské závody ve 30. letech

Ve 30. letech minulého století bylo v Rožmitále p. Tř. v provozu mnoho závodů s tímto zaměřením. Firma Václava Rosola produkovala hospodářské stroje, jako jsou mlátičky, mlýnky na obilí, cepovky (mlátičky na dlouhou slámu), lisy na slámu, řezačky, čerpadla a další stroje.⁹⁸ Jeho nástupcem byl Emil Hošek, jehož výrobní sortiment byl naprosto totožný.⁹⁹ Společnost Josefa Švejnohy vyráběla decimální váhy, hospodářské stroje, mříže a vrata. Také Petr Folta se zabýval produkcí železného zboží a plechových kamen. Podnik Antonína Kasíka, založený roku 1854, vyráběl naftové motory s názvem Diesel – Kasík, hoblovačky a šindelky. Čerpadla a vodovody vytvářel Bohuslav Velek. Výrobou zámků se zabývalo několik mužů, jako příklad můžeme uvést Aloise Štěpána a Václava Štěpána. Kovářských a podkovářských závodů zde bylo několik, například závod Františka Dražana, který vyráběl hospodářské nářadí a těžké

⁹⁶ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 14-16.

⁹⁷ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 18.

⁹⁸ PRÁŠIL, Petr. *Rožmitálsko na starých pohlednicích a fotografiích*. Hostivice, 2011, s. 109.

⁹⁹ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. x.

kované hřeby. Závod, kde se výroba soustředila na hospodářské nářadí a strojní zařízení, vlastnil Vojtěch Jeníček.¹⁰⁰

3.3.5 Kovoprůmyslové závody, s. r. o.

Společnost Kovoprůmyslové závody Rožmitál pod Třemšínem, jejíž podobu je možné shlédnout v Příloze XVII, vznikla v roce 1937. Stejně jako ve firmě Ro – Ko i zde se vyráběl kovový nábytek a vzduchotechnika. Po modernizaci v roce 1940, kdy byl areál se třemi historickými objekty spojen nově postavenou montážní halou, se sortiment rozšířil o produkci kovových dveřních zárubní. V období německého protektorátu byl závod nucen produkovat generátory na výrobu dřevoplynu pro osobní i nákladní auta. Po druhé světové válce firma vyráběla hlavně senometry, dále také ventilátory a vzduchotechnická zařízení. Po znárodnění byl závod přidružen ke skupině Agrostrojů a získal tak nový název závod Agrostroj Rožmitál pod Třemšínem.¹⁰¹

3.3.6 Agrostroj

Roku 1950 se Kovoprůmyslové závody přičlenily k národnímu podniku Agrostroj Prostějov. Produkce zůstala téměř totožná jako v předchozí společnosti. Vyráběly se tu převážně senometry pod značkou TORON, v menší míře také ventilátory a vzduchotechnická zařízení, došlo také k rozšíření sortimentu o výrobu zrnometů. Výrobky z Agrostroje byly vyváženy do Švýcarska, Holandska, Vietnamu a Číny. Nadřízená organizace podniku Agrostroj Prostějov byla svého času největší výrobce zemědělské techniky v Československu. Zájem o zemědělskou techniku byl ohromný, a tak rožmitálský závod začal vyrábět hospodářské stroje, jako jsou například pračky a mačkadla na brambory a krouhačky na řepu. Značný rozvoj strojírenské výroby v Agrostroji zapříčinil nedostatek technických pracovníků. Proto na počátku 60. let vznikla při základní škole v Rožmitále p. Tř. Večerní průmyslová škola strojnická.¹⁰²

3.3.7 Agro

V roce 1969 byl závod Agrostroj přejmenován na Agro Rožmitál, byl totiž převeden pod Rudné a nerudné doly (dále jen RND) Ejpovice. Stěžejním úkolem závodu zůstala výroba zemědělských strojů. Rožmitálský závod vyráběl bubnové sušárny píce, což představovalo asi 30 % z celkové výrobní kapacity tohoto podniku.

¹⁰⁰ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 173-x.

¹⁰¹ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 20.

¹⁰² ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 30-38.

Déle se podnik podílel na výrobě mobilních sušáren. Koncem roku 1969 byl podnik rozšířen o výrobní plochu, kam byli přistěhováni svářeči, kterých bylo skoro 400. Dále se v rožmitálském závodě vyráběla zařízení pro sběrací vozy. Roční produkce byla více než 3 000 kusů těchto sběracích zařízení, rekordní byl rok 1975, kdy se vyrobilo 5 100 kusů těchto zařízení. Na konci 60. let byla zavedena také výroba obráběčů a shrnovačů píce, jejichž podobu je možné nalézt v Příloze VIII. Stroj Heurex byl konstrukčně upraven tak, aby produkce odpovídala technologickým možnostem rožmitálského podniku Agro. Zásadou RND Ejpovice přišla do Agro Rožmitál výroba důlních lokomotiv. Konkrétněji šlo o závěsnou důlní lokomotivu sloužící pro dopravu v dolech. V roce 1974 se tu vyrobil první kus, celkem to bylo přibližně 100 kusů. V roce 1981 byl podnik Agro Rožmitál na rok začleněn pod národní podnik Rudné Doly. Produkce skončila v roce 1982 a byla předána Uranovým dolům Příbram.¹⁰³

3.3.8 Agrozet

Roku 1982 se nadřizenou společností závodu stal národní podnik Agrozet Pelhřimov, který se v celém Československu řadil mezi velké výrobce zemědělské techniky. Rožmitálský závod byl na počátku 80. let monopolním výrobcem obracečů a shrnovačů pro celé Československo. Tato zemědělská technika představovala většinu produkce rožmitálského závodu. Závod dokonce nestačil uspokojovat vysokou poptávku po těchto nových strojích. V letech 1989 – 1992 nesl závod jméno Agrostroj Rožmitál, stejně jako před více než 40 lety. V tomto období se opustilo od produkce řetězového převodu, který byl nahrazen pohonem hřídelovým. Také zde byly vyvíjeny nové typy obráběčů a shrnovačů a byl nově uveden jednorotorový shrnovač. Přes veškerou snahu však výroba a prodej zemědělské techniky klesaly. Na počátku 90. let neměl podnik Agrostroj Pelhřimov ani jeho osm závodů práci, a tak podnik začal své závody rozprodávat. Rožmitálský závod získal tedy opět nového majitele.¹⁰⁴

3.3.9 Agrostrojírny Rožmitál, s. r. o.

Roku 1992 byl Agrostroj Rožmitál prodán firmě Bohemia Art. Tato společnost vlastnila mimo jiné i největšího výrobce oceli v Československu, Poldi Kladno.¹⁰⁵ V rožmitálském závodě se nadále vyráběly zemědělské stroje, obraceče a shrnovače

¹⁰³ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 42-52.

¹⁰⁴ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 54-59.

¹⁰⁵ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 59.

píce. Dále Agrostrojírny Rožmitál produkovaly kontejnery na tříděný odpad, stavební buňky, ocelové haly, stroje pro dřevoobrábění a kovoobrábění, speciální podvozky, kovové účelové konstrukce a náradí. Také se zde prováděly kovářské práce a umělecké kovářství a s tím související slévání železných i neželezných kovů.¹⁰⁶ Tehdejší vedení chtělo prosadit produkci pistolí a autobusů, k tomu ale nakonec nedošlo.¹⁰⁷ Začaly se tu vyrábět jednotlivé kusy lodí a jejich vzorky. Loď Poldi 94 vyrobenou v Rožmitále p. Tř. je možné si prohlédnout v Příloze IX. Majitel však neobstál v nastupujícím konkurenčním prostředí a v roce 1997 byla firma Bohemia Art poslána do konkurzu.¹⁰⁸

3.4 Sklářství

První sklářská huť byla v blízkosti Rožmitálu p. Tř., jihozápadně od Voltuše, založena pravděpodobně již v první čtvrtině 16. století. Následně, během třicetileté války, byly hutě i s chalupami sklářů vyloupeny a vypáleny. Místo se nazývá Stará huť. Huť nebyla obnovena na stejném místě, ale byla postavena v dřívějších Předních Hutích. Předpokládá se, že v roce 1654 byla huť provozována vrchností. Na konci 17. století se jako skelmistr uvádí Krištof Ssul. Od roku 1701 byla huť v nájmu sklářského mistra Jana Dalma, nějaký čas ale nebyla v provozu a byla v dezolátním stavu. Opravy nejprve financovala vrchnost, další údržbu si měl ale zaopatřit skelmistr na vlastní náklady. Roku 1721 se nájemcem stává Tobiáš Adler, za jehož nájmu zažila sklárna největší rozkvět. V huti byl zaměstnán také malíř skla. Fakt, že se zde vyrábělo tabulkové sklo, sklo barevné¹⁰⁹ i různé zušlechťené výrobky, potvrzují nálezy barevných střepů.¹¹⁰ Po smrti Tobiáše Adlera v roce 1744 se huť ujal jeho syn. V tomto roce byla na náklady vrchnosti nově vystavěna huť v lesích jeden kilometr za Zadními Hutěmi. Za skláře Tobiáše Matěje Adlera se odehrála jedna z největších sklářských krizí, ten si ale dokázal poradit. Předpokládá se, že se v této době prioritně zaměřil na vnitřní trh a díky tomu byl schopný udržet huť stále v provozu.¹¹¹ Sklářské výrobky všeho druhu byly odsud vyváženy do světa až do uzavření hutě v roce 1783. Později byla huť zbořena.¹¹²

¹⁰⁶ Poldi 2000. Kladno, 1994, s. x.

¹⁰⁷ MAREŠ, Emanuel, KŘÍŽEK, Stanislav, BOUČEK, Josef, ŠEFL, Josef a Marie ČÁSTKOVÁ. *Letopisy obce Voltuše: díl I.* Voltuš, 1926, s. 390.

¹⁰⁸ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013.* Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 59-61.

¹⁰⁹ ADLER, Jiří. *Sklárny na Příbramsku.* In Vlastivědný sborník Podbrdská 8 – 9. Příbram, 1974 – 1975, s. 111-116.

¹¹⁰ ČÁKA, Jan. *Toulání po Brdech.* Praha, 1986, s. 267-280.

¹¹¹ ADLER, Jiří. *Sklárny na Příbramsku.* In Vlastivědný sborník Podbrdská 8 – 9. Příbram, 1974 – 1975, s. 111-116.

¹¹² CÍLEK, Václav. *Střední Brdy.* Příbram, 2005, s. 57.

3.4.1 Flusárna

Ke sklárnám náležely takzvané flusárny. Ve voltušské flusárně sídlil panský flusař, který zde pro potřebu skláren v Předních Hutích vyráběl flus (čili draslo, potaš, lesní sůl nebo také salajka). Ten je jednou z nezbytných surovin při výrobě skla. Flus se vyráběl z popela z bukového dřeva, který byl uložen do kádí a zaléval se vodou. Získaný louh se odpařoval do té doby, než na dně zůstala jakási černá kaše – flus. První písemná zmínka o flusárně ve Voltuši pochází z roku 1740, připomínána je i další flusárna, která stávala v místech dnešního rožmitálského nádraží. Voltušská flusárna, jejíž fotografii je možné shlédnout v Příloze XXII, svůj provoz nepřerušila ani po zániku místního sklářství, fungovala přibližně až do roku 1850. Draslo se využívalo k výrobě mýdla, prodávalo se koželuhům a mydlářům.¹¹³

3.5 Textilní průmysl

Toto průmyslové odvětví datuje na Rožmitálsku svůj počátek již do druhé poloviny 18. století, kdy se zde začaly vyrábět rukavice.¹¹⁴ Na tuto produkci bylo opět navázáno v polovině 20. století. Vznik závodu Jitex v Rožmitále p. Tř. zajistil práci velkému počtu žen. Spolu s ukončením provozu tohoto závodu v roce 2001 můžeme zaznamenat také zánik textilního průmyslu v této oblasti.¹¹⁵ V roce 1928 zde byla zřízena strojní pletárna majitelů Bíbových. Pletárna zaměstnávala kolem 20 pracovníků a vyráběla pletené zboží všeho druhu.¹¹⁶ V první polovině 20. století se v Rožmitále p. Tř. vyráběly také boty.¹¹⁷ Podnik Vojtěcha Karáska vyráběl do roku 1730 až do první poloviny 20. století všechny druhy klobouků, plátěné střevice, cvičky a kotníkové papuče.¹¹⁸ O posledních třech podnicích nebyly, bohužel, nalezeny bližší informace.

3.5.1 Šití rukavic

Rodina Hofmaisterů zavedla šití rukavic v Rožmitále p. Tř. již v 70. letech 18. století. Rukavice se nejprve šily pouze ručně jehlou, později byly k výrobě využívány převážně šicí stroje. V době největšího rozkvětu tohoto průmyslu, to je před první světovou válkou, se šitím rukavic živily ženy v Rožmitále p. Tř., Hoděmýšli,

¹¹³ ČÁKA, Jan. *K zániku voltušské flusárny*. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 3*. Příbram, 1969, s. 204-207.

¹¹⁴ KŘEPELKOVÁ, Hana et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice, 2003, s. 116.

¹¹⁵ BÁRTLOVÁ, Marta. *Kronika Jitexu*. Rožmitál pod Třemšínem, 2006, s. x.

¹¹⁶ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 173.

¹¹⁷ KLIKA, Gustav. *Dvacet výletů po okolních Brdech*. Rožmitál pod Třemšínem, [1913], s. x.

¹¹⁸ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. x.

Sedlici a Voltuši. Žen pracujících jako obšíváčky tu bylo 100 – 150, ty ručně obšívaly dírky a rozparky nebo přišívaly knoflíky. Dalších 150 žen pracovalo jako šičky na šicích strojích. Kvůli vypuknutí první světové války byla výroba rukavic ukončena.¹¹⁹

3.5.2 Jitex

V roce 1945 byla v Rožmitále p. Tř. zahájena výroba rukavic pro národní podnik Tosta. O tři roky později v podniku pracovalo 50 šiček. V roce 1949 město postavilo menší provozovnu, která měla původně sloužit jako krajkárna a prýmkárna, produkce se ale nakonec zaměřila na vyrábění konfekce.¹²⁰ Rok 1949 také znamenal vznik národního podniku Jitex v Písku, jejíž součástí byl také závod Rožmitál. V 60. letech minulého století měl závod nedostatek pracovníků, a tak byla zřízena učňovská střediska na jednotlivých závodech. Dvouletý učební obor absolvovalo v polovině 60. let ročně až 30 učnic. V roce 1983 bylo dokonce založeno při národním podniku Jitex Písek vlastní střední odborné učiliště, kde učnice absolvovaly tříleté učební obory.¹²¹ Výroba v rožmitálském závodě byla rozšířena o výplňkové zboží, to znamená zimní spodky, dětské trikoty, teplákové soupravy a kalhoty. Tato výroba zůstala po celá léta totožná a postupně byl zvyšován počet pracovníků. V roce 1975 byl podnik rozšířen o další výrobní halu pro asi 70 pracovníků. Později se produkce soustředila jen na teplákové výrobky.¹²² V 80. letech se namísto tepláků začaly vyrábět výrobky z krytých úpletů, pulovry a výrobky z postříhovaného bavlněného plyše.¹²³ Počet 377 pracovníků představoval nejvyšší množství zaměstnanců za celou dobu své existence.¹²⁴ V roce 1995 byl Jitex největším pletařským závodem v České republice a patřil k největším textilkám.¹²⁵ Rožmitálský závod ukončil svou činnost v roce 2001.¹²⁶

Helsa

V areálu bývalého závodu Jitex měla v roce 2001 vzniknout pobočka firmy Helsa, která byla svého času největším výrobcem ramenních vycpávek do sak a kabátů

¹¹⁹ KŘEPELKOVÁ, Hana et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice, 2003, s. 116-117.

¹²⁰ ŠRŮTEK, Jan. *Jitex - 30 let života a práce pro socialismus*. Praha, 1979, s. x.

¹²¹ BÁRTLOVÁ, Marta. *Kronika Jitexu*. Rožmitál pod Třemšínem, 2006, s. x.

¹²² BÁRTLOVÁ, Marta. *35 let závodu Jitex*. In Rožmitálský zpravodaj. Rožmitál pod Třemšínem, červenec 1984, s. x.

¹²³ ŠRŮTEK, Jan. *Jitex - 30 let života a práce pro socialismus*. Praha, 1979, s. x.

¹²⁴ BRDA, Gabriel, HOYER, Ivan a Václav KREJZAR. *Kronika aneb pamětní kniha města Rožmitála pod Třemšínem: II. díl*. Rožmitál pod Třemšínem, 1956, s. 185.

¹²⁵ ŠIMKOVÁ, Ludmila. *Jak v Jitexu?* In Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník. Rožmitál pod Třemšínem, září 1995, s. x.

¹²⁶ BÁRTLOVÁ, Marta. *Kronika Jitexu*. Rožmitál pod Třemšínem, 2006, s. x.

na světě. Firma měla v plánu zaměstnat dvě pracovnice do funkce směnové mistrové, dva mechaniky pro seřizování a údržbu strojů a 30 pracovníků pro výrobu vycpávek.¹²⁷ Z jakého důvodu nebyla rožmitálská pobočka otevřena, se mi nepodařilo zjistit.

3.6 Dřezpracující průmysl

Brdy, které jsou přezdívány kraj lesů, jsou po celá staletí spojeny s těžbou a zpracováním dřeva. To se používalo pro stavbu, sloužilo jako zdroj tepla nebo k produkci různých výrobků. Největší množství dřeva spotřebovávaly železárny. Zimní měsíce náležely pilařině, to je porážení kvalitního dřeva. Velké množství rožmitálského dřeva putovalo do příbramských dolů. V letních měsících prováděli sekáči, tak se tu dříve říkalo dřevorubcům, takzvanou kalamitní těžbu. Nejvýnosnější prací bylo loupání tříslové kůry. Ve zdejší oblasti byla většina staveb právě ze dřeva, typické pro toto území je používání šindele jako střešní krytiny.¹²⁸

Od roku 1930 až do druhé světové války patřily místní lesy převážně Pražskému arcibiskupství. Podnik Československé státní lesy a statky převzal po druhé světové válce velkostatek Pražského arcibiskupství. Připojením sousedních bývalých velkostatků k tomuto území se zformoval Lesní závod Rožmitál, který zaměstnával více než 500 pracovníků. Stejněho roku převzaly část lesního majetku Vojenské státní lesy. Roku 1963 přešel Lesní závod Rožmitál pod Středočeské státní lesy. Lesní závod Rožmitál uskutečňoval komplexní lesnickou činnost, to znamená pěstění, ochranu lesa, těžbu a odvoz dřeva. V roce 1976 byly sloučeny Lesní závod Rožmitál a Lesní závod Příbram. Později došlo k transformaci na Dřevařsko – lesnický podnik Vltava.¹²⁹

Kolem roku 1710 byly v Bukové zřízeny dva rybníky, pod Dolejším rybníkem byla založena panská pila, na které se pracovalo asi do roku 1925. Na této pile se řezaly trámy, fošny a prkna. Zprvu se zde nařezalo až 500 kubíků dřeva, ke konci provozu to bylo už jen 150 kubíků.¹³⁰ Část areálu arcibiskupské slévárny Šichtant u rybníka Jez, více informací v kapitole 3.3 Hutnictví železa a strojírenský průmysl, sloužila jako panská pila (v 50. letech byl nájemce pan Kozák). Vyrábělo se zde měkké řezivo různých rozměrů. Průměrně zde bylo zaměstnáno 16 pracovníků.¹³¹ Pila byla také od roku 1952 ve Voltuši. Byla to pila Pomplových a poskytovala zaměstnání obyvatelům

¹²⁷ *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, duben 2001, s. 28.

¹²⁸ ČÁKA, Jan. *Toulání po Brdech*. Praha, 1986, s. 267-280.

¹²⁹ *Příspěvky k dopsání knihy Rožmitál a okolí*.

¹³⁰ HÁLA, Josef. *Historie obce Bukové I. díl 1250 - 1965*. Buková, s. 133.

¹³¹ PRÁŠIL, Petr. *Rožmitálsko na starých pohlednicích a fotografiích*. Hostivice, 2011, s. 106-107.

obce i lidem z okolí.¹³² Menší pila byla skoro u každého mlýna. V 50. letech minulého století byly v okolí Rožmitálu p. Tř. další dvě velké pily, byly to pila pana Blažka a parní pily pana Průchy.¹³³ Průchova pila zaměstnávala průměrně kolem 47 lidí.¹³⁴

Karel Gangloff (1809 – 1879) byl arcibiskupský lesmistr úzce spjatý s rožmitálskými lesy. Při své práci v lesích potřeboval různé pomůcky a přístroje, které se v principu používají dodnes. Tyto přístroje sám vynalézal a v praxi je zdokonaloval. Kromě vynálezů například z oboru geodézie vynalezl stroj k výrobě šindele. Takzvanou šindelku si nechal patentovat v roce 1856, po příchodu do Rožmitálu p. Tř. stroj vylepšil a šindelku nechal patentovat podruhé v roce 1871. Tento vynález se těšil obliby doma i v cizině. Ve své funkci lesního hospodáře zvelebil místní lesy, zpřístupnil odlehlé a nepřístupné porosty pro těžbu, odvodnil zamokřené úseky a další. Vynálezy z mechanické technologie dřeva již takového uplatnění nedosáhly.¹³⁵

3.6.1 Výroba částí dřevěných hraček

Příbramsko bylo jednou z nejstarších oblastí domácí výroby hraček v Čechách. V Bukové, Nepomuku a Zalánech se od 17. století zhotovovaly části dřevěných hraček, které se následně kompletovaly v příbramských dílnách. Hračky vyráběli muži, ženy i děti. Muži soustružili části dřevěných hraček, ženy tvarovaly určité části z chlebového těsta (směs pilin, mouky a klišové vody), také hračky barvily a malovaly na ně detaily. Děti pomáhaly při finálních úpravách. Hraček vyrobených výhradně ze dřeva bylo málo, příkladem jsou takzvaná trdla. Také se vyráběly hračky chlebové. K některým hračkám patřily také doplňky jako bubínky a papírové mošničky. Dřevěné součástky k bubínkům se vyráběly v Zalánech. Svého vrcholu dosáhla domácí výroba hraček ve druhé polovině 19. století. Kvůli rozšíření tovární výroby hraček začala domácí výroba počátkem 20. století upadat, úplně řemeslo zaniklo po první světové válce.¹³⁶

Lidové umění

Na Příbramsku byla v minulosti rozšířena také hromadná výroba náboženských plastik. V Bukové, Nepomuku a Zalánech se vyráběly figurky do betlémů, takzvaní daráčci. Nejproslulejší řezbáři pocházeli ze Zalán. Figurky se vyráběly ručním

¹³² *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, duben 1997, s. x.

¹³³ *80 Jubilejní ročenka občanské záložny v Rožmitále pod Třemšínem: 1862 – 1942*. Blatná, 1942, s. 17-47.

¹³⁴ BRDA, Gabriel. *Kronika aneb pamětní kniha města Rožmitála p. Třem.* 1930, s. 68.

¹³⁵ HOYER, Ivan. *Lesmistr Karel Gangloff*. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, květen 1994, s. 5.

¹³⁶ KŘEPELKA, Bohumil. *Produkce lidových plastik na Příbramsku*. In *Vlastivědný sborník Podbrdská* 38 – 39. Příbram, 1987, s. 143-153.

vyřezáváním do lipového dřeva, nebo pomocí soustruhování a kaširování anebo se vytlačovaly do hliněných vypálených forem. Obyvatelé Bukové se zabývali lubařstvím. Dnes již neexistující řemeslo spočívalo ve výrobě zvláštních krabic z lubů. Luby jsou tenká prkénka, která se spařila vařící vodou, aby získala na vláčnosti a ohebnosti. Z nich se pak vyráběla řešeta i oválné krabice pro Svatou Horu a Příbram.¹³⁷

3.6.2 Truhlárna u Šmídů

Rožmitálská truhlářská dílna byla založena kolem roku 1892 v Havlíčkově ulici. V malé truhlárně byli zaměstnáni dva tovaryši a dva učni. Počet pracovníků se postupně zvyšoval. V roce 1930 byla provedena přestavba domu a trojnásobné rozšíření dílen. V roce 1932 převzal podnik syn majitele – Karel. O rok později tu pracovalo již 25 zaměstnanců a kvalitní dýhovaný nábytek se vyráběl pro Rožmitál p. Tř. a okolí i pro Prahu. K běžnému nábytku do kuchyní a ložnic přibyla výroba vybavení do lékáren a soudních síní. Truhlářství vybavilo rožmitálský hotel Panský dům, pension Třemšín, několik radnic v regionu a také celou řadu rožmitálských obchodů a výkladních skříní. V roce 1935 zemřel zakladatel firmy Josef Šmíd. V roce 1940 došlo k další výstavbě, byla vytvořena strojovna a počet pracovníků se mohl zvýšit až na 40. V tomto období byla firma nucena vyrábět bedny na střelivo a nábytek pro ozbrojené síly Třetí říše. Několik dělníků bylo nuceno odejít za prací do Německa. Po změnách územní správy se truhlárna stala součástí Okresního průmyslového podniku Příbram. Od roku 1983 firma fungovala v nových moderních budovách směrem k Bezděkovu. Po roce 1989 byla místní firma zprivatizována ve prospěch podniku Bohemia Art. Podnik Šmídových dosáhl největšího vzrůstu a významu ze všech místních truhlářství. Ve stejné době tu existovalo několik dalších truhlářských provozoven.¹³⁸

Jako truhláři ve stejné době v okolí Rožmitálu p. Tř. pracovali například Bečvářík, Fořt v Bukové, truhlář a sklenář Herbst, Holan ve Vranovicích, Matějka Josef, Matějka Václav, Nesveda ve Voltuši, Průcha a další.¹³⁹ Stavební a nábytkové truhlářství vlastnil ve 30. letech minulého století také Emanuel Ptáček.¹⁴⁰

¹³⁷ HAVRLÍK, Svatopluk. *Příspěvky k lidovému umění na Příbramsku*. In Vlastivědný sborník Podbrdská 24. Příbram, 1983, s.102-109.

¹³⁸ KARLÍK, Josef. *O truhlárně „U Šmídů“ v Rožmitále*. In Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník. Rožmitál pod Třemšínem, květen 1996, s. x.

¹³⁹ *80 Jubilejní ročenka občanské záložny v Rožmitále pod Třemšínem: 1862 – 1942*. Blatná, 1942, s. 49-50.

¹⁴⁰ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. x.

3.7 Papírenský průmysl

Počátkem minulého století vznikla na rožmitálském náměstí knihařská dílna Marcela Vachaty, která vychovávala učně. Mistr Vachata vyučoval toto řemeslo na Všeobecné živnostenské škole v Rožmitále p. Tř., na níž studenti a učni získávali odborné i středoškolské vzdělání. V řemesle pana Vachaty pokračoval František Šanda, který pracoval ve své tiskařské dílně od roku 1925 až do odchodu na vojenskou prezenční službu. V roce 1939 se vrátil do Rožmitálu p. Tř. a od roku 1948 pracuje v rodinné firmě s Františkem Šandou jeho syn Vladimír. V roce 1949 bylo knihařství znárodněno a rodině zabaveno. Až v roce 1987 si Vladimír Šanda zřizuje soukromou dílnu Pasparty na stejném místě, kde dříve bydlel a pracoval jeho otec. Provozovna byla zrušena v roce 2006. Během své činnosti mělo knihařství širokou klientelu soukromých zákazníků i podniků a institucí, k nejvýznamnějším patřila Národní knihovna, Archiv města Plzně, okresní archiv Písek, Tachov, Rokycany, Okresní soud Příbram, Okresní státní zastupitelství Příbram, městské úřady a mnoho dalších.¹⁴¹

3.8 Ostatní průmysl

Kromě výše zmíněných průmyslových odvětví spjatých s rožmitálskou oblastí se tato oblast vyznačovala i tradičnějšími a historičtějšími průmyslovými odvětvími, které do předchozího dělení nelze zařadit. Na Rožmitálsku se vyráběly takzvané batiny. Byly to nepálené cihly, jež se zpracovávaly z hlíny. Dále se zde vyrábělo dřevěné uhlí pomocí zařízení, které se nazývá milř. Také se tu zpracovávala pryskyřice a páčila kolomaz.¹⁴² V 80. letech byl v Rožmitále p. Tř. zahájen provoz v závodě Meta, který zaměstnával osoby s omezenou pracovní schopností.¹⁴³

3.8.1 Výroba nepálených cihel

Spolu se zpracováním dřeva se nejdéle v chudších krajích drželo také zpracování hlíny. Hlína byla na Rožmitálsku nejčastěji využívána v lidové architektuře, dále pro výrobu užitkové keramiky, kachlových kamen a sporáků. Z hlíny se vyráběly převážně nepálené cihly, na Rožmitálsku se jim říkalo batiny. Materiál na výrobu nepálených cihel šel sehnat zadarmo, na druhou stranu jejich výroba bylo poměrně namáhavá.

¹⁴¹ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

¹⁴² Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

¹⁴³ Rozhovor s paní Josefou Čejkovou, hospodářkou a pozdější vedoucí závodu Meta v Rožmitále pod Třemšínem, ze dne 8. 3. 2013.

Propracovaná hlína s příměsí plniv se ručně natlačila do předem navlhčeného kadlubu, seřízla se přebytečná hmota, cihla se vyklopila a několik týdnů se nechala sušit.¹⁴⁴

Cihlářský průmysl ve 30. letech minulého století v okolí Rožmitálu p. Tř. zastupovaly dvě polní cihelny – větší panská a menší cihelna Antonína Kopeckého.¹⁴⁵

3.8.2 Výroba dřevěného uhlí

Pro výrobu dřevěného uhlí se nejčastěji používalo bukové dřevo, které se kácelo v zimě. Nejvíce uhlí se pátilo v hutích a v hamerských výhních. Uhlí odebírali také kovotepci, zlatníci, nožíři, kováři, kotláři a jiní drobní řemeslníci. Některé hospodyně používaly dřevěné uhlí namísto dřeva. Uhlí se nejčastěji pátilo od května do září.¹⁴⁶

Dřevěné uhlí se pátilo buď v pecích nebo v milířích. Teplota v milířích se pohybovala okolo 360°C. Do země se zarazily tyče a spojily se houžvemi tak, aby vznikl komín, ten se vyplnil chrastím, třískami, a podobně. Kolem středu, takzvaného krále, se stavěly štěpiny a třísky. Polena se rovnala čtyři vrstvy nad sebou. Celá hromada se přikryla drnem a chvojím, na to přišla silná vrstva mokré země a mouru. Když byl vypálen střed, zakryl se a v milíři se udělaly otvory, které byly zaplněny dřevem. V Příloze XXIII je možné shlédnout podrobný popis milíře i jeho vzhled. Pálení milíře trvalo dva až osm týdnů.¹⁴⁷ Jeho rozebrání zabralo několik dní, až nakonec zbylo jen takzvané soškové uhlí. Toto uhlí bylo velmi drobné a mělo mnohem menší výhřevnost, využívali ho hlavně kováři a jiní drobní zpracovatelé kovů.¹⁴⁸

3.8.3 Zpracování pryskyřice na dehet a kolomaz

Pryskyřice byla v minulosti velmi ceněná. Smolaři získávali smolu poraněním živých jehličnatých stromů a mohli ji takzvaně přehřívát přímo v lese. Smolu rozežřáli v kotli, pak se nechala utuhnout do podoby bochníku, jenž byl následně prodáván na trhu. Ve smolárnách se z pryskyřice vyrábělo několik produktů, jako je například ševcovská smola, kalafuna, terpentýn a terpentýnové silice. Mezi odběrateli byli ševci, truhláři a hlavně bednáři, kteří vyráběli sudy pro pivovary. Před několika lety byl učiněn

¹⁴⁴ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

¹⁴⁵ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 173.

¹⁴⁶ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

¹⁴⁷ HÁLA, Josef. *Historie obce Bukové I. díl 1250 - 1965*. Buková, s. 53.

¹⁴⁸ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

znovu učiněn pokus těžít z borovic. Takto získaný produkt ale nemohl konkurovat pryskyřici dovážené z východu a hlavně pryskyřici systematicky vyráběné.¹⁴⁹

Druhou památkou dokumentující zpracování pryskyřice v Rožmitále p. Tř. byla požahovna, která stála v zámecké zahradě u rožmitálského zámku a úzce souvisela se zámeckým pivovarem. Také tu byla bednárna, kde se vyráběly sudy. Ty musely se vylít bednářskou smolou koupenou přímo od dehtáře, aby nepropouštěly.¹⁵⁰

V první polovině 20. století vyráběla lučební továrna v Rožmitále p. Tř. krémy, vazelíny, různá mazadla a tuky, terpentýn, smůlu, pryskyřice a oleje.¹⁵¹

3.8.4 Pálení kolomazi

Dehet se vyráběl několika způsoby, například pomocí takzvaných dehtařských nebo smolných kamenů. Kolomaz se páčila ve Strýčkovech, byl zde nalezen dehtařský kámen, který je v současnosti je vystaven v Podbrdském muzeu. Takovýchto kamenů je v České republice pouze několik. Kámen pochází nejspíše z roku 1789. Na kámen se hustě vyskládalo borové, silně prosmolené dřevo, které se přikrylo drny a popelem, zapálilo odspodu, až nakonec vytekl černý dehet. Dehtař mohl vyrobit dva až tři litry dehtu. Kolomaz se používala při mazání dřevěných vozů a ošetření kopyt dobytka.¹⁵²

3.8.5 Meta

Meta výrobní podnik Svazu invalidů vznikl v Československé republice v roce 1970. V Rožmitále p. Tř. byla provozovna zřízena v roce 1980. Závod zaměstnával osoby s omezenou pracovní schopností, kterých bylo za celou dobu svého fungování 180. Podnik zpočátku vyráběl ojhlené destičky pro tkalcovské stroje, poté se zde lepily respirační filtry. Později byla výroba zaměřena na elektrotechniku pro podnik Tesla Blatná. Nejdelší dobu se Meta věnovala zhotovování drátových potenciometrů, také se tu vyráběly obaly na sešity. Meta kooperovala mimo jiné s ČKD – závod Polovodiče Praha a závodem Automatizované techniky Příbram. Meta svou činnost v Rožmitále p. Tř. ukončila v roce 2002.¹⁵³

¹⁴⁹ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

¹⁵⁰ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

¹⁵¹ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. x.

¹⁵² Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

¹⁵³ Rozhovor s paní Josefou Čejkovou, hospodářkou a pozdější vedoucí závodu Meta v Rožmitále pod Třemšínem, ze dne 8. 3. 2013.

4 SOUČASNOST PRŮMYSLU NA ROŽMITÁLSKU

Navzdory předpokladům jsou v současné době na Rožmitálsku některá průmyslová odvětví poměrně rozšířena a jsou důležitou a nepostradatelnou součástí života zdejších obyvatel. Průmysl zde působí v současnosti převážně ve třech oblastech. Tím patrně nejrozsáhlejším průmyslovým odvětvím je zpracování dřeva a s tím související nábytkářský průmysl. Firem s takovýmto zaměřením je v Rožmitále p. Tř. a jeho blízkém okolí spousta. Je to také odvětví, které pravděpodobně zaměstnává nejvíce osob. Druhou příčku si drží, co se týká počtu zaměstnaných osob, strojírenský průmysl. Pokračovatel této výroby Strojírny Rožmitál zaměstnává více než 100 lidí. Zpracování železa a následná výroba z něj je pro tuto oblast také poměrně typickým průmyslovým odvětvím. Určitě zde nejsou uvedeny všechny společnosti ze všech průmyslových oborů. Je to zaprvé z důvodu omezeného rozsahu bakalářské práce a zadruhé proto, že by se informace o těchto společnostech musely získávat pouze pomocí rozhovorů kvůli absenci dat v knižních i elektronických zdrojích.

4.1 Dřevozpracující a nábytkářský průmysl

Bohužel se mi nepodařilo zjistit, kolik přesně osob toto odvětví zaměstnává. Lze ale logicky předpokládat, že to bude nejvyšší číslo ze všech průmyslových odvětví vzhledem k tak vysokému počtu truhlářských a dřevozpracujících firem. V prvních šesti popsaných společnostech jsou zaměstnány desítky pracovníků, následující firmy jsou povětšinou malá rodinná truhlářství. Kromě níže zmíněných společností je v Zalánech firma Kaho podlahy, která vyrábí vinylové, PVC, laminátové, dřevěné, bambusové a korkové podlahy. O této společnosti ovšem nebyly zjištěny další informace.¹⁵⁴

4.1.1 Truhlářství Blažek

Firma se sídlem ve Voltuši byla založena v roce 1993. Již od svého počátku se společnost zabývá výrobou eurooken, špaletových a zdvojených oken a vchodových a interiérových dveří. Dále se firma orientuje na výrobu schodišť, zimních zahrad, vestavěných skříní, kuchyňských linek, zhotoví také vybavení kancelářských prostor, recepce do hotelů a selské jizby. Jako materiál je používán smrk, borovice, dub, buk, meranti, olše, modřín, jasan i exotické dřeviny.¹⁵⁵

¹⁵⁴ WWW.WEBAREAL.CZ. *Kaho podlahy* [online]. [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.kahopodlahy.cz/>>.

¹⁵⁵ Sortiment. HODRMENT, Jaroslav. *Truhlářství Milan Blažek* [online]. 2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://www.truhlarstviблаzek.cz/sortiment.htm/>>.

4.1.2 Truhlářství Petr Kaiser s. r. o.

Rožmitálská firma zahájila svoji činnost v roce 1996 a původně nesla název Zakázkové truhlářství Petr Kaiser. Zpočátku se vyráběl zakázkový sortiment výrobků, později se produkce orientovala na kuchyně, nábytek, výkladce, schodiště, dřevěná okna a dveře. Nakonec se od výroby nábytku a kuchyní upustilo a v současnosti je produkce firmy zaměřena na dřevěná okna špaletová i eurookna a vnitřní a vchodové dveře.¹⁵⁶

4.1.3 Kaiser, s. r. o.

Počátek firmy se datuje do roku 2001. Tehdy vznikla společnost Josef Kaiser v Hutích p. Tř., jenž se zabývala pilařskou výrobou, manipulací dřeva a obchodem se dřevem v prostorách rožmitálské pily. Následující rok vznikla v Rožmitále p. Tř. společnost Kaiser, s. r. o. která se postupně ujala aktivit firmy Josef Kaiser a své podnikání zaměřila i na lesnictví a služby. Firma se dělí na čtyři výrobní střediska.¹⁵⁷ Pilařský provoz se zaměřuje převážně na produkci stavebního a truhlářského řeziva, výrobu paletových přířezů a palet, tesařskou činnost a další.¹⁵⁸ Středisko manipulace se mimo jiné zabývá výrobou sortimentů pro pilařský provoz a zpracováním surových kmenů.¹⁵⁹ Středisko lesní výroby se zaměřuje na pěstební činnost a ochranu lesa, výkup dřeva a na těžbu dřeva.¹⁶⁰ Středisko služeb mimo jiné zajišťuje údržbu komunikací, zalesňování zemědělských ploch a pečuje o krajinu.¹⁶¹ Společnost se zabývá také tesařstvím. Vyrábí se zde například krovy, dřevostavby, zahradní altány, pergoly, garážová stání a přístřešky, dřevěné ploty, lávky, posezení a zahradní dekorace.¹⁶²

4.1.4 EkoStil Brdy, s.r. o.

Truhlářství bylo založeno v Rožmitále p. Tř. v roce 2002.¹⁶³ Firma produkuje ekologické výrobky ze dřeva v antialergickém provedení. Výroba je zaměřena hlavně na

¹⁵⁶ Dřevěná okna a dveře - o firmě Truhlářství Petr Kaiser. KAO.CZ. *Truhlářství Petr Kaiser s. r. o.* [online]. 2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://petrkaiser.cz/o-nas/>>.

¹⁵⁷ LANGMAJER, Miroslav. *Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/>>.

¹⁵⁸ LANGMAJER. Pilařská výroba. *Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/strediska/pilarska-vyroba/>>.

¹⁵⁹ LANGMAJER. Manipulace. *Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/strediska/pilarska-vyroba/>>.

¹⁶⁰ LANGMAJER. Lesnická výroba. *Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/strediska/pilarska-vyroba/>>.

¹⁶¹ LANGMAJER. Služby. *Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/strediska/pilarska-vyroba/>>.

¹⁶² LANGMAJER. Tesařství. *Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/strediska/pilarska-vyroba/>>.

¹⁶³ Podnikání: Obchodní rejstřík. KURZY.CZ, spol. s r.o., AliaWeb, spol. s r.o. *Kurzy.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://rejstrik-firem.kurzy.cz/26694930/ekostil-brdy-sro/>>.

celodřevěné hračky, hry, dárkové předměty, kazety a dózy, výrobky ze dřeva a korku, dětské kočárky, školní pomůcky ze dřeva, stolní prostírání, zátky a podobně.¹⁶⁴

4.1.5 HMH Trade, s. r. o.

Majitel firmy Jan Janoušek vedl nejprve firmu Jantar ve Věšíně, která vyráběla a prodávala pilinové brikety, krbové, štípané a palivové dřevo.¹⁶⁵ Dřevoobchod HMH Trade vznikl v roce 2007¹⁶⁶ a má sídlo má v Hutích p, Tř. Soustředí se na produkci a prodej podlahových palubek, obkladových a terasových prken, plotů, truhlářských a stavebních prken a řeziv, fošen, hranolů, palivového dřeva, pelet a briket.¹⁶⁷

4.1.6 Langer interiéry, s. r. o.

Společnost s sídlem v Blatné a provozovnou v Rožmitále p. Tř. funguje teprve od roku 2012. Je zde zaměstnáno 11 osob.¹⁶⁸ Firma vyrábí kancelářský nábytek jako jsou například stoly, židle, skříně na šanony, přepážky, recepční pulty, regály pro archivaci dokumentů, kontejnery nebo šatny. Podnik také produkuje pečovatelský nábytek, což jsou pokoje pro seniory - polohovací lůžka, noční stolky, křesla, skříně, dále sesterny, ošetřovny, společenské místnosti, kuchyňky, knihovny, šatny a kaple. Pro domácnost firma vyrábí kuchyně na míru, obývací pokoje a nábytek pro děti.¹⁶⁹

4.1.7 Zakázková výroba nábytku Pavel Trčka

Společnost se sídlem v Rožmitále p. Tř. má zkušenosti z tohoto oboru již od roku 1988.¹⁷⁰ Firma se zabývá zakázkovou výrobou kuchyňských linek, kancelářského nábytku, skříní, dále se zaměřuje na vybavení firem či drobný nábytek jako jsou například skřínky, police, botníky, věšáky a podobně.¹⁷¹

¹⁶⁴ EkoStil Brdy, s. r. o. MAFRA, a. s. *TOPkontakt* [online]. 2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://topkontakt.idnes.cz/f/ekostil-brdy-s-r-o/23618/>>.

¹⁶⁵ Jan Janoušek - Jantar. WEB CONSULTING. *Portalpřibram.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.portalpřibram.cz/jan-janousek-jantar/>>.

¹⁶⁶ HMH Trade, s. r. o. *Kurzy.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://rejstrik-firem.kurzy.cz/27875458/hmh-trade-sro/>>.

¹⁶⁷ Kontakt. *HMH Trade, s. r. o.: dřevoobchod* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.hmhtrade.cz/?page_id=24/>.

¹⁶⁸ Kontakty. PT COMPUTERS S. R. O. *Langer interiéry: Interiéry pro každého* [online]. 2012 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://langer-interiery.cz/index.php/kontakty>>.

¹⁶⁹ PT COMPUTERS S. R. O. *Langer interiéry: Interiéry pro každého* [online]. 2012 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://langer-interiery.cz/>>.

¹⁷⁰ *Kuchyňské linky: Zakázková výroba nábytku Pavel Trčka* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.nabytektrecka.cz/>>.

¹⁷¹ Fotogalerie výrobků. *Kuchyňské linky: Zakázková výroba nábytku Pavel Trčka* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.nabytektrecka.cz/?w=vyroby>>.

4.1.8 Zakázkové truhlářství Šourek

Zkušenosti s truhlářským řemeslem má tato firma už od roku 1975, kdy zakladatel firmy Vladimír Šourek starší pracoval v rožmitálské truhlárně. V roce 1993 založil v Sedlici vlastní firmu, která se zabývala zakázkovou výrobou. Zprvu se hlavně vyrábělo z masivu, jak se rozšiřovala nabídka, začalo se stále více používat lamino. Dnes je v čele rodinného truhlářství syn zakladatele Vladimír Šourek mladší.¹⁷² Společnost vyrábí kuchyňské linky, ložnice, dětské pokoje, zařízení obchodů, kancelářský nábytek, vestavěné skříně, pergoly, altány, dveře, schody a jiné výrobky.¹⁷³

4.1.9 Truhlářství Vachta

Truhlářství Jiřího Vachaty se nachází ve Vranovicích. Od roku 1997 se zabývá výrobou převážně zakázkového nábytku, dveří, oken, schodů, pergol a tak dále. Většina těchto produktů je vyráběna z masivního dřeva, jako další materiál se používají také laminované a dýhované desky. Truhlářství vyrábí i atypické kuchyňské linky, obývací stěny, ložnice, komody a jiné.¹⁷⁴

4.1.10 Truhlářství Tomek

Společnost zabývající se výrobou nábytku na míru působí na českém trhu od roku 1997. Konkrétně se truhlářství se sídlem v Rožmitále p. Tř. zabývá produkcí kuchyňského nábytku, vestavných skříní, dětských pokojů, ložnic, obývacích pokojů a další. Dále se firma zabývá stavebně – truhlářskými pracemi, produkuje masivní dveře s obložkovými zárubněmi.¹⁷⁵

4.1.11 Truhlářství Petr Loučka

Truhlářské zkušenosti majitele firmy sahají do roku 1987. Vlastní truhlářskou dílnu v Bezděkově si založil majitel v roce 2000. Firma vyrábí nábytek z masivního přírodního materiálu nebo laminované dřevotřísky, kompletně zařídí kuchyně, dětské i obývací pokoje a ložnice. Konkrétně pak truhlářství vyrábí skříně, postele, dveře,

¹⁷² DRECHSLEROVÁ, Jitka. *Zakázkové truhlářství Šourek* [online]. 2013 [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <<http://www.truhlarstvi-sourek.cz/>>.

¹⁷³ Fotogalerie. DRECHSLEROVÁ, Jitka. *Zakázkové truhlářství Šourek* [online]. 2013 [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <<http://www.truhlarstvi-sourek.cz/index.php/fotogalerie/ostatni-vyrobky>>.

¹⁷⁴ *Truhlářství Vachata: Od párátka po chatu, vše od Jirky Vachatů* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.vachata.cz/index.html>>.

¹⁷⁵ ALPHASTUDIO. *Truhlářství Tomek* [online]. 2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <<http://www.truhlarstvi-tomek.cz/>>.

kancelářský nábytek, dětský nábytek, dřevěné podlahy, dřevěné obklady stropů a stěn, atypický interiérový nábytek a bytové doplňky, zahradní nábytek, ploty a balkóny.¹⁷⁶

4.1.12 Truhlářství Daniel Ritter

Toto truhlářství funguje ve Strýčkově od roku 2008.¹⁷⁷ Firma vyrábí vybavení do domů, bytů i kanceláří. Zhotovuje kuchyňské linky, vestavěné skříně a šatny, obývací pokoje, dětské pokoje, koupelny, kancelářský nábytek, stoly, barové pulty, dveře a mnoho dalšího.¹⁷⁸

4.2 Elektrotechnický a strojírenský průmysl

Elektrotechnická výroba je na Rožmitálsku zastoupena třemi významnějšími firmami. Všechny tyto společnosti spolupracují se zahraničním trhem, především s Německem. Strojírny Rožmitál pokračují ve strojírenském průmyslu, který zde má již stoletou tradici.

4.2.1 Ravak, a. s., Strojírny Rožmitál

Zdevastované a zastaralé prostory Agrostrojíren byly v roce 2000 prodány firmě Ravak, přejmenovány na Strojírny Rožmitál a staly se tak strojírenskou divizí společnosti Ravak. Podoba společnosti z roku 2003 je zobrazena v Příloze X. Ta má ovšem zcela odlišné zaměření než doposud Strojírny měly. Firma se zabývá výrobou a prodejem van a sprchových koutů a je největším výrobcem nekeramické sanitární techniky ve střední a východní Evropě a vyváží více jak 70 % své produkce do 50 zemí světa.¹⁷⁹ Uvažovalo se, zda v Rožmitále p. Tř. zachovat výrobu zemědělské techniky, která se novým majitelům zdála neperspektivní. Nakonec byla výroba ponechána. Následovaly investice do obnovy strojního zařízení i do stavebních oprav ve výši několika desítek milionů korun. Strojírny začaly za 40 % výrobní kapacity pro Ravak, dalších 40 – 50 % kapacit na výroby zemědělských strojů a 10 – 20 % na kooperaci pro

¹⁷⁶ O firmě. LANGMAJER, Miroslav. *Petr Loučka: nábytek na míru, domov na klíč* [online]. 2013 [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <<http://www.truhlarstviloucka.cz/o-firme/>>.

¹⁷⁷ Daniel Ritter. *Kurzy.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <<http://rejstrik-firem.kurzy.cz/87201810/daniel-ritter/statisticky-urad/>>.

¹⁷⁸ WEBNODE. *Truhlářství Daniel Ritter: Fotogalerie* [online]. 2008 [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <<http://dr-nabytek.webnode.cz/fotogalerie/>>.

¹⁷⁹ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 66.

cizí firmy jako například německé společnosti Stoll a HIS, holandskou firmu John Deere nebo českou společnost Stavus.¹⁸⁰

V roce 2012 se zemědělské stroje pod značkou ROZMITAL vyvážely do 12 evropských zemí. K obracečům a shrnovačům přibyly v roce 2010 diskové sekačky vlastní konstrukce. V roce 2012 bylo ve Strojárnách vyráběno 21 typů zemědělských strojů.¹⁸¹ V současnosti společnost produkuje diskové sekačky, obraceče a shrnovače píce a universální obraceče a shrnovače.¹⁸² Počet pracovníků ve Strojárnách Rožmitál od svého počátku v roce 1913 až do roku 2013 je možné porovnat v Příloze XI.

4.2.2 FD servis

Firma, která vznikla v roce 1990 v Rožmitále p. Tř., se původně orientovala na výrobu elektronických doplňků do automobilů. Později se vyráběla automatizační elektronika. Firma je v současnosti zaměřená na produkci elektronických modulových jednotek a jiných elektronických dílů a elektromechanického příslušenství. Podnik se také zaměřuje na výrobu kabelových svazků a propojek, montáž elektromechanických dílů, ruční osazování desek plošných spojů, jejich hromadné a ruční pájení, zkoušení a kompletace.¹⁸³

4.2.3 Elzat spol. s r. o.

Společnost byla založena v roce 1992, kdy se orientovala na elektrovýrobu a zámečnické práce. Ve stejném roce započala výroba transformátorů pro německou firmu. Firma začínala s osmi pracovníky. Postupně se rozšiřovaly řady zaměstnanců i sortimentu.¹⁸⁴ Následkem úzké spolupráce s německou společností vznikla v roce 1997 nová firma Getra-Elzat s. r. o., která svou výrobu orientuje zejména na zahraniční trh. Obě společnosti zaměstnávají v současné době kolem 50 pracovníků. V současnosti se společnost zaměřuje na výrobu transformátorů a ostatních vinutých dílů.¹⁸⁵

¹⁸⁰ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 66-67.

¹⁸¹ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 71-72.

¹⁸² Produkty. *Rozmital* [online]. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.rozmital.com/?page=cz,p>>.

¹⁸³ Historie firmy. *FD Servis electro* [online]. 2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://www.volny.cz/fdservis/>>.

¹⁸⁴ *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem, únor 1996, s. x.

¹⁸⁵ IT4CARE, o. p. s. *Elzat spol. s r. o. Rožmitál pod Třemšínem* [online]. 2011 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://www.elzat.cz/cz>>.

4.2.4 Kemmler Elektronik

Tato společnost byla založena v roce 1986 v německém Benningenu. Firma vyrábí a distribuuje nejmodernější elektroniku. Produkují se tu elektrická a elektronická zařízení pro motorová vozidla, elektronické součástky, elektronické stroje a přístroje. Zákazníky této společnosti jsou firmy ze všech odvětví, jako je například automobilový průmysl, strojírenství, solární technologie a větrné energie a zdravotnické techniky. Od roku 1996 je otevřena také pobočka této německé společnosti ve Starém Rožmitále.¹⁸⁶

4.2.5 Konstrukční kancelář Václav Šourek

Firma byla se sídlem ve Strýčkových založená v roce 1997. Podnik konstruuje veškeré přípravky pro výrobu, především pro automobilový průmysl, lisovací přípravky, dopravníky a manipulační zařízení a jednoúčelové a speciální stroje a zařízení. Společnost má také četné zkušenosti v oboru zpracování plechů a trubek především pro automobilový průmysl.¹⁸⁷

4.3 Zpracování železa

Hojně zastoupeným průmyslovým odvětvím na Rožmitálsku je bezesporu také zpracování železa, to zde zastupuje několik firem. Kořeny společnost Kovo – Věšín sahají až do roku 1892. Kromě níže zmíněných podniků se kovovýrobou zabývá také rožmitálská firma Remonta, s. r. o., o níž ovšem nejsou dostupné bližší informace.¹⁸⁸

4.3.1 Kovo Věšín, s. r. o.

Historie této firmy sahá do konce 19. století. V roce 1892 bylo ve Věšíně založeno První výrobní družstvo cvokařské pro Věšín a okolí, zapsané společenstvo s ručením omezeným. Bylo to první výrobní družstvo svého druhu v celých tehdejších českých zemích a pozdějším Československu. Až o dva roky později vznikla výrobní družstva v Praze a Plzni. V tehdejší Rakousku – Uhersku se tehdy v tomto družstvu sloučilo 39 cvokařů, kteří vyráběli ručně kované zboží, skoby, lavičnický, šerky a kované

¹⁸⁶ *Kemmler electronic: The company* [online]. [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.kemmler-electronic.com/en/the-company/>>.

¹⁸⁷ O firmě. WEBGARDEN. *Konstrukční kancelář: Václav Šourek* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. <Dostupné z: <http://strojni-konstrukce.cz/menu/o-firme/>>.

¹⁸⁸ Remonta, spol. s r. o. MEDIATEL SPOL. S R. O. *ZlatéStránky.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: <[http://www.zlatestranky.cz/firmy/Ro%C5%BEmit%C3%A1l+pod+T%C5%99em%C5%A1%C3%ADnem/H754126/REMONTA+spol.+s+r.o./](http://www.zlatestranky.cz/firmy/Ro%C5%BEmit%C3%A1l+pod+T%C5%99em%C5%A1%C3%ADnem/H754126/REMONTA+spol.+s+r.o./>)>.

hřeby.¹⁸⁹ V roce 1926 byl při družstvu založen Svaz kovodělníků v Československu, jenž sdružoval většinu cvokařů na Rožmitálsku.¹⁹⁰ V roce 1949 bylo Kovodružstvo Věšín přejmenováno na Drukolis a následující rok vzniká ve Starém Rožmitále výrobní družstvo Kovostar. Později, v roce 1964, se družstvo Drukolis sjednotilo s družstvem Kovostar a přechází k názvu Kovo výrobní družstvo Věšín.¹⁹¹ Tímto spojením vzniklo velké družstvo s více než třemi sty členy.¹⁹²

V současnosti firma spolupracuje s nábytkářskými společnostmi zaměřenými na kancelářský a školní nábytek, jimž dodává kovové nohy, stolové podnože a příčnický. Dále firma kooperuje s výrobcí speciálních kovových palet pro přepravu automobilových dílů.¹⁹³ Společnost vyrábí také zásuvkové regály, pracovní stoly, skoby, petlice, hřebílka a mnoho dalšího. Dále společnost nabízí nejružnější služby a výrobu, především to jsou zámečnické, lisařské nebo lakýrnické práce, strojní obrábění, výrobu strojů, svařování a další.¹⁹⁴

Další provozovnou firmy Kovo Věšín je Nástrojárna Voltuš. Od roku 1992, kdy byla založena, společnost takřka zdvacetinasobila své výrobní prostory. V současné době se firma zaměřuje zejména na výrobu nástrojů a přípravků pro automobilový průmysl.¹⁹⁵

4.3.2 KovoSýkora, s. r. o.

Firma se sídlem ve Starém Rožmitále a prvotním názvem Kovářství Sýkora vznikla v roce 1993. Původně byla společnost zaměřena na kovářství a zámečnictví a měla jen jednoho zaměstnance. Vyráběly se mříže, kovaná vrata, kliky ke dveřím nebo kované hřeby. V následujících letech začali přibývat zaměstnanci a firma se v roce 1998 přestěhovala do Věšína. Výrobní sortiment byl rozšířen o konstrukce židlí a stolů pro německé odběratele, dále o stoly a židle. Společnost začala prosperovat, nakoupilo se strojní vybavení a zaměstnávala již 20 pracovníků. Spolu s dalším rozšířením produkce pro nábytkářský průmysl se začala rozvíjet i firma. Kvůli nedostačujícím prostorám byl

¹⁸⁹ Historie. MONIAK. *Kovo Věšín, s. r. o.* [online]. 2013 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <<http://www.kovovesin.cz/index.php?p=historie>>.

¹⁹⁰ KOVO Věšín. *90 let výrobního družstva KOVO Věšín*. In Rožmitálský zpravodaj. Rožmitál pod Třemšínem, listopad 1981. s. x.

¹⁹¹ Historie. MONIAK. *Kovo Věšín, s. r. o.* [online]. 2013 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <<http://www.kovovesin.cz/index.php?p=historie>>.

¹⁹² *80 let družstva Kovo Věšín*. s. 13.

¹⁹³ Historie. MONIAK. *Kovo Věšín, s. r. o.* [online]. 2013 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <<http://www.kovovesin.cz/index.php?p=historie>>.

¹⁹⁴ MONIAK. *Kovo Věšín, s. r. o.* [online]. 2013 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <<http://www.kovovesin.cz>>.

¹⁹⁵ O firmě. MINOAK. *Nástrojárna Voltuš: František Částka* [online]. 2007 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <<http://www.nastrojarna-voltus.cz/historie.html>>.

podnik přestěhován do budov bývalých kasáren v Rožmitále p. Tř. Od roku 2008 společnost vyrábí komponenty pro automobilový průmysl. V roce 2012 firma zakoupila část zemědělského areálu v Zalánech. V témže roce byl podnik transformován na společnost s ručením omezeným. V současnosti ve firmě pracuje 40 zaměstnanců ve třech výrobních halách. Spolupracuje se švýcarskou firmou a do budoucna se uvažuje o jejich sloučení. Podnik se orientuje na zahraniční trh, zákazníci společnosti jsou firmy z Německa, Švýcarska, Rakouska, Francie, Velké Británie a Polska.¹⁹⁶

4.3.3 Michal Kulovaný – kovoobrábění a nástrojářské práce

Tato rodinná firma funguje v Rožmitále p. Tř. již od roku 1993. Společnost je zaměřena především na kovoobrábění a nástrojářské práce. Podnik realizuje služby v oblasti elektroerozivní obrábění, hloubení a drátové řezání, frézování, CNC frézování, soustružení, broušení, vnitřní broušení.¹⁹⁷ Firma se zaměřuje mimo jiné na produkci nástrojů na vytváření plechových i plastových dílů, výrobu svařovacích přípravků, lisovacích nástrojů na stříhání plechů, lisovacích zařízení na tváření a lisování, nástrojů na stříhání nekonečných plastových profilů, přesných dílů CNC frézování, nástrojů na ohýbání trubek a další.¹⁹⁸

4.3.4 Kovo – Květoň

Oficiálnímu vzniku společnosti v roce 2003 předcházela činnost Karla Květoně a Zbyňka Květoně, jejichž firmy mají tradici již od roku 1989. V současnosti firma nabízí kovoobráběcí a nástrojářské práce, je to specializovaný obchod, který zprostředkovává služby. Společnost vyrábí lisovací nářadí, výlisky nebo soustružené a frézované díly¹⁹⁹, výfuky Agresor na všechny typy silničních motocyklů, dále produkuje elektropotřeby, díly a zámky do plynových a energetických skříní.²⁰⁰

¹⁹⁶ Rozhovor s panem Václavem Sýkorou, majitelem firmy KovoSýkora, s. r. o., ze dne 6. 1. 2013.

¹⁹⁷ Michal Kulovaný: *Kovoobrábění a nástrojářské práce* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.kovoobrabeni-kulovany.cz/>>.

¹⁹⁸ Služby. Michal Kulovaný: *Kovoobrábění a nástrojářské práce* [online]. [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.kovoobrabeni-kulovany.cz/sluzby.php>>.

¹⁹⁹ PT COMPUTERS. *Kovo Květoň: Kovoobráběčství, nástrojářství, kovoobráběčské práce, nástrojářské práce, broušení kovů* [online]. 2012 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kovokveton.cz/>>.

²⁰⁰ Katalog výrobků. PT COMPUTERS. *Kovo Květoň: Kovoobráběčství, nástrojářství, kovoobráběčské práce, nástrojářské práce, broušení kovů* [online]. 2012 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kovokveton.cz/index.php/katalog>>.

4.4 Těžební průmysl

V současné době se v námi sledované oblasti již žádné nerostné suroviny netěží. Pouze v 13 kilometrech vzdálených Hudčicích se po dlouhá desetiletí těží žula, která je firmou Kámen Hudčice následně také zpracována.²⁰¹ V posledních měsících se po skoro 20 letech opět přetřásá téma průzkumných pracích a následné těžby zlata v nedaleké oblasti zvané Petráčkova hora. Více v kapitole 3.1.3 Těžba zlata.

4.4.1 Kámen Hudčice, s. r. o.

V Hudčicích má těžba žuly již 100 letou tradici.²⁰² Firma Kámen Hudčice vznikla v roce 1996²⁰³ a v současnosti patří k největším kapacitám na zpracování žul a mramorů v České republice. Společnost zpracovává mimo hudčické žuly, která patří mezi nejkvalitnější v Evropě, také suroviny z dovozu. Firma zhotovuje stavební kámen, fontány, kašny a zahradní dekorace, mozaiky, dlažby a dlažební kostky, obklady, obrubníky, patníky, schodiště, barové a restaurační pulty, kuchyňské a pracovní desky, konferenční stolky, krby, pomníky, náhrobky, urny a mnoho dalších.²⁰⁴

4.4.2 Těžba zlata u Vacíkova

Po 17 letech se znovu začíná uvažovat o průzkumných pracích a následné těžbě zlata na Petráčkově hoře u Vacíkova. Hlavním důvodem může být to, že cena zlata je v současnosti až šestkrát vyšší než v 90. letech, kdy se o těžbě uvažovalo poprvé. Na světových burzách stoupla cena zlata z 300 dolarů za trojskou unci na konci 90. let na současných 1 700 dolarů za trojskou unci.²⁰⁵ Petráčkova hora je však v současné době součástí Přírodního parku Třemšín, kde je zakázán průzkum horniny či realizace samotné těžby. Velikou hrozbou je fakt, že se chystá takzvaná velká novela horního zákona, jenž by mohla zrušit paragraf o zákazu použití kyanidu v procesu získávání zlata.²⁰⁶ Tato metoda by ohrozila kvalitu spodních vod a výrazně by poškodila zdejší krajinu a životní prostředí. Krajina už by nikdy nebyla dána do původního stavu. Těžilo

²⁰¹ KOMPLETWEB. *Kámen Hudčice - kvalita - krása - tradice* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.kamen-hudcice.cz/>>.

²⁰² KOMPLETWEB. *Kámen Hudčice - kvalita - krása - tradice* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.kamen-hudcice.cz/>>.

²⁰³ Kámen Hudčice, s. r. o. *Peníze.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://rejstrik.penize.cz/25075799-kamen-hudcice-s-r-o>>.

²⁰⁴ KOMPLETWEB. *Kámen Hudčice - kvalita - krása - tradice* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.kamen-hudcice.cz/>>.

²⁰⁵ ŘIHÁK, Josef. *České zlato po 20 letech opět na scéně, šestkrát dražší a lákavější*. In Třemšínské listy. Rožmitál pod Třemšínem, březen 2013, s. 7.

²⁰⁶ BALKOVÁ, Markéta. *Těžba zlata u Vacíkova*. In Třemšínské listy. Rožmitál pod Třemšínem, únor 2013, s. 1.

by se 24 hodin denně a kámen rozdrčený na jemný prach by vítr odnesl po dalekém okolí. Ještě k tomu ložisko obsahuje pouhý jeden gram zlata na jednu tunu vytěžené horniny, což ukazuje, že toto ložisko je velmi nekvalitní.²⁰⁷ Lze jen doufat, že vyvstalý problém bude mít stejný konec jako v roce 1999, kdy byla těžba zlata zamítnuta. V budoucnu budou určitě vyvinuty nové technologie, které budou šetrnější k životnímu prostředí i krajinnému rázu.²⁰⁸

Brdy nad zato

Tak jako v roce 1996 vzniklo Sdružení Čechy nad zlato, aby chránilo oblasti ohrožené těžbou zlata, v únoru 2013 vzniklo nové občanské sdružení Brdy nad zlato, jehož hlavním důvodem založení je zamezit průzkumu a následné těžbě zlata u Vacíkova a dalších lokalitách ohrožených těžbou zlata. Sdružení chce podpořit všechny dotčené obce v boji proti povolení průzkumu a těžbě zlata.²⁰⁹

4.5 Potravinářství

I toto odvětví zde má v současnosti své zastoupení. Například Statek Rožmitál se sídlem ve Voltuši, o kterém jsou bohužel také omezené informace, vznikl v roce 1998. Kromě rostlinné a živočišné výroby a prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků za účelem zpracování nebo dalšího prodeje se statek zaměřuje na podnikání v oblasti nakládání s ostatními odpady, truhlářství a výroby zemědělských strojů.²¹⁰ Podobné zaměření má také Zemědělské družstvo v Pňovicích. To se kromě zemědělské výroby, kdy produkuje výrobky rostlinné produkce a mléko, zabývá například dřevovýrobou, výrobou zemědělských strojů a těžbou a prodejem písku. Pňovické družstvo má pobočku bramborárny v Bezděkově.²¹¹ Důležitou součástí potravinářského odvětví je nepochybně také Dubských mlýn, který se nachází v Bohutíně.

²⁰⁷ DRAŽANOVÁ, Květoslava. *Vaše příspěvky*. In Třemšínské listy. Rožmitál pod Třemšínem, březen 2013, s. 6.

²⁰⁸ *Sdružení Čechy nad zlato vyráží znovu do boje*. In Třemšínské listy. Rožmitál pod Třemšínem, březen 2013, s. 6.

²⁰⁹ ŠEFRNA, Jan. *Občanské sdružení Brdy nad zlato*. In Třemšínské listy. Rožmitál pod Třemšínem, březen 2013, s. 6.

²¹⁰ Statek Rožmitál, spol. s r. o. *Peníze.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://rejstrik.penize.cz/25694081-statek-rozmital-spol-s-r-o>>.

²¹¹ Zemědělské družstvo v Pňovicích. *Peníze.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: <<http://rejstrik.penize.cz/46351906-zemedelske-druzstvo-v-pnovicich>>.

4.5.1 Eko farma Březí

Bio farma zaměřená na chov plemenné bílé kozy krátkosrsté leží nedaleko Hvožd'an a od Rožmitálu p. Tř. je vzdálená asi 14 kilometrů. Tato kozí farma byla založena v roce 1998. Na farmě je malá mlékárna a prodejna s vyprodukovaným zbožím.²¹² Farma nabízí kozí sýry přírodní i v bylinkových příchutích, kozí pomazánky, kozí tvaroh, kozí mléko a syrovátku. Kozí máslo dokonce získalo čestné uznání na Biopotravině roku 2005. Na farmářských trzích se mimo výrobků z kozího mléka prodávají také produkty z kravského mléka a české konopné biopotraviny.²¹³

4.5.2 Dubských mlýn

Jediný mlýn v okolí Rožmitálu p. Tř., který je v současné době v provozu, je Dubských mlýn. Nachází se v devět kilometrů vzdáleném Bohutíně a jedná se pravděpodobně o nejmenší funkční mlýn v Čechách. První nalezená zmínka o tomto mlýně pochází z roku 1542. Rodina Dubských vlastní mlýn již po několik generací, a to už od roku 1908. Vyrábí se zde hladká, polohrubá a hrubá mouka, dále pšeničná chlebová a žitná chlebová mouka, grahamová mouka, krupička nebo například otruby. Mezi zákazníky rodinné firmy patří pekaři, restaurace, jídelny, obchody se smíšeným zbožím i domácnosti. Produkty putují nejen na Příbramsko, ale také do Prahy nebo Plzně. Rodina se také se svými produkty účastní různých trhů a jarmarků.²¹⁴

4.6 Ostatní průmysl

Stejně jako ve třetí kapitole i v této části jsou popsány významné firmy, které ovšem nelze zařadit do předchozího rozdělení. Mezi tyto důležité společnosti patří firma NERAK, která se zabývá výstavbou rybníků nebo například údržbou vodních toků.²¹⁵ Významným podnikem je také Konfekcion MT. Ta produkuje hlavně opracované deskové přířezy pro automobilový průmysl, například pro značky Ford a Volvo.²¹⁶ Společnost Jiřího Matějky se zabývá ekologickou likvidací odpadů a automobilů.

²¹² Kozí farma Březí, Rožmitál pod Třemšínem. *Nalok.cz: nakupujte lokálně* [online]. 2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <<http://www.nalok.cz/farmy/kozi-farma-brezi-rozmital-pod-tremsinem>>.

²¹³ Kozí farma Březí. CZECH TOURISM. *Kudyznudy.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <<http://www.kudyznudy.cz/Aktivita-a-akce/Aktivita/Kozi-farma-Brezi.aspx#2>>.

²¹⁴ Rozhovor s panem Jindřichem Dubským, spolujednatel mlýna v Bohutíně, ze dne 19.4.2013.

²¹⁵ MRÁZEK, Luboš, FIRTOVÁ, Jiřina. *Výběr významných měst, obcí, firem a institucí České republiky 2002: Příbramsko, Dobříšsko, Sedlčansko*. [Poděbrady], 2002. s. 112.

²¹⁶ Interní informace společnosti KONFEKTION MT, s. r. o.

4.6.1 NERAK

Společnost NERAK, která by se dala zařadit do odvětví důlní průmysl, byla založena v roce 1991. Od skromných počátků se firma díky tomu, že stát podporoval ekologické stavby, se činnost začala rychle rozšiřovat. Firma provádí výstavbu, opravy a odbahňování rybníků, revitalizaci a údržbu vodních toků, také realizuje stavbu kanalizace a čistiřen odpadních vod. Společnost dále uskutečňuje stavby sanační a výstavbu skládek, výstavbu a opravy lesních a polních cest a další.²¹⁷

4.6.2 Kamnářství Janoušek

Rodinná firma založená v roce 1991 má s tímto oborem zkušenosti dávno před svým založením, neboť je nasbíraly předchozí generace kamnářů. Společnost je již od založení Cechu kamnářů v roce 1995 jeho aktivním členem.²¹⁸ Své sídlo má firma ve Vimperku, pobočka je v Pňovicích u Rožmitálu p. Tř. Společnost provádí stavby atypických kachlových kamen, sporáků a krbů.²¹⁹

4.6.3 Konfektion MT, s. r. o.

Společnost byla v roce 1999 založena jako firma New way. Pod současným názvem je podnik znám od roku 2002. Firma původně začínala s výrobou a montáží kabelových svazků pro automobilový průmysl, k největším odběratelům patřily německé firmy. V roce 2005 byla tato společnost zařazena do projektu Společného regionálního operačního programu, jehož hlavním cílem je podpora rozvoje existujícího malého a středního podnikání. V současnosti firma vyrábí přířezy na bázi dřeva a plastů. Stěžejním produktem jsou opracované deskové přířezy pro automobilový průmysl. V roce 2011 byla ukončena výroba přířezků pro vozy značky Škoda, což znamenalo pokles výroby o asi 50 %. Nově přibýly přířezy pro značky Ford a Volvo, ale objem výroby nenahradily. Je zvažována také orientace na kovovýrobu a zpracování kovů. Dle zápisu v obchodním rejstříku firma vyrábí a montuje drobné výrobky z kovů a plastů, kabely, vyrábí dřevěné výrobky (kromě truhlářských, tesařských výrobků, nábytku a hraček) a také elektronické součástky.²²⁰

²¹⁷ MRÁZEK, Luboš, FIRTOVÁ, Jiřina. *Výběr významných měst, obcí, firem a institucí České republiky 2002: Příbramsko, Dobříšsko, Sedlčansko*. [Poděbrady], 2002. s. 112.

²¹⁸ Historie firmy. *Kamnářství Janoušek* [online]. 2004 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.kamnarstvi-janousek.cz/index.php?content=historie.inc>>.

²¹⁹ Jan Janoušek - pobočka Rožmitál pod Třemšínem - Pňovice. SEZNAM.CZ. *Firmy.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.firmy.cz/detail/2625692-jan-janousek-rozmital-pod-tremsinem-pnovice.html>>.

²²⁰ Interní informace společnosti KONFEKTION MT, s. r. o.

4.6.4 Jiří Matějka – ekologická likvidace odpadů

Společnost se sídlem v Pňovicích vznikla v roce 2004. Původně pan Matějka podnikal v oblasti výkupu kovového odpadu a barevných kovů a v oboru nákladní dopravy. Firma se začala postupně rozšiřovat a v roce 2006 byla veškerá činnost přestěhována do Rožmitálu p. Tř. Firma své zaměření rozšířila o výkup a skladování kovového šrotu, později o zednické práce, zemní práce a hlavně o ekologickou likvidaci automobilů, dále o dopravu a prodej uhlí a nakonec o výkup, zpracování a prodej průmyslových plastů.²²¹ Ve firmě pracuje kolem 15 zaměstnanců.²²²

²²¹ KOLISKO, Luděk. *Jiří Matějka: ekologická likvidace odpadů, recyklace odpadů, ekologická likvidace vozidel* [online]. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.jirimatejka.cz/>>.

²²² Jiří Matějka. *Peníze.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://rejstrik.penize.cz/ares/71707701-jiri-matejka>>.

5 ZNALOST A INFORMOVANOST ROŽMITÁLSKÝCH OBYVATEL O PRŮMYSLU

Nejprve tato kapitola přibližuje historickou i současnou podobu obou muzeí (to je Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále a Podbrdské muzeum v Rožmitále p. Tř.), ke kterým se vztahuje anketa na ZŠ J. J. Ryby v Rožmitále p. Tř. i dotazníkové šetření mezi obyvateli Rožmitálska. Dále se kapitola zabývá právě těmito výzkumnými šetřeními, které je možné nalézt v následujících podkapitolách.

5.1 Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále

Toto muzeum vzniklo díky iniciativě pana Jindřicha Jiráska, jehož manželka pochází z rodiny Kulovaných ze Starého Rožmitála. Tato rodina je s cvokařským řemeslem úzce spjata. V roce 2004 koupili manželé domek přiléhající k jejich chalupě, který postavil strýc paní Jiráskové, povoláním cvokař. V té době už byl tento domek, veřtat ve zcela původním stavu, zpřístupněn pro veřejnost. Ve veřtatu pan Jirásek na zeď pověsil několik obrázků a přehled živností na Rožmitálsku ve 30. letech 20. století. Na dveře přišpendlil cedulku s nápisem Cvokařský veřtat – vstup nutný a volný. Časem byla výzdoba rozšířena o sbírku letitých pohlednic Starého Rožmitálu. Po skromných počátcích proběhla rekonstrukce zakoupeného domku i chalupy Jiráskových. Tato chalupa byla přestavbou rozdělena na veřejnou a soukromou část. Veřejná část slouží jako muzeum, k němu patří i výše zmíněný veřtat. Postupně bylo muzeum rozšířeno o dokumenty, listiny a další cennosti z přelomu 19. a 20. století, které manželé našli během oprav. Pan Jirásek nechal vyrobit repliku boty okované cvočky a šerkami, aby sloužila jako dominanta muzea, její fotografie je uveřejněna v Příloze XV. Dále bylo muzeum doplněno předměty denní potřeby cvokařské rodiny za první republiky. Dárci muzeu věnovali cvokařský měch, krucifix, vzorník cvokařských výrobků, ale i různé drobnosti. Dodnes sem lidé přinášejí kusy železa, o kterých se domnívají, že mají souvislost s cvokařstvím. Po dvouletém studiu literatury, pobývání v archivech, sbírání informací na internetu a zpovídání pamětníků mohl pan Jirásek napsat texty a dát dohromady svoje i cizí fotografie, aby je později umístil na informační panely muzea. Jsou zde informace o Starém Rožmitále, této kdysi samostatné obci, místních zvycích, dialektu, přírodních katastrofách, letecké snímky oblasti, tipy na výlety a mnoho dalšího. Cvokařské muzeum bylo otevřeno pro veřejnost 16. července 2011.²²³

²²³ JIRÁSEK, Jindřich. *Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále*. s x.

Muzeum je otevřeno denně od jara do podzimu a vstup do něj není zpoplatněn. Muzeum je bez jakéhokoli dozoru, a ač se to může zdát neuvěřitelné, doposud se tu nic neztratilo (myšleno neodcizilo). Najde se ale pár lidí, kteří občas zapomenou zaplatit několik málo korun za pohlednici. Tuto ztrátu ale vynahrazují děkovné a vlídné vzkazy, které tu zanechávají místní obyvatelé i různí výletníci. Cvokařské muzeum týdně navštíví 150 – 200 lidí.²²⁴ Na tak malé muzeum, myslím, pozoruhodné číslo. V Příloze XIV je možné si prohlédnout původní veřtat, jehož fotografie byla pořízena v roce 1918 i současnou podobu Cvokařského muzea.

5.2 Podbrdské muzeum v Rožmitále p. Tř.

V místech, kde dnes stojí Podbrdské muzeum, býval od konce 14. století mlýn, který byl později pojmenován jako Podbranský. Po jeho požáru na počátku 20. století zde působilo několik firem: Ferrum, Ro – Ko, Kovoprůmyslové závody a Agrostroj. V roce 2000 byl objekt prodán městu a to ho následně nechalo, za pomoci dotací z Evropské unie, přestavět na Podbrdské muzeum.²²⁵ Fotografie z rekonstrukce jsou uveřejněny v Příloze XVIII, současná podoba muzea je publikována v Příloze XIX.

Přesný název muzea je Podbrdské muzeum s památníkem J. J. Ryby, České mše vánoční, galerií a expozicí historických automobilů Rožmitál pod Třemšínem. Podbrdské muzeum má galerii a šest stálých expozic: Expozice pánů z Rožmitála, Jak se žilo na Podbrdsku, Památník J. J. Ryby, Expozice historických automobilů, Stodola a Muzeum hasičstva. Expozice pánů z Rožmitála znázorňuje historii rodu a poukazuje na osudy jeho nejslavnějších příslušníků. Výstava Jak se žilo na Podbrdsku úzce souvisí s tématem bakalářské práce. Prezentuje totiž historii města i nádhernou podbrdskou krajinu. Představuje také tradiční řemesla celé této oblasti, jako je například zpracování dřeva, slévárenství, hamry a cvokařství. Tato výstava společně s expozicí Stodola představuje každodenní život podbrdských rodin. Dále zde nalezneme největší sbírku erbů vyřezaných z habrového dřeva od rožmitálského rodáka Václava Kotrbatého a unikátní model chrámu svatého Víta vyrobený ze žitné slámy, jehož autorem je Karel Valenta. Další ze stálých expozic je věnována životu a tragickému osudu kantora a hudebního skladatele Jakuba Jana Ryby.²²⁶ Výstava historických automobilů je

²²⁴ Rozhovor s Jindřichem Jiráskem, majitelem Cvokařského muzea, ze dne 13. 3. 2013.

²²⁵ Historie budov podbrdského muzea. STUDIO PETROHRAD. *Podbrdské muzeum* [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <<http://www.podbrdskemuzeum.cz/historie>>.

²²⁶ Expozice. STUDIO PETROHRAD. *Podbrdské muzeum* [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <<http://www.podbrdskemuzeum.cz/expozice>>.

největší expozicí aut značky Aero v České republice.²²⁷ Expozice Stodola představuje sbírku dobového zemědělského nářadí, náčiní a strojů, které bylo možné nalézt v každé podbrdské domácnosti. Téměř každá domácnost totiž disponovala kouskem pole, zahradou nebo hospodářstvím. Muzeum hasičstva, které bylo otevřeno v červnu roku 2012, se nenachází přímo v areálu muzea, ale je také jeho součástí.²²⁸

K nejoblíbenějším stálým expozicím patří Památník Jakuba Jana Ryby a Jak se žilo na Podbrdsku. Z proběhlých výstav v galerii se k nejúspěšnějším řadí interaktivní výstava s názvem Expedice středověk. Návštěvnost muzea je velmi vysoká. Od svého otevření (1. 7. 2010) do konce roku 2010 muzeum navštívilo 4 475 lidí. V následujícím roce do muzea zavítalo 11 380 návštěvníků. V roce 2012 se prohlídky muzea zúčastnilo 10 715 osob. Červenec a srpen se řadí k nejnavštěvovanějším měsícům.²²⁹

5.3 Anketa na Základní škole Jakuba Jana Ryby

Dne 8. 3. 2013 se uskutečnilo anonymní výzkumné šetření v podobě ankety mezi žáky devátého ročníku ZŠ J. J. Ryby v Rožmitále p. Tř. Celkem na základní škole v devátém ročníku studuje 50 osob. Z tohoto počtu bylo v uvedený den přítomno 36 žáků, z toho 18 chlapců a 18 dívek. Všichni přítomní se ankety zúčastnili. Pro výzkum byla stanovena kvantitativně – kvalitativní metoda.

Úkolem ankety bylo vypátrat, zdali žáci ZŠ J. J. Ryby mají zájem navštěvovat výše zmíněná muzea a zda mají zájem i o historii jako takovou. Dále bylo určováno, kolikrát do jednotlivých muzeí žáci zavítali. Zkoumán byl také fakt, zda se návštěvníkům muzea expozice líbily. Dalším cílem ankety bylo stanovit, zda žáci základní školy navštívili muzea v rámci školní exkurze nebo z vlastní iniciativy. V případě návštěv v Podbrdském muzeu také bylo zjišťováno, která ze stálých expozic se respondentům líbila nejvíce. Vzor anonymní ankety je možné nalézt v Příloze XXI.

5.3.1 Výsledky ankety

Výzkumné šetření bylo rozděleno do dvou částí. První se zaměřovala na návštěvnost Cvokařského muzea ve Starém Rožmitále. Ze všech 36 osob navštívilo někdy v minulosti Cvokařské muzeum 20 dotazovaných (10 chlapců a 10 dívek), což představuje 56 % z celkového počtu 36 lidí. Ke znázornění údajů slouží Graf č. 1.

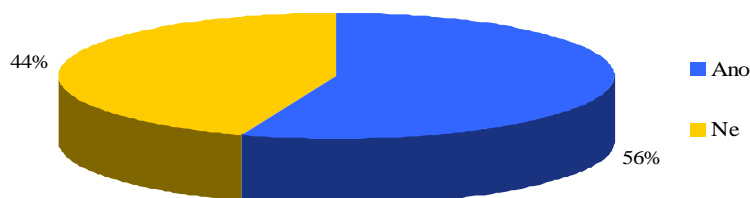
²²⁷ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

²²⁸ Expozice. STUDIO PETROHRAD. *Podbrdské muzeum* [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <<http://www.podbrdskemuzeum.cz/expozice>>.

²²⁹ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

Z těchto 20 žáků se jednomu chlapci a jedné dívce expozice nelíbila, což činí 10 % z celkové sumy. Podle získaných údajů se ze zmíněných 20 návštěvníků polovina žáků do Cvokařského muzea ještě minimálně jednou vrátila. Dále také vyšlo najevo, že z 20 dotazovaných žáků se každý zúčastnil exkurze v Cvokařském muzeu 2,4krát. Pokud bychom připočítali i jednotlivce, kteří v muzeu ještě nebyli, zjistíme, že každý žák devátého ročníku ZŠ J. J. Ryby zavítal do muzea průměrně 1,3krát. Bylo zjištěno, že žáci základní školy Cvokařské muzeum nenavštěvují v rámci školní exkurze, nýbrž z vlastní iniciativy. Díky tomuto faktu bude ZŠ J. J. Ryby doporučeno, aby žáci navštívili muzeum v rámci školního vzdělávacího systému.

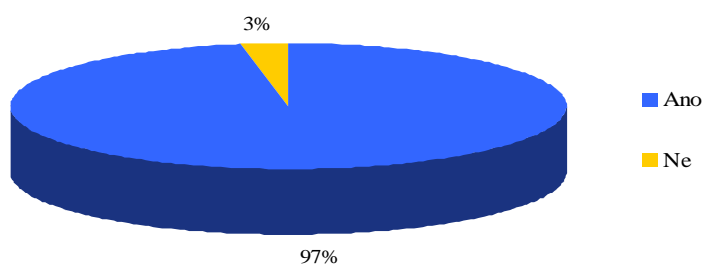
Graf č. 1: Navštívili jste někdy Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále

Druhá část výzkumného šetření se zabývala tím, jak často žáci ZŠ J. J. Ryby navštěvují Podbrdské muzeum v Rožmitále p. Tř. Z celkového počtu 36 osob bylo v Podbrdském muzeu alespoň jedenkrát 35 lidí (z toho 18 chlapců a 17 dívek). Tento počet představuje 97 % z celkového počtu, ke znázornění tohoto údaje slouží Graf č. 2. Ze všech 35 návštěvníků se pouze jeden chlapec vyjádřil, že se mu expozice nelíbila. Tím, že je Podbrdské muzeum vybaveno šesti stálými expozicemi, mi byla dána možnost zeptat se respondentů také na to, která ze stálých expozic je upoutala nejvíce. Každý mohl označit více odpovědí, ale většina dotázaných znázornila pouze jednu možnost. Nejvíce se žákům devátého ročníku rožmitálské základní školy líbil Památník Jakuba Jana Ryby. Tuto výstavu označilo jako svou nejoblíbenější 15 osob (což činí 43 % z celkové sumy), z toho pět chlapců a 10 dívek. Tato expozice se tedy větší oblibě těšila u dívek. V pořadí druhou nejpopulárnější výstavou se stala Expozice historických automobilů. Jak by se dalo předpokládat, nejvíce se tato výstava líbila chlapcům, kterých bylo devět, expozice upoutala také dvě dívky. Stálé expozice s názvy Jak se žilo na Podbrdsku a Stodola se na žebříčku popularity umístily na třetí příčce. Celkem 10 respondentů v obou případech stanovilo, že právě tyto výstavy se jim líbily nejvíce. Suma 10 dotazovaných představuje 19 % z celkového počtu. Expozici Jak se žilo na

Podbrdsku označili jako nejlepší tři chlapci a sedm dívek, výstava se tedy více líbila dívkám. V případě expozice Stodola byla situace přesně opačná, když jí označilo sedm chlapců a tři dívky jako nejoblíbenější. Menší přízvi se těšila Expozice pánů z Rožmitála a Muzeum hasičstva. Expozice pánů z Rožmitála oslovila dva chlapce a tři dívky. Poslední stálá výstava Muzeum hasičstva nejvíce zaujala pouze jednoho chlapce a jednu dívku (což činí pouze 6 % z celkového počtu). Skoro každý z žáků devátého ročníku ZŠ J. J. Ryby zavítal do muzea více než jedenkrát. Ukázalo se, že každý žák devátého ročníku (včetně toho, který v muzeu nikdy nebyl) byl v Podbrdském muzeu průměrně 4krát. Jak se dalo předpokládat, v drtivé většině respondenti do muzea zavítali v rámci školní exkurze.

Graf č. 2: Navštívili jste někdy Podbrdské muzeum v Rožmitále p. Tř.

5.3.2 Shrnutí ankety

Můžeme konstatovat, že žáci ZŠ J. J. Ryby mají větší zájem o návštěvy Podbrdského muzea, zavítalo sem 97 % žáků deváté třídy. Cvokařské muzeum navštívilo jen 56 % respondentů. Bylo zjištěno, že každý žák se zúčastnil prohlídky Podbrdského muzea 4krát, naproti tomu Cvokařské muzeum navštívili dotazovaní jen 1,3krát. Více se respondentům líbilo v Podbrdském muzeu. Jen jeden chlapec se vyjádřil, že se mu expozice v Podbrdském muzeu nelíbila. Ve Cvokařském muzeu se nelíbilo dvěma lidem. Podbrdské muzeum je tak úspěšnější po všech námi sledovaných stránkách. Dotazovaní určili, že Podbrdské muzeum navštívili v rámci školní exkurze, ale prohlídky ve Cvokařském muzeu se zúčastnili z vlastní iniciativy.

Nejoblíbenější stálou výstavou v Podbrdském muzeu se u žáků devátého ročníku stal Památník Jakuba Jana Ryby, větší oblibě se tato expozice těšila u dívek. Druhou nejoblíbenější výstavou, převážně u chlapců, je Expozice historických automobilů. Výstavy Jak se žilo na Podbrdsku a Stodola jsou u žáků stejně oblíbené a ocitly v pomyslném žebříčku popularity na třetí příčce. Chlapcům se více líbila Stodola

a dívkám naopak Jak se žilo na Podbrdsku. Expozice pánů z Rožmitála skončila předposlední a nejmenší popularitu si vysloužilo nedávno otevřené Muzeum hasičstva.

5.4 Dotazník pro obyvatele Rožmitálska

Kvantitativně – kvalitativní metoda v podobě dotazníkového šetření byla tou nejvhodnější metodou výzkumu pro předloženou bakalářskou práci. Dotazníkové šetření obsahovalo 13 otázek složených z odpovědí převážně uzavřeného typu. Nebyl ovšem vybrán klasický dotazník. Nebyly totiž zjišťovány názory a postoje, nýbrž byl zvolen typ vědomostní. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, nakolik jsou místní obyvatelé vzdělaní a informovaní v oblastech historie a průmyslu na Rožmitálsku. I v tomto případě byl zjišťován zájem obyvatel o návštěvy rožmitálských muzeí. Jen poslední dvě otázky pátraly po názorech respondentů

Strukturované anonymní dotazníkové šetření probíhalo od února 2013 do března 2013. Oslovenými respondenty se stali obyvatelé Rožmitálska. Mezi respondenty byli rodinní příslušníci, přátelé, známí i neznámí lidé z Rožmitálska. Šetření byla umístěna i v Podbrdském muzeu a v Informačním centru v Rožmitále p. Tř. Na těchto místech se ale, navzdory mému očekávání, dotazníková šetření s úspěchem nesetkala.

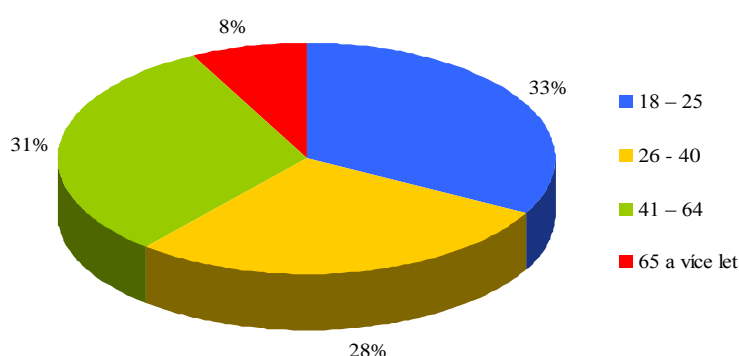
Dotazovaným respondentům muselo být minimálně 18 let kvůli objektivizaci šetření. Celkem bylo rozdáno 200 dotazníků, z nichž se navrátilo 164, pět dotazníků muselo být vyřazeno z důvodu neadekvátnosti či nesrozumitelnosti. Pro výzkum tedy bylo použito 159 vyplněných dotazníků, což představuje 79,5 %. Vzor dotazníkového šetření je uveden v Příloze XXII a shrnuté procentuální výsledky z průzkumu jsou k dispozici v Příloze XXIII. Bohužel, šetření může zahrnovat pouze omezený počet respondentů, není možné zajistit, aby všichni obyvatelé Rožmitálska dotazník vyplnili. Z důvodu počtu respondentů mohou být výsledky zkresleny.

5.4.1 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazníkového šetření se zúčastnilo skoro stejné množství mužů i žen. Celkem dotazník vyplnilo 49,7 % mužů (79) a 50,3 % žena (80). Všechny věkové kategorie, až na tu nejstarší, jsou zastoupeny vyváženým počtem lidí. Nejvyšší počet dotazovaných se nachází v nejmladší věkové kategorii, to je od 18 do 25 let. Respondentů v této věkové skupině byla skoro jedna třetina (52 osob) z celkového počtu. Dotazovaní ve věku 41 až 64 let zastupovali druhou nejsilnější skupinu, lidí v tomto věku bylo 31 % (50 osob). Celkem 28 % obyvatel Rožmitálska (44 respondentů) se zařadilo do skupiny osob

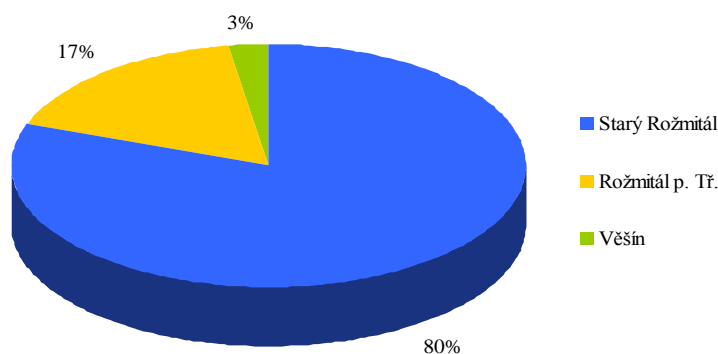
s věkem od 26 do 40 let. Nejnižší počet dotazovaných se ocitlo ve věkové kategorii 65 a více let, těch bylo pouze 8 % (12 obyvatel Rožmitálska). Pro znázornění těchto dat slouží Graf č. 3. Celkem 52 % respondentů (82 osob) dosáhlo středoškolského vzdělání s maturitní zkouškou. Vyučených nebo jen se základním vzděláním je dohromady 35 % (56 dotazovaných). Nejnižší počet osob se zařadil do skupiny s vysokoškolským vzděláním. Jen 13 % respondentů získalo vysokoškolské vzdělání (21 osob).

Graf č. 3: Věk

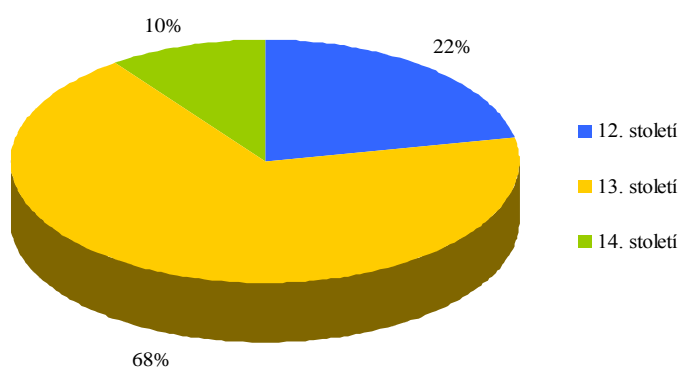
Z Grafu č. 4 vyplývá, že většina respondentů, to je 80 % (128 lidí) si myslí, že první osídlenou oblastí Rožmitálska byl Starý Rožmitál. Jak bylo zmíněno v teoretické části, tato oblast byla opravdu tou první. Z toho lze usoudit, že většina obyvatel Rožmitálska má o této otázce přehled. Jen 17 % osob (27 dotazovaných) je přesvědčeno, že první osídlenou oblastí bylo město Rožmitál p. Tř. Dnešní město bylo ale osídleno až v první polovině 13. století. Pouhá 3 % lidí (čtyři respondenti) si myslí, že se jednalo o obec Věšín, která ale vznikla až v polovině 14. století. Nejhůře v této otázce dopadla nejmladší věková kategorie. Přibližně jedna čtvrtina lidí ve věku od 18 do 25 let se v otázce zmylila. Obě prostřední věkové skupiny, to je od 26 do 40 a od 41 do 64, byly neúspěšné skoro stejně. V obou případech to bylo kolem 17 %. Zajímavostí je, že respondenti ve věku od 26 do 40 byli jediní, kdo jako správnou otázku označil možnost Věšín. Dotazovaní starší 65 let zaznamenali 9 % neúspěšnost v této otázce.

Graf č. 4: Která oblast Rožmitálska byla osídlena jako první

Celých 68 % dotazovaných (108 lidí) vědělo, že město Rožmitál p. Tř. vzniklo ve 13. století (přesněji v roce 1230), to je také patrné z Grafu č. 5. Jedna třetina respondentů (51 osob) si mylně myslela, že se jednalo století jiné, ať už to bylo 12. či 14. století. Špatně na tuto otázku odpovídali nejčastěji dotazovaní ve věku od 18 do 25 let. Celých 42 % obyvatel Rožmitálska z této věkové skupiny odpovědělo na tuto otázku chybně. Následující věková kategorie, tedy od 26 do 40 let, se zmýlila ve 24 % případů. Celkem 32 % respondentů ve věku od 41 do 64 let označila v této otázce chybnou odpověď. S nejlepším výsledkem se může pochlubit nejstarší věková kategorie, ta se zmýlila jen v 16 % odpovědí.

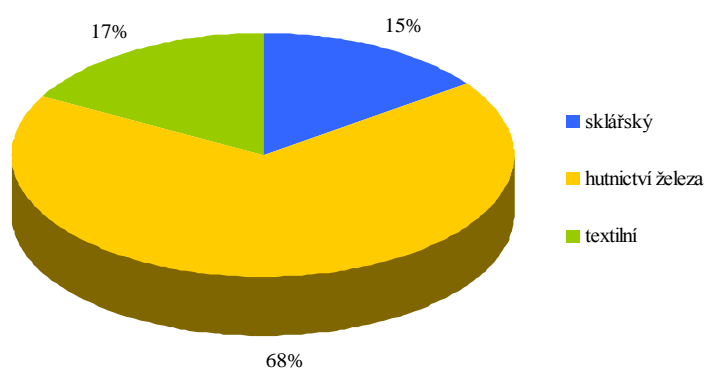
Graf č. 5: Ve kterém století vznikl Rožmitál p. Tř.

Nejrozšířenějším průmyslovým odvětvím bylo v minulosti hutnictví železa, což správně vědělo 68 % obyvatel Rožmitálska (108 lidí), jak nám také ukazuje Graf č. 6. Jedna třetina dotazovaných se domnívala, že se jednalo buď o sklářství nebo o textilní průmysl. Což ovšem nebyla správná varianta, protože co se týká textilního průmyslu,

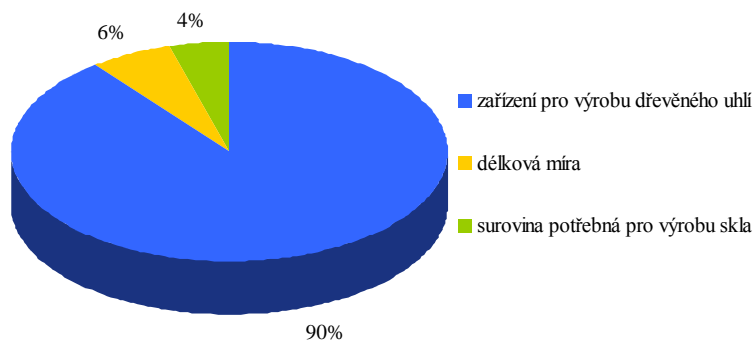
ten zde byl zastoupen pouze závodem Jitex, předtím ještě šitím rukavic. Textilní průmysl ovšem dohromady nezaměstnával tolik osob jako hutnictví železa, protože zde existovala nejen výroba cvočků, ale také spousta podniků, kde se s železem pracovalo. Kolik lidí zaměstnával sklářský průmysl se přesně neví, ale byly to spíše desítky osob. I v této otázce se potvrdila neznalost rožmitálské historie nejmladší generace. Spletlo se celých 44 % osob z nejmladší věkové kategorie. Respondenti ve věku od 26 do 40 let označili špatnou odpověď ve 36 % případů. Další v pořadí jsou obyvatelé Rožmitálska ve věku od 41 do 64 let, ti se zmýlili ve 22 % odpovědí. Nejstarší skupina byla zase tou, která měla nejméně špatných odpovědí, bylo jich jen 12 %.

Graf č. 6: Zdejší nejrozšířenější průmyslové odvětví v minulosti

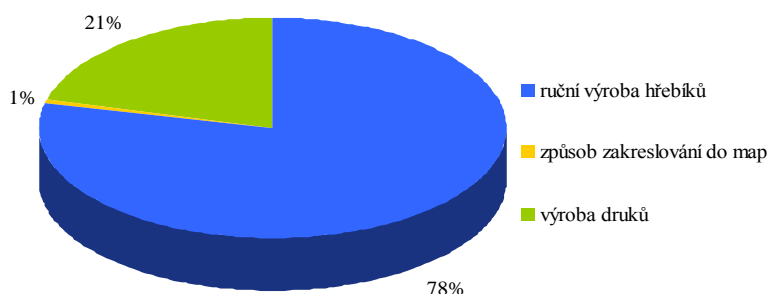
Na otázku, co je to milíř, odpověděl správně největší počet lidí ze všech položených otázek. To nám také znázorňuje Graf č. 7. Celých 90 % respondentů (142 osob) jednoznačně odpovědělo, že milíř je zařízení pro výrobu dřevěného uhlí. Pouhých 10 % obyvatel Rožmitálska (17 lidí) se v odpovědi zmýlilo, když jako odpověď označili délkovou míru (10 respondentů) nebo surovinu potřebnou pro výrobu skla (7 osob). Největší problém s touto otázkou měla znovu nejmladší skupina, ta označila špatnou odpověď ve 23 % případů. Další v pořadí jsou tentokrát lidé z kategorie 65 a více let. Vzhledem k nízkému počtu dotazovaných v této věkové kategorii myslím, že to není zcela zásadní. Sumě 12 % totiž odpovídá pouze jedna špatná odpověď v rámci této věkové kategorie. S počtem 9 % chybných odpovědí jsou další v pořadí dotazovaní ve věku od 26 do 40 let. Všichni obyvatelé Rožmitálska ve věku od 41 do 64 let odpověděli na tuto otázku správně.

Graf č. 7: Co je to milíř

I následující otázka se setkala vysokou mírou správných odpovědí, jak se můžeme přesvědčit v Grafu č. 8. Celých 78 % respondentů (125 osob) ví, že cvokařství je ruční výroba hřebíků. Celkem 21 % dotazovaných (33 obyvatel Rožmitálska) chybně označilo jako odpověď výrobu druků. Pouhý jeden člověk si myslel, že jde o způsob zakreslování do map. V tomto případě měla nejvíce chybných odpovědí věková kategorie od 26 do 40 let. Lidé v tomto věku chybovali ve 36 % odpovědí. Osoby od 41 do 64 let označila 18 % mylných odpovědí. Nejmladší věková kategorie měla tentokrát dobrý výsledek. Jen 17 % obyvatel Rožmitálska ve věku od 18 do 25 let neoznačilo správnou odpověď. Nejúspěšnější je opět nejstarší věková skupina, ta se v této otázce nezmýlila ani jednou.

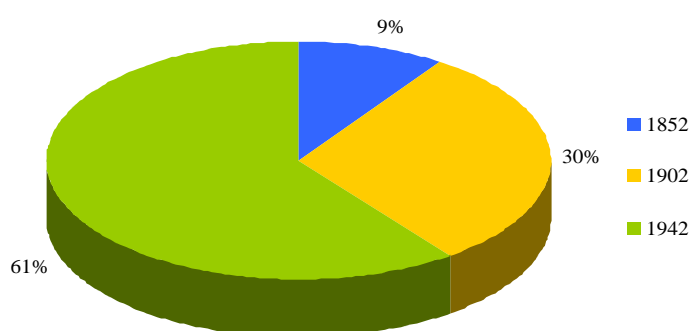
Graf č. 8: Co je to cvokařství/cvočkařství

Jak můžeme vyčíst z Grafu č. 9, obyvatelé Rožmitálska v 61 % případu (96 dotazovaných) věděli, že pivo se zde přestalo vyrábět právě v roce 1942. Celkem 39 % osob se v odpovědi spletlo (48 lidí si myslelo, že správnou odpovědí je rok 1902

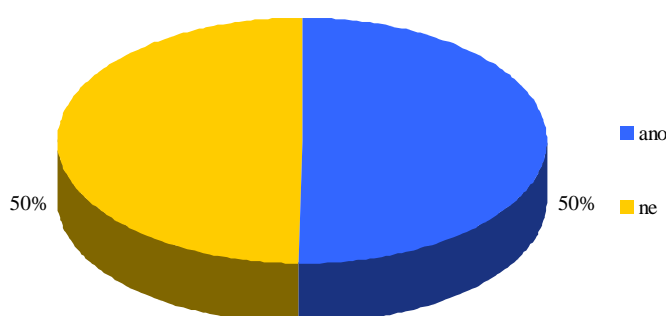
a zbylých 15 respondentů označilo jako správnou odpověď rok 1852). Největší množství chybných odpovědí označila znovu nejmladší věková skupina, ti se zmylili v celkem 56 % případů. Celkem 38 % dotazovaných ve věku od 26 do 40 let v odpovědích chybovalo. Druhá nejstarší věková kategorie, to je od 41 do 64 let, nebyla v odpovědích úspěšná ve 30 %. Nejlepších výsledků dosáhla znovu věková skupina starších 65 let. Ta se spletla pouze ve 12 % případů.

Graf č. 9: Kdy se v Rožmitále p. Tř. přestalo vyrábět pivo

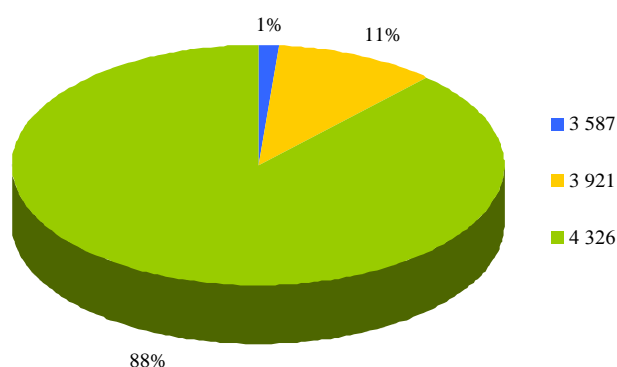
Celkem 50 % obyvatel Rožmitálska (80 lidí) o produkci Voldánek slyšela, dalších 50 % osob (79 respondentů) o jejich výrobě neměli ani ponětí. Znázornění je možné nalézt v Grafu č. 10. Tak, jako ve většině předchozích otázkách, i v této jsou tou nejméně informovanou skupinou věková kategorie nejmladších. Vědomost o tomto faktu se stupňovala s věkem. Suma 77 % představuje počet lidí z nejmladší věkové skupiny, kteří o této výrobě nevěděli. Následují dotazovaní ve věku od 26 do 40 let, ti o tomto faktu nevěděli v celých 56 % případů. O produkci Voldánek nevědělo 16 % osob ve věku od 41 do 64 let a 12 % respondentů starších 65 let.

Graf č. 10: Věděli jste, že se v Rožmitále p. Tř. vyráběly takzvané Voldánky

Otázka počtu obyvatel patřila mezi ty s nejvyšším množstvím správných odpovědí, jak se můžeme přesvědčit v Grafu č. 11. Celkem 88 % respondentů (140 osob) vědělo, že počet obyvatel města Rožmitál p. Tř. je 4 326. Celkem 12 % lidí bylo přesvědčeno, že je zde obyvatel méně. Jen 11 % dotazovaných (17 obyvatel Rožmitálska) si myslelo, že počet obyvatel je 3 921 a pouze jeden člověk označil jako správnou odpověď 3 587. Všichni obyvatelé Rožmitálska ve věku od 18 do 64 let odpovídali na tuto otázku skoro stejně. Průměrně v odpovědích chybovalo 12 % lidí ve věku od 18 do 64 let. Dotazovaní nejstarší věkové kategorie odpověděli správně.

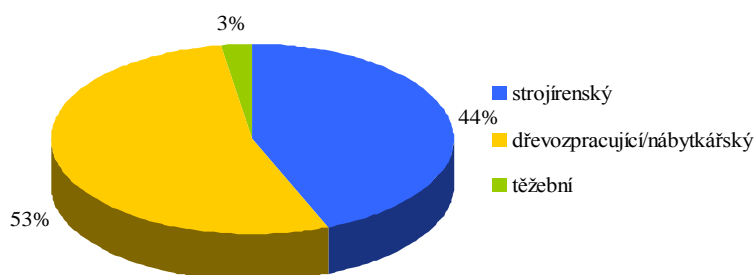
Graf č. 11: Počet obyvatel města Rožmitál p. Tř.

Respondenti byli nerozhodní, co se týče nejrozšířenějšího průmyslového odvětví v současné době. Je to ale vlastně dobrá zpráva. Nejvíce firem, které zde působí, se zaměřuje na práci se dřevem a pravděpodobně také zaměstnává nejvíce lidí. Ovšem Strojírny Rožmitál se svými současnými 120 zaměstnanci by mohly dřevozpracujícímu odvětví konkurovat. Otázka zůstává, jak dotazovaní tento dotaz pochopili, jestli se zaměřovali na počet zaměstnanců nebo na množství firem. V obou případech je ale odpověď správná. V Grafu č. 12 můžeme vyčíst, že celkem 53 % osob (85 obyvatel Rožmitálska) je přesvědčeno, že nejrozšířenějším průmyslovým odvětvím současnosti je dřevozpracující či nábytkářský obor. Celkem 44 % respondentů (70 lidí) si myslí, že to je průmysl strojírenský. Jeden člověk z každé věkové kategorie, to jsou 3 % dotazovaných, se chybně domníval, že nerozsáhlejším průmyslovým odvětvím na Rožmitálsku je průmysl těžební. Věková kategorie starších 65 let označila v 50 % případech dřevozpracující průmysl a 50 % obyvatel Rožmitálska průmysl strojírenský. Osoby ve věku do 25 let označily dřevozpracující průmysl ve 52 % případů.

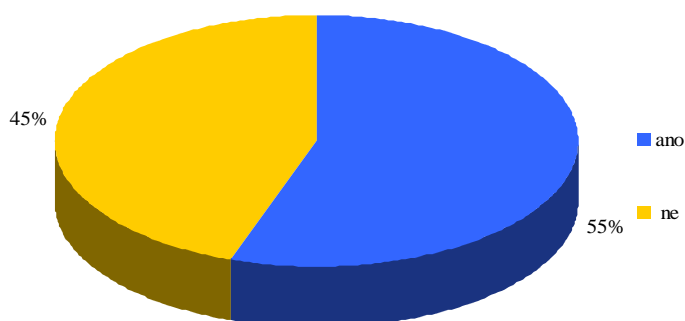
Respondenti ve věku od 26 do 40 let zvolili stejnou variantu v 53 % případů a celkem 56 % dotazovaných ve věku od 41 do 64 let také označilo dřevozpracující průmysl.

Graf č. 12: Zdejší nejrozšířenější průmyslové odvětví v současnosti

V Grafu č. 13 můžeme vidět, že do Cvokařského muzea zavítala více než polovina dotazovaných (přesněji 88 lidí). Zbýlých 45 % obyvatel Rožmitálska (71 osob) v muzeu nikdy nebyla. V případě této otázky nastává pro nejmladší věkovou skupinu konečně kladné hodnocení. Cvokařské muzeum totiž navštívilo celých 62 % obyvatel Rožmitálska ve věku do 25 let. Druhé místo obsadili respondenti ve věku od 41 do 64 let. Z celkového počtu osob tohoto věku bylo někdy v muzeu 60 % respondentů. Hned v zápětí se drží dotazovaní starší 65 let s 58 % návštěvností. Zbývající věková kategorie od 26 do 40 let si ale od návštěv Cvokařského muzea drží odstup. Pouze 40 % obyvatel Rožmitálska v tomto věku navštívilo někdy toto muzeum.

Graf č. 13: Navštívili jste někdy Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále

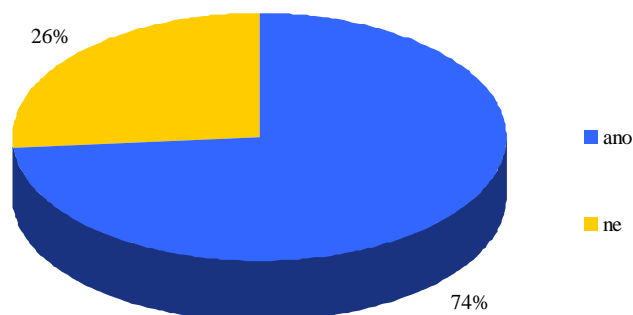

Podbrdské muzeum je od svého otevření velmi navštěvované a oblíbené, to nám potvrzuje i Graf č. 14. Muzeum navštívilo 74 % osob (117 dotazovaných). V muzeu

naopak ještě nikdy nebylo 26 % obyvatel Rožmitálska (42 lidí). Věková skupina, která Podbrdské muzeum navštívila nejhojněji, je v tomto případě kategorie ve věku od 41 do 64 let. Takto starých respondentů bylo v muzeu 80 %. Další v pořadí jsou lidé starší 65 let, celých 75 % dotazovaných tohoto věku již někdy v Podbrdském muzeu bylo. V těsném závěsu se nachází věková skupina od 26 do 40, která muzeum navštívila ve 73 % případů. Jako poslední se znovu ocitli ti nemladší. Lidé do 25 let byli v muzeu v 67 % případů. Větší zájem o návštěvy v Podbrdském muzeu tak mají obyvatelé Rožmitálska ze starších věkových kategorií.

Respondenti měli možnost se také vyjádřit k tomu, zda se jim expozice, jak v Podbrdském muzeu tak i ve Cvokařském muzeu, líbily či naopak. V tomto ohledu bylo úspěšnější, pro někoho možná překvapivě, Cvokařské muzeum. Pokud se lidé, kteří muzeum navštívili, k této otázce vyjádřili, více si pochvalovali právě Cvokařské muzeum. Většina dotazovaných odpovídala krátce a výstižně, například *ano* nebo *líbila*. Našlo se i několik lidí, kteří měli potřebu muzea vychválit ještě více. Dohromady 8 dotazovaných například napsalo, že se jim prohlídka v Podbrdském muzeu *velmi líbila* nebo že *byla krásná, úžasná* a tak dále. Dvakrát více obyvatel Rožmitálska, celkem 17 respondentů, tímto způsobem pochválilo Cvokařské muzeum. Dotazovaní psali, že se jim expozice *velmi líbila*, že *byla krásná a poučná* nebo například že *cvokařství byla pozoruhodná činnost*. Pouze dvě osoby poznamenaly, že se jim ve Cvokařském muzeu nelíbilo. Dalším pěti respondentům se nelíbilo v Podbrdském muzeu. Jedna dotazovaná osoba dokonce napsala, že se jí nelíbil přístup pracovníků v muzeu. Je zajímavé, že tak malé a skromné Cvokařské muzeum s jedinou stálou expozicí dokázalo v tomto ohledu porazit veliké a honosné Podbrdské muzeum, které disponuje šesti stálými expozicemi a galerií.

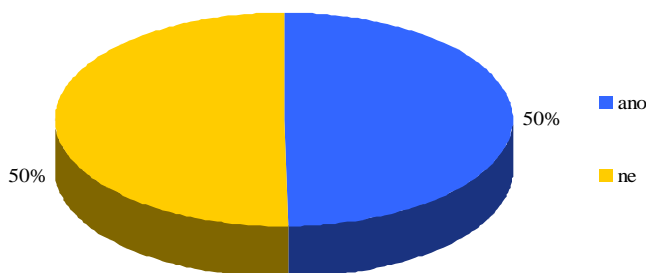
Graf č. 14: Navštívili jste někdy Podbrdské muzeum v Rožmitále p. Tř.

Nyní se dostáváme k tématům, která se zaměřují na názory respondentů. Byla jim položena otázka, zda by uvítali, aby na rožmitálském území bylo nějaké průmyslové odvětví založeno případně rozšířeno. Jak je vidět v Grafu č. 15, celkově jsou lidé v této otázce nerozhodní. Polovina osob (79 dotazovaných) by rozšíření nebo založení nějakého průmyslového odvětví uvítala, naopak druhé polovině obyvatel Rožmitálska (80 osob) žádné průmyslové odvětví na tomto území nechybí. Možná překvapivě jsou těmi, kdo jsou nejvíce proti možnosti založení či rozšíření průmyslového odvětví na Rožmitálsku, dotazovaní ve věku do 25 let. Proti této alternativě se vyjádřilo 58 % lidí. Následuje kategorie od 26 do 40 let. Ti by v 56 % v žádném případě nechtěli, aby se zde zavádělo nebo rozšiřovalo jakékoli průmyslové odvětví. Dotazovaní ve věku od 41 do 64 let se proti této možnosti vyjádřili ve 42 % odpovědí. Naopak nejotevřenějšími v této záležitosti respondenti starší 65 let. Ti se jen v jedné čtvrtině vyslovili proti této otázce.

Pokud ale lidé byli pro založení či rozšíření jakéhokoli průmyslového odvětví na Rožmitálsku, vyjadřovali své názory konkrétněji. Nejvíce se respondenti vyjadřovali pro to, aby zde byl rozšířen strojírenský průmysl, a to celkem v 21 případech. Dalších 17 dotazovaných by uvítalo, kdyby se na území Rožmitálska znovu zavedla textilní výroba podobná Jitexu. Celkem pět osob by si přálo rozšířit dřevozpracující průmysl, dva obyvatelé Rožmitálska by rozšířili elektrotechnický průmysl. Další dva dotazovaní by rozšířili práci se železem a jeden člověk se vyslovil pro průmysl těžební. Dvěma lidem se také stýská po potravinářském průmyslu v podobě pivovarnictví. Celkem 11 respondentů napsalo, že by na území Rožmitálska uvítali jakékoli průmyslové odvětví v případě, že by místním obyvatelům zajistilo práci.

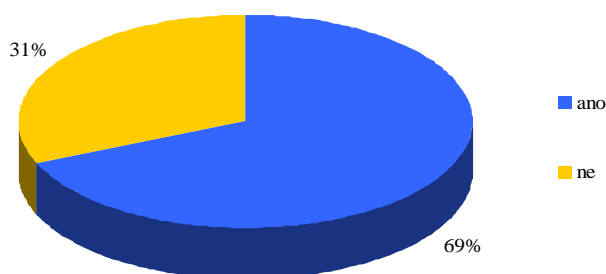
Graf č. 15: Rozšíření / založení průmyslového odvětví ve zdejší oblasti

Aktuální otázka těžby zlata u Vacíkova, která u veřejnosti vyvolala vlnu obav a znepokojení, je poměrně sledovanou záležitostí. O této problematice již slyšelo 69 %

obyvatel Rožmitálska, jak je také znázorněno v Grafu č. 16. Znalost problematiky se stupňuje se zvyšujícím se věkem. Nejméně informovaných v této záležitosti je ve věkové kategorii do 25 let. Těch, kteří ještě o problematice neslyšeli, je celých 58 %. Celých 31 % osob ve věku od 26 do 40 let tuto záležitost nezaznamenalo. Skupina starších, tedy od 41 do 64 let, je v záležitosti vysoce informována, pouhých 10 % lidí tohoto věku o problematice dosud neslyšela. Všichni z věkové kategorie starších 65 let zaznamenali to, že se uvažuje o těžbě zlata ve Vacíkově na Petráškově hoře.

Graf č. 16: Víte o problematice těžby zlata ve Vacíkově

5.4.2 Shrnutí dotazníkového šetření

Shledali jsme, že obyvatelé Rožmitálska jsou obecně docela vzdělaní a informovaní v oblastech historie a průmysl na Rožmitálsku. Respondenti na znalostní otázky odpovídali správně průměrně ve více než 75 % případů. Celkově byla, podle předpokladů, nejúspěšnější dotazovaní z nejstarší věkové kategorie, to jsou starší 65 let. Druzí v pořadí jsou osoby z věkové kategorie od 41 do 64 let. Respondenti ve věku od 26 do 40 let se ocitli na třetí příčce a nejmladší věková kategorie, to je od 18 do 25 let skončila poslední. Znalost dané problematiky se tedy stupňovala se zvyšujícím se věkem. Výjimku tvořilo několik otázek. Otázku *co je to milíř* zodpověděla nejhůře opravdu věková kategorie od 18 do 15 let, na druhé příčce se ale umístili lidé starší 65 let. Také v otázce *co je to cvokařství* nastala určitá odchylka. Nejvíce chybných odpovědí totiž označili dotazovaní ve věku od 26 do 40 let, druzí v největším počtu špatných odpovědí byli lidé od 41 do 64 let. Následovala nejmladší věková kategorie, od 18 do 25 let, která protentokrát zaznamenala dobrý výsledek. Určitou výjimku tvořila také otázka počtu obyvatel města Rožmitál p. Tř. Všichni dotazovaní ve věku od 18 do 64 let totiž odpovídali skoro stejně s 12 % chybovostí.

Kladné hodnocení pro nejmladší věkovou kategorii nastává v otázce návštěvnosti Cvočkařského muzea. Osoby ve věku od 18 do 25 let mají největší zájem o návštěvu tohoto muzea. Druhé místo odsadili obyvatelé Rožmitálska od 41 do 64 let, následují respondenti starší 65 let a poslední místo v návštěvnosti tohoto muzea obsadili lidé ve věku od 26 do 40 let. Celkem Cvočkařské muzeum navštívilo 55 % dotazovaných. Podbrdské muzeum se těší větší návštěvnosti místních obyvatel, to totiž navštívilo 74 % respondentů. Nejvíce do tohoto muzea chodí osoby ve věku od 41 do 64 let. Oblíbené muzeum je také u obyvatel Rožmitálska starších 65 let. Dotazovaní ve věku od 26 do 40 obsadili třetí příčku v návštěvnosti a na posledním místě se umístili opět ti nejmladší. Větší zájem o návštěvy Podbrdského muzea mají tedy starší lidé. Podbrdské muzeum je sice navštěvovanější, ale Cvočkařské muzeum respondenti více chválí a více se jim zde líbí. Cvočkařské muzeum je u obyvatel Rožmitálska oblíbenější. Dotazovaní tedy mají zájem o návštěvy místních muzeí .

Přesně polovina obyvatel Rožmitálska by si rozšíření nebo založení nějakého průmyslového odvětví přála a druhá polovina měla opačný názor. Možná překvapivě jsou osoby od 18 do 25 let těmi kdo, se staví nejvíce proti této alternativě. Následuje skupina respondentů od 26 do 40 let. Další se ocitli lidé ve věku od 41 do 64 let. Nejotevřenější jsou v této záležitosti dotazovaní starší 65 let. Obyvatelé Rožmitálska by si nejvíce přáli rozšíření strojírenského průmyslu, hodně se jim také stýská po textilní výrobě podobné Jitexu. Dále jsou respondenti nakloněni rozšíření dřevozpracujícího a elektrotechnického průmyslu. Dotazovaní by také uvítali znovuoobnovení pivovarnictví. Značný počet osob by uvítal jakýkoli průmysl v případě, že by místním obyvatelům zajistil pracovní příležitosti.

Potenciální těžba zlata na Petráškově hoře je poměrně frekventovanou problematikou, slyšelo o ní 69 % lidí. Nejméně informovaných je ve věkové kategorii od 18 do 25 let, následují dotazovaní ve věku od 26 do 40 let. Informovanějšími jsou osoby ve věku od 41 do 64 let a nejvíce obeznámenými jsou v této záležitosti respondenti starší 65 let. Znalost této problematiky se tedy zvyšuje s věkem.

Potvrdila se nám tedy hypotéza, že starší lidé jsou vzdělanější a informovanější v námi sledovaných záležitostech a naopak, že ti nejmladší jsou s těmito tématy málo obeznámeni. Jediné pozitivní hodnocení zaznamenala nejmladší věková kategorie v návštěvnosti Cvočkařského muzea, to se umístila hned na první příčce.

ZÁVĚR

Rožmitálsko patří svou historií, kulturními památkami a přírodními krásami mezi nejpozoruhodnější oblasti Středočeského kraje. V průběhu národních dějin se několikrát tento region zviditelnil, ať již to bylo v 16. století, které je spojeno s historií jednoho z nejmocnějších českých šlechtických rodů, pánů Lvů z Rožmitálu, či ve druhé polovině 18. století zásluhou nejvýznamnější hudebně pedagogické osobnosti Jakuba Jana Ryby, nebo v období okupace, kdy Rožmitálsko patřilo mezi nejsilnější centra protifašistického odboje v Čechách.

K historii kulturní patří nerozdílně i historie podnikání, řemesel, obchodu a průmyslu, neboť tato činnost zajišťovala vedle zemědělství obživu v kraji, který byl odjakživa znám svými drsnými přírodními podmínkami. Tato práce si položila za cíl zmapovat vývoj řemeslné výroby, těžby a zpracování přírodních surovin od dob, kdy převládala cechovní malovýroba, přes období nástupu průmyslové revoluce, až k moderní průmyslové výrobě na přelomu 20. a 21. století. Vedle tohoto primárního cíle jsem si položila cíl druhý – zjistit, jaké je obecné povědomí mladých a dospělých o výše zmíněné historii, jak je pečováno o památky dokumentující vznik, rozvoj a tradice řemeslné a průmyslové výroby, jaká je návštěvnost rožmitálských muzeí a jak jsou vnímány jednotlivé expozice.

Hypotéza, že současná doba znamená oproti době před padesáti a více lety úpadek průmyslové výroby, se potvrdila pouze zčásti. Na jedné straně je nutno konstatovat, že Rožmitálsko nepatřilo nikdy mezi vysloveně industriální oblasti, na straně druhé je faktem, že průmyslové závody, jakými byly Agrostroj či Jitex, které zaměstnávaly stovky obyvatel města a okolí a které byly zároveň úspěšnými exportéry na zahraniční trhy, jsou již minulostí, výroba v nich již buď skončila, nebo byla převedena pod drobnější podnikatelské subjekty. Proces privatizace, kdy podniky skončily často v nepravých rukách, se podepsal i na osudu řady rožmitálských továren, za všechny můžeme jmenovat již zmíněný Agrostroj privatizovaný rodinou Stehlíků. Je nesporné, že se tato situace promítla i do stavu na trhu práce, Rožmitálsko patří v rámci příbramského okresu mezi oblasti s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. Oproti tomu je však třeba zmínit i tu skutečnost, že počet nově vzniklých či transformovaných výrobních subjektů je pozoruhodný a svědčí o schopnosti místních lidí řešit otázku podnikání a zaměstnanosti vlastními silami. I přes zmíněný fakt, že řada podnikatelských záměrů, zejména v oblasti potravinářské výroby nevyšla a podnikatelé byli nuceni své provozovny zavřít, (viz Voldán, Mothejzík a jiní) neustává snaha

prosadit se i v dobách, kdy se projevují globálně důsledky hospodářské recese. S ohledem na příslovečnou houževnatost místních lidí a vysokou míru jejich kvalifikovanosti ve sféře dřevozpracující a kovodělné výroby jsem přesvědčena, že budoucnost průmyslu v tomto kraji není ohrožena. Je jisté, že nadále budou nosnými odvětvími právě těžba a zpracování dřeva, výroba nábytku a kovovýroba, lze také uvažovat o rozvoji turistického ruchu a s ním spojeným rozvojem služeb zejména v souvislosti s uvažovaným zpřístupněním větší části Brd.

Druhá hypotéza, která měla potvrdit, že znalost historie oblasti včetně historie průmyslu je vyšší u starší generace, je již vyhodnocena v předchozí kapitole a výsledky nebyly nikterak nepředvídatelné. Co je nutno vyzdvihnout na závěr, je obrovská zásluha vedení města, kraje i lokálních patriotů (pan Jirásek) na udržování povědomí o historii prostřednictvím vybudování muzeí v rozsahu jak prostorami, tak počtu exponátů, který by jim mohla závidět i mnohem větší města. Ani nad výsledky ankety u školní mládeže není nutno propadat skepsi, je na rodinách a zejména škole, jak budou pomocí spolupráce s muzei posilovat vztah dětí k rodnému kraji. Nová koncepce výuky na základní škole, možnosti, které dává školní vzdělávací program, umožňuje i zavedení takzvaných průřezových témat ve výuce, organizování projektových dní, kdy mohou učitelé i žáci část svého vyučování přesunout do muzejních prostor a integrovat zde jednotlivé obory poznání a propojit je s poznatky o regionu.

Závěrem chci zmínit ještě jeden důležitý fakt. Ač bylo pro mne primárním cílem napsání a obhájení bakalářské práce jako nutný předpoklad ke složení státních závěrečných zkoušek, vedlejším a po mne se podstatným efektem stalo prohloubení povědomí o kraji, v němž žiji, a posílení citových vazeb k němu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ADLER, Jiří. Sklárny na Příbramsku. In *Vlastivědný sborník Podbrdsko 8 – 9*. Příbram : Okresní muzeum a Oblastní archiv, 1974 – 1975. 111 – 116 s.
2. BALKOVÁ, Markéta. Těžba zlata u Vacíkova. In *Třemšínské listy*. Rožmitál pod Třemšínem : Svazek obcí mikroregionu Třemšín, únor 2013, ročník X., č. 2, 1 s.
3. BÁRTLOVÁ, Marta. 35 let závodu Jitex. In *Rožmitálský zpravodaj*. Rožmitál pod Třemšínem : Městské kulturní středisko, červenec 1984. x s.
4. BRDA, Gabriel. *Kronika aneb pamětní kniha města Rožmitála pod Třemšínem*. 1930. 300 s.
5. BRDA, Gabriel, HOYER, Ivan a Václav KREJZAR. *Kronika aneb pamětní kniha města Rožmitála pod Třemšínem: II. díl*. 1956. 575 s.
6. CÍLEK, Václav et al. *Střední Brdy*. Příbram : Ministerstvo zemědělství České republiky, Ministerstvo životního prostředí České republiky, ČSOP Příbram a Kancelář pro otázky ochrany přírody a krajiny, 2005. 376 s. ISBN 80-7084-266-0 (Ministerstvo zemědělství ČR), 80-7212-254-1 (Ministerstvo životního prostředí ČR).
7. ČÁKA, Jan. K zániku voltušské flusárny. In *Vlastivědný sborník Podbrdsko 3*, Příbram : Oblastní muzeum a Okresní archiv, 1969. 204 – 207 s.
8. ČÁKA, Jan. *Toulání po Brdech*. 2., upravené vydání. Praha : Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1986. 336 s. 42-005-86.
9. DOHNAL, Martin, KORENÝ, Rastislav. Archeologický výzkum v prostoru bývalého hradního příkopu v Rožmitále pod Třemšínem v roce 2001. In ŠÁROVÁ, Jarmila. *Podbrdsko X*. Příbram : SOA v Praze – Státní okresní archiv, Hornické muzeum, 2003. 9 – 32 s. ISBN 80-902821-7-2.
10. DOLEŽAL, Daniel. *Příbram a okolí: Turistický průvodce*. Příbram : Knihkupectví – Galerie – Antikvariát Olšanská & Hyšpler, 1997. 80 s. ISBN 80-902362-0-0.
11. DRAŽANOVÁ, Květoslava. Vaše příspěvky. In *Třemšínské listy*. Rožmitál pod Třemšínem : Svazek obcí mikroregionu Třemšín, březen 2013, ročník X., č. 3, 6 s.

12. HAVRLÍK, Svatopluk. Příspěvky k lidovému umění na Příbramsku. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 24*. Příbram : Okresní archiv a Okresní muzeum, 1983. 102 – 109 s.
13. HÁLA, Josef. *Historie obce Bukové I. díl 1250 - 1965*. Buková. 258 s.
14. HÁSEK, Jindřich. *Kouzelné město Rožmitál: 2. část*. Rožmitál pod Třemšínem, 2004. 128 s. ISBN 80-903447-6-3. ISBN 80-903447-3-9 (soubor).
15. HÁSEK, Jindřich. *Podivuhodný příběh rožmitálského zámku*. Rožmitál pod Třemšínem, 2005. 58 s. ISBN 80-903447-4-7.
16. HOFMANN, Gustav. *Vlastivědný sborník Podbrdská 19: Staré železářství na Podbrdsku*. Příbram : Okresní archiv a Okresní muzeum, 1981. 266 s.
17. HOYER, Ivan. Lesmistr Karel Gangloff. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, květen 1994, ročník 18, 16 s.
18. JANEČEK, Jaroslav. *Historie Nepomuku a Zalán*. Rožmitál pod Třemšínem, 1993. 136 s.
19. JIRÁSEK, Jindřich. *Cvokaři: O zaniklém řemesle z rožmitálského údolí*. Hostivice : Baron, 2012. 184 s. ISBN 978-80-86914-50-3.
20. KARLÍK, Josef. O truhlárně „U Šmídů“ v Rožmitále. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, květen 1996, ročník 21, x s.
21. KOVO Věšín. 90 let výrobního družstva KOVO Věšín. In *Rožmitálský zpravodaj*. Rožmitál pod Třemšínem : Městské kulturní středisko, listopad 1981. x s.
22. KŘEPELKA, Bohumil. Produkce lidových plastik na Příbramsku. In *Vlastivědný sborník Podbrdská 38 – 39*. Příbram : Okresní muzeum a Okresní archiv, 1987. 143 – 153 s.
23. KŘEPELKOVÁ, Hana et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice : Městské knihy s. r. o., 2003. 247 s. ISBN 80-86699-04-8.
24. LIKOVSKÝ, Zbyněk. Zámecký pivovar v Rožmitále pod Třemšínem. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, červenec - srpen 2001, ročník 22, 12 - 14 s.
25. MAREŠ, Emanuel, KŘÍŽEK, Stanislav, BOUČEK, Josef, ŠEFL, Josef a Marie ČÁSTKOVÁ. *Letopisy obce Voltuše: díl I*. Voltuš, 1926. 400 s.
26. MRÁZEK, Luboš, FIRTOVÁ, Jiřina. *Výběr významných měst, obcí, firem a institucí České republiky 2002: Příbramsko, Dobříšsko, Sedlčansko*.

- [Poděbrady] : Kompakt spol. s r. o., Českomoravská reklamní agentura, 2002. 208 s.
27. NĚMEC, Václav. *Pamětní kniha obce Bezděkov : 1922 – 1996*. Bezděkov. x s.
 28. PEŠTOVÁ, Eva. Lidové stavby v Rožmitále a okolí – 8. část. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, prosinec 1998, ročník 22, 18 - 19 s.
 29. PETRÁŇ, František, DRAŽAN, Josef a František VACEK. *Obecní kronika Přední a Zadní Hutě*. 1927. 587 s.
 30. PLACHÝ, Jiří, ŽÁN, František. *Být užitečný lidem: Vzpomínky Jiřího Plachého na sedmdesátá léta v Rožmitále pod Třemšínem, na dobu, kdy stál v čele města*. Rožmitál pod Třemšínem : Kulturní klub, 2011. 141 s.
 31. POLÁK, Stanislav. *Vlastivědný sborník Podbrdská 20*. Příbram : Okresní archiv, Okresní muzeum, 1982. 415 s.
 32. PRÁŠIL, Petr. *Rožmitálsko na starých pohlednicích a fotografiích*. Hostivice : BARON, 2011. 203 s. ISBN 978-80-86914-37-4.
 33. ŘIHÁK, Josef. České zlato po 20 letech opět na scéně, šestkrát dražší a lákavější. In *Třemšínské listy*. Rožmitál pod Třemšínem : Svazek obcí mikroregionu Třemšín, březen 2013, ročník X., č. 3, 7 s.
 34. SLANEC, Jiří. Zlato za všechny peníze. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, listopad 1996, ročník 21, x s.
 35. SLAVÍK, František August. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem : Literární klub v Rožmitále p. Tř., 2005. 294 s. ISBN 80-239-4958-6.
 36. ŠEFRNA, Jan. Občanské sdružení Brdy nad zlato. In *Třemšínské listy*. Rožmitál pod Třemšínem : Svazek obcí mikroregionu Třemšín, březen 2013, ročník X., č. 3, 7 s.
 37. ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Město Rožmitál pod Třemšínem, 2012. 87 s. ISBN 978-80-260-3361-5.
 38. ŠIMKOVÁ, Ludmila. Jak v Jitexu? In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, září 1995, ročník 19, x s.
 39. VESELÝ, Václav. *Pamětní kniha obce Bukové*. Buková, 1928. 195 s.
 40. ZEMAN, Miloš. Předkládací zpráva k problematice průzkumu a těžby zlata v České republice: Perspektivy a rizika těžby zlata v ČR. In *Rožmitálsko:*

- Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, červenec - srpen 1999, ročník 22, 36 s.
41. Rožmitál očima kronikáře ing. Františka Hofmistra před více než 70 lety. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, prosinec 1996, ročník 21, x s.
42. *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, březen 1995, ročník 20, 16 s.
43. *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, listopad 1995, ročník 20, x s.
44. *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, únor 1996, ročník 20, x s.
45. *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, květen 1996, ročník 21, x s.
46. *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, duben 1997, ročník 21, x s.
47. *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, listopad 1998, ročník 22, x s.
48. *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, duben 2001, ročník 22, 48 s.
49. Sdružení Čechy nad zlato vyráží znovu do boje. In *Třemšínské listy*. Rožmitál pod Třemšínem : Svazek obcí mikroregionu Třemšín, březen 2013. 32 s.
50. *Středočeský kraj: příroda, památky, aktivní turistika, kultura*. [Kladno] : Regionální rozvojová agentura Střední Čechy, 2002. 60 s.
51. Z rožmitálské kroniky. In *Rožmitálsko: Kulturní a společenský měsíčník*. Rožmitál pod Třemšínem : Městský úřad, únor 1997, ročník 21, x s.

Elektronické zdroje

1. ALPHASTUDIO. *Truhlářství Tomek* [online]. 2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <<http://www.truhlarstvi-tomek.cz/>>.
2. Daniel Ritter. *Kurzy.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <<http://rejstrik-firem.kurzy.cz/87201810/daniel-ritter/statisticky-urad/>>.
3. DRECHSLEROVÁ, Jitka. *Zakázkové truhlářství Šourek* [online]. 2013 [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <<http://www.truhlarstvi-sourek.cz/>>.
4. Dřevěná okna a dveře - o firmě Truhlářství Petr Kaiser. KAO.CZ. *Truhlářství Petr Kaiser s. r. o.* [online]. 2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://petrkaiser.cz/o-nas/>>.
5. EkoStil Brdy, s. r. o. MAFRA, a. s. *TOPkontakt* [online]. 2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://topkontakt.idnes.cz/f/ekostil-brdy-s-r-o/23618/>>.
6. Expozice. STUDIO PETROHRAD. *Podbrdské muzeum* [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <<http://www.podbrdskemuzeum.cz/expozice>>.
7. Fotogalerie. DRECHSLEROVÁ, Jitka. *Zakázkové truhlářství Šourek* [online]. 2013 [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <<http://www.truhlarstvi-sourek.cz/index.php/fotogalerie/ostatni-vyroby>>.
8. Fotogalerie výrobků. *Kuchyňské linky: Zakázková výroba nábytku Pavel Trčka* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.nabytekticka.cz/?w=vyrobky>>.
9. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Obec Bezděkov pod Třemšínem* [online]. 3. 1. 2013 [cit. 2013-01-04]. Dostupné z: <<http://www.bezdekovptr.cz/>>.
10. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Obec Bezděkov pod Třemšínem* [online]. 3. 1. 2013 [cit. 2013-01-04]. Dostupné z: <<http://www.bezdekovptr.cz/informace-o-obci/historie-1/>>.
11. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města* [online]. [cit. 2013-01-31]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/cechy-nad-zlato/>>.
12. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města* [online]. 1.7.2013 [cit. 2013-01-07]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/hlavni-menu/informace-o-meste/>>.
13. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: oficiální stránky města* [online]. 7.1.2013 [cit. 2013-01-07]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/prislusne-osady/hute-p-tr/>>.

14. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: oficiální stránky města* [online]. 7.1.2013 [cit. 2013-01-07]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/prislusne-osady/skuhrov/>>.
15. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města* [online]. 7.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/prislusne-osady/stary-rozmital/>>.
16. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města* [online]. 7.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/prislusne-osady/voltus/>>.
17. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Sedlice: Oficiální stránky obce* [online]. 27.12.2012 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.sedlice-obec.cz/informace-o-obci/historie-a-soucasnost/>>.
18. GALILEO CORPORATION S. R. O. Sdružení obcí, měst a dalších právnických osob Čechy nad zlato. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města* [online]. [cit. 2013-01-31]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/cechy-nad-zlato/>>.
19. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Věšín: Oficiální stránky obce* [online] 9.1.2013 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.vesin.cz/>>.
20. Historie. MONIAK. *Kovo Věšín, s. r. o.* [online]. 2013 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <<http://www.kovovesin.cz/index.php?p=historie>>.
21. Historie budov podbrdského muzea. STUDIO PETROHRAD. *Podbrdské muzeum* [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <<http://www.podbrdskemuzeum.cz/historie>>.
22. Historie firmy. *FD Servis electro* [online]. 2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://www.volny.cz/fdservis/>>.
23. Historie firmy. *Kamnářství Janoušek* [online]. 2004 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.kamnarstvi-janousek.cz/index.php?content=historie.inc>>.
24. *Hledání ztraceného času*. 1. epizoda, Jak se co dělá. ČÁSLAVSKÝ, Karel, VANTUCH, Pavel. Magazín, Česká televize, 1995. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/873537-hledani-ztraceneho-casu/29532424274-jak-se-co-dela-1/>>.
25. HMH Trade, s. r. o. *Kurzy.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://rejstrik-firem.kurzy.cz/27875458/hmh-trade-sro/>>.

26. Informace z roku 2008: Milíř u Jeleních vrcholů dohasl. HLADÍK, Hynek. VOJTA HEROUT. *Schwarzenberský plavební kanál* [online]. 16.8.2008 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.schw-kan.com/sc_star2008.php>.
27. Interaktivní turistická mapa. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města* [online]. 3.4.2013 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/mapy-a-pohlednice/interaktivni-mapa/>>.
28. IT4CARE, o. p. s. *Elzat spol. s r. o. Rožmitál pod Třemšínem* [online]. 2011 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://www.elzat.cz/cz/>>.
29. Jan Janoušek - Jantar. WEB CONSULTING. *Portalpříbram.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.portalpříbram.cz/jan-janousek-jantar/>>.
30. Jan Janoušek - pobočka Rožmitál pod Třemšínem - Pňovice. SEZNAM.CZ. *Firmy.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.firmy.cz/detail/2625692-jan-janousek-rozmital-pod-tremsinem-pnovice.html>>.
31. JIRÁSEK, Jindřich. *Starý Rožmitál: Cvokařské muzeum* [online]. 8.1.2013. [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <<http://www.staryrozmital.cz/>>.
32. JIRÁSEK, Jindřich. Cvokařské muzeum. *Starý Rožmitál* [online]. 2012 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <<http://www.staryrozmital.cz/cvokarske-muzeum/>>.
33. Jiří Matějka. *Peníze.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://rejstrik.penize.cz/ares/71707701-jiri-matejka>>.
34. Katalog výrobků. PT COMPUTERS. *Kovo Květoň: Kovoobráběčství, nástrojářství, kovoobráběčské práce, nástrojařské práce, broušení kovů* [online]. 2012 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kovokveton.cz/index.php/katalog>>.
35. Kámen Hudčice, s. r. o. *Peníze.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://rejstrik.penize.cz/25075799-kamen-hudcice-s-r-o>>.
36. Kde najdete Míšov. OÚ MÍŠOV, Design FoXprofi.com. *Obec Míšov* [online]. 2013 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <<http://www.misov.cz/?strana=mapa>>.
37. *Kemmler elctronic: The company* [online]. [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.kemmler-electronic.com/en/the-company/>>.
38. KOLISKO, Luděk. *Jiří Matějka: ekologická likvidace odpadů, recyklace odpadů, ekologická likvidace vozidel* [online]. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.jirimatejka.cz/>>.

39. KOMPLETWEB. *Kámen Hudčice - kvalita - krása - tradice* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.kamen-hudcice.cz/>>.
40. Kontakt. *HMH Trade, s. r. o.: dřevoobchod* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.hmhtrade.cz/?page_id=24/>.
41. Kontakty. PT COMPUTERS S. R. O. *Lenger interiery: Interiery pro každého* [online]. 2012 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://lenger-interiery.cz/index.php/kontakty>>.
42. Kooperace. *Rozmítal* [online]. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.rozmital.com/?page=cz,kooperace>>.
43. Kozí farma Březí. CZECH TOURISM. *Kudyznudy.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <<http://www.kudyznudy.cz/Aktivity-a-akce/Aktivity/Kozi-farma-Brezi.aspx#2>>.
44. Kozí farma Březí, Rožmítal pod Třemšínem. *Nalok.cz: nakupujte lokálně* [online]. 2013 [cit. 2013-04-16]. Dostupné z: <<http://www.nalok.cz/farmy/kozi-farma-brezi-rozmital-pod-tremsinem>>.
45. *Kuchyňské linky: Zakázková výroba nábytku Pavel Trča* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.nabytektreka.cz/>>.
46. KVAPILOVÁ, Kateřina. *Galaktis: Moderní vzdělávání* [online]. 2009, 17.8.2009 [cit. 2013-01-02]. Dostupné z: <<http://galaktis.cz/clanek/prumysl-v-ceske-republice/>>.
47. LANGMAJER, Miroslav. *Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/>>.
48. LANGMAJER. *Lesnická výroba. Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/strediska/pilarska-vyroba/>>.
49. LANGMAJER. *Manipulace. Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/strediska/pilarska-vyroba/>>.
50. LANGMAJER. *Pilařská výroba. Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/strediska/pilarska-vyroba/>>.
51. LANGMAJER. *Služby. Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/strediska/pilarska-vyroba/>>.

52. LANGMAJER. Tesařství. *Kaiser, s. r. o.: Lesnicko - dřevařská výroba* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kaiser-sro.cz/strediska/pilarska-vyroba/>>.
53. MONIAK. *Kovo Věšín, s. r. o.* [online]. 2013 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <<http://www.kovovesin.cz>>.
54. MOUČKOVÁ, Miroslava. Téma: Udření cvočkaři nakonec vyzráli na překupníky. *Haló noviny: český levicový deník*[online]. 28.4.2012 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <<http://www.halonoviny.cz/articles/view/303026>>.
55. Luděk Mothejzík - Pekařství. *Peníze.cz* [online]. 1998 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <<http://rejstrik.penize.cz/ares/11299070-ludek-mothejzik-pekarstvi>>.
56. *Michal Kulovaný: Kovoobrábění a nástrojářské práce* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.kovoobrabeni-kulovany.cz/>>.
57. MICHALIČKA, Václav. Pálení milíře 2011. *Občanské sdružení Koliba* [online]. 14.7.2011 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <<http://koliba-os.ic.cz/news/30/59/Paleni-milire-2011.html>>.
58. O firmě. MINOAK. *Nástrojárna Voltuš: František Částka* [online]. 2007 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <<http://www.nastrojarna-voltus.cz/historie.html>>.
59. O firmě. LANGMAJER, Miroslav. *Petr Loučka: nábytek na míru, domov na klíč* [online]. 2013 [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <<http://www.truhlarstviloucka.cz/o-firme/>>.
60. O firmě. WEBGARDEN. *Konstrukční kancelář: Václav Šourek* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. <Dostupné z: <http://strojni-konstrukce.cz/menu/o-firme>>.
61. Podbrdské muzeum. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Mikroregion Třemšín* [online]. 12.2.2013 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <<http://www.tremsin.cz/podbrdske-muzeum/>>.
62. Podbrdské muzeum. WEB CONSULTING. *Portalpříbram.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <<http://www.portalprijbram.cz/podbrdske-muzeum/>>.
63. Podnikání: Obchodní rejstřík. KURZY.CZ, spol. s r.o., AliaWeb, spol. s r.o. *Kurzy.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://rejstrik-firem.kurzy.cz/26694930/ekostil-brdy-sro/>>.
64. Produkty. *Rozmítal* [online]. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.rozmital.com/?page=cz,p>>.

65. PT COMPUTERS S. R. O. *Langer interiery: Interiery pro každého* [online]. 2012 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://langer-interiery.cz/>>.
66. PT COMPUTERS. *Kovo Květoň: Kovoobráběčství, nástrojařství, kovoobráběčské práce, nástrojařské práce, broušení kovů* [online]. 2012 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.kovokveton.cz/>>.
67. Remonta, spol. s r. o. MEDIATEL SPOL. S R. O. *ZlatéStránky.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: <[http://www.zlatestranky.cz/firmy/Ro%C5%BEmit%C3%A1l+pod+T%C5%99em%C5%A1%C3%ADnem/H754126/REMONTA+spol.+s+r.o./](http://www.zlatestranky.cz/firmy/Ro%C5%BEmit%C3%A1l+pod+T%C5%99em%C5%A1%C3%ADnem/H754126/REMONTA+spol.+s+r.o./>)>.
68. Služby. *Michal Kulovaný: Kovoobrábění a nástrojařské práce* [online]. [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.kovoobrabeni-kulovany.cz/sluzby.php>>.
69. Sortiment. HODRMENT, Jaroslav. *Truhlářství Milan Blažek* [online]. 2013 [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://www.truhlarstviblazek.cz/sortiment.htm>>.
70. Statek Rožmitál, spol. s r. o. *Peníze.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://rejstrik.penize.cz/25694081-statek-rozmital-spol-s-r-o>>.
71. *Truhlářství Vachata: Od párátka po chatu, vše od Jirky Vachatů* [online]. 2013 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://vwww.vachata.cz/index.html>>.
72. WEBNODE. *Truhlářství Daniel Ritter: Fotogalerie* [online]. 2008 [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <<http://dr-nabytek.webnode.cz/fotogalerie/>>.
73. WWW.WEBAREAL.CZ. *Kaho podlahy* [online]. [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.kahopodlahy.cz/>>.
74. Zemědělské družstvo v Pňovicích. *Peníze.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-19]. Dostupné z: <<http://rejstrik.penize.cz/46351906-zemedelske-druzstvo-v-pnovicich>>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- rozhovor s panem Václavem Sýkorou, majitelem firmy KovoSýkora, s. r. o., ze dne 6. 1. 2013,
- rozhovor s panem Jindřichem Jiráskem, majitelem Cvokařského muzea, ze dne 13. 3. 2013,
- rozhovor s paní Květuškou Voldánou, vdovou po Zdeňku Voldánovi, ze dne 6. 3. 2013,
- rozhovor s paní Josefou Čejkovou, hospodářkou a pozdější vedoucí závodu Meta v Rožmitále pod Třemšínem, ze dne 8. 3. 2013,
- rozhovor s panem Jindřichem Dubským, spolumajitelem mlýna v Bohutíně, ze dne 19.4.2013,
- exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

Brožury, propagační materiály a nepublikované zdroje

1. BÁRTLOVÁ, Marta. *Kronika Jitexu*. Rožmitál pod Třemšínem, 2006. x s.
2. HÁSEK, Jindřich. *Rožmitál p. Tř.* Rožmitál pod Třemšínem, 1989. x s.
3. JANEČEK, Jaroslav. *100 let rožmitálské lokální dráhy: 1899 – 1999*. Březnice – Rožmitál pod Třemšínem : Kulturní klub Rožmitál pod Třemšínem, 1999. 17 s.
4. JANOUŠEK, Jiří. *I. sjezd rodáků a přátel obcí Pňovice a Skuhrov 7. července 2001*. Rožmitál pod Třemšínem : Kulturní klub, 2001. 16 s.
5. JIRÁSEK, Jindřich. *Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále*. x s.
6. KLIKA, Gustav. *Dvacet výletů po okolních Brdech*. Rožmitál pod Třemšínem : Okrašlovací odbor Sokola, [1913]. 62 s.
7. ŠRŮTEK, Jan. *Jitex - 30 let života a práce pro socialismus*. Praha : Práce, vydavatelství a nakladatelství ROH, 1979. 84 s. 24-115-79.
8. *80 Jubilejní ročenka občanské záložny v Rožmitále pod Třemšínem: 1862 – 1942*. Blatná : Občanská záložna Rožmitál, 1942. 55 s.
9. *80 let družstva Kovo Věšín*. 48 s.
10. Interní informace společnosti KONFEKTION MT, s. r. o.
11. *Kraj třemšínských hvozdů*. Rožmitál p. Tř. : Osvětová beseda, 1959. 16 s.
12. *Mikroregion Třemšín*. Mikroregion Třemšín : Reklama Fryček, 2002. 20 s.
13. *Poldi 2000*. Kladno : Poldi Ocel, Bohemia Art, 1994. x s.

14. Příspěvky k dopsání knihy Rožmitál a okolí. x s.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I.	Mapa Brd
Příloha II.	Mapa města Rožmitál p. Tř. a okolních obcí
Příloha III.	Řemesla na Rožmitálsku ve 30. letech 20. století
Příloha IV.	Zámecký parostrojní pivovar
Příloha V.	Areál slévárny a Panské pily v roce 1917 a v roce 2009
Příloha VI.	Litinová brána Salmovského paláce
Příloha VII.	Produkce železa
Příloha VIII.	Zemědělské stoje na pícniny
Příloha IX.	Lod' Poldi 94
Příloha X.	Podoba firmy Ravak z roku 2003
Příloha XI.	Počet pracovníků ve Strojárnách Rožmitál
Příloha XII.	Budova flusárny ve Voltuši
Příloha XIII.	Milíř
Příloha XIV.	Cvokařské muzeum v roce 1918 a dnes
Příloha XV.	Ukázka cvokařských výrobků ve Cvokařském muzeu
Příloha XVI.	Plakát Cvokařského muzea
Příloha XVII.	Ferrum v roce 1917 a Kovoprůmyslové závody v roce 1940
Příloha XVIII.	Rekonstrukce budov dnešního Podbrdského muzea
Příloha XIX.	Podbrdské muzeum
Příloha XX.	Plakát Podbrdského muzea
Příloha XXI.	Vzor ankety
Příloha XXII.	Vzor dotazníkového šetření
Příloha XXIII.	Procentuální výsledky dotazníkového šetření

PŘÍLOHY

Příloha I – Mapa Brd²³⁰

²³⁰ Kde najdete Míšov. OÚ MÍŠOV, Design FoXprofi.com. *Obec Míšov* [online]. 2013 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <<http://www.misov.cz/?strana=mapa>>.

Příloha II – Mapa města Rožmitál p. Tř. a okolních obcí²³¹

²³¹ Interaktivní turistická mapa. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Rožmitál pod Třemšínem: Oficiální stránky města*[online]. 3.4.2013 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <<http://www.rozmitalptr.cz/mapy-a-pohlednice/interaktivni-mapa/>>.

Příloha III – Řemesla na Rožmitálsku ve 30. letech 20. století²³²

Řemeslníci	počet	zaměstnanci
Bednáři	1	1
Cementáři	1	2
Cihláři	2	4
Cukráři	4	2
Elektrotechnici	1	1
Hodináři	2	1
Holiči	4	9
Kameníci	1	2
Kamnáři	2	0
Kartáčníci	1	0
Klempíři	2	1
Kloboučníci	1	1
Knihář	1	1
Koláři	1	2
Kominíci	1	1
Košíkáři	3	0
Kováři	2	5
Krejčí	12	7
Malíři pokojů	2	1
Mlynáři	1	0
Modistky	2	0
Obuvníci	16	6
Pekaři	5	4
Pokrývači	2	1
Pozlacovači	1	0
Provazníci	1	0
Punčocháři	4	0
Řezníci a uzenáři	6	6

²³² KŘEPELKOVÁ, Hana et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice, 2003, s. 110-111.

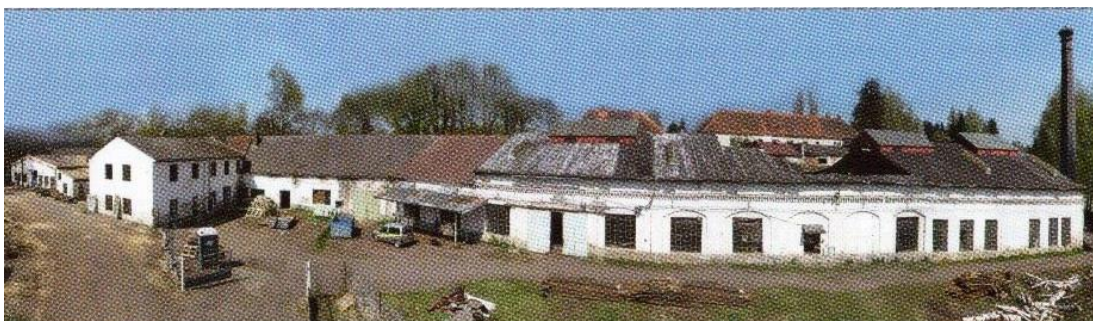
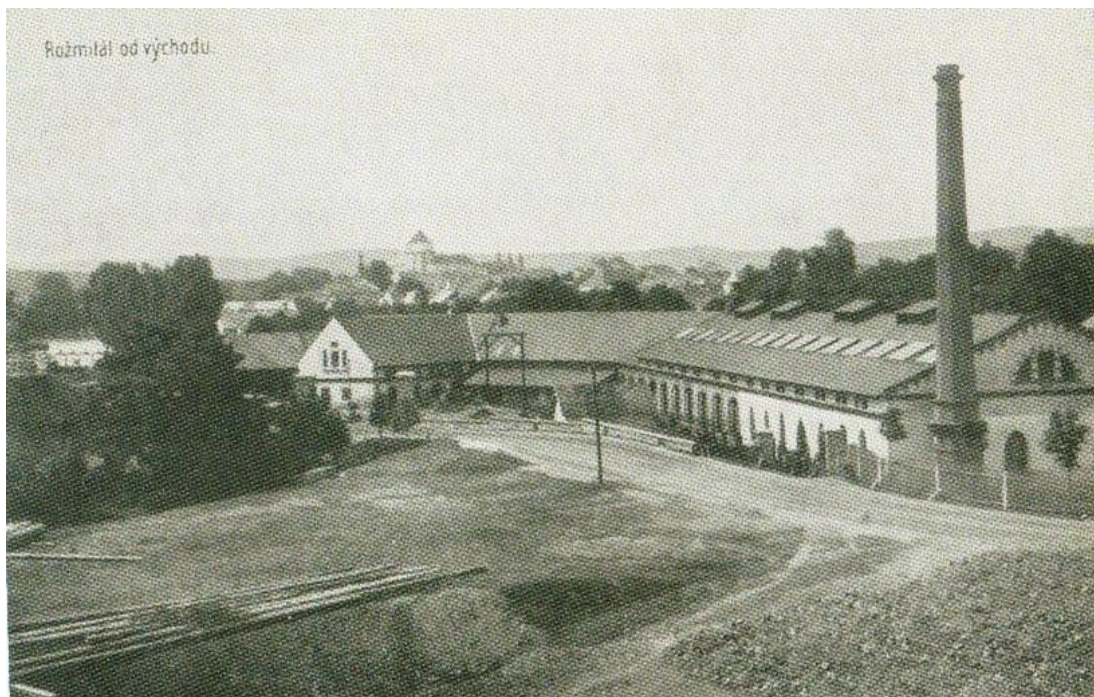
Sedláři	1	2
Sedláři a čalouníci	1	2
Sklenáři	2	1
Soustružníci	1	1
Strojní zámečníci	5	34
Strojníci	2	13
Švadleny	18	5
Tesaři	1	0
Truhláři	7	26
Zahradníci	2	3
Zámečníci	3	6
Zedničtí dělníci	2	0

Příloha IV – Zámecký parostrojní pivovar²³³

²³³ PRÁŠIL, Petr. *Rožmitálsko na starých pohlednicích a fotografiích*. Hostivice, 2011, s. 32.

**Příloha V – Areál slévárny a Panské pily v roce 1917²³⁴ a v roce 2009
těsně před demolicí²³⁵**

²³⁴ PRÁŠIL, Petr. *Rožmitálsko na starých pohlednicích a fotografiích*. Hostivice, 2011, s. 106.

²³⁵ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 69.

Příloha VI – Litinová brána Salmovského paláce²³⁶

²³⁶ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 11.

Příloha VII – Produkce železa – podíl Podbrdská a rožmitálských železných hutí na sklonku 18. století²³⁷

	vysoké pece		zkujňovací výhně		produkce železa	
	počet	%	počet	%	kg	%
Čechy	45	100	119	100	694,9	100
Podbrdsko	23	51,1	71	59,7	482,1	69,4

Panství	vysoké pece	zkujňovací výhně	produkce kg
Dobříš	2	6	31,5
Hluboš	1	3	11,9
Hořovice	2	7	54,1
Jince	2	5	43,2
Křivoklát	2	6	41,3
Plzeň	1	4	30,3
Radnice	1	3	15
Rokycany	1	3	21,1
Rožmitál	1	3	24,7
Spálené Poříčí	1	2	14,3
Štáhlavy	1	2	11,2
Zbiroh – Králův Dvůr – Mirošov – Osek	7	24	177,4
Zelená Hora	1	3	6,3

²³⁷ HOFMANN, Gustav. *Vlastivědný sborník Podbrdská 19: Staré železářství na Podbrdsku*. Příbram, 1981, s. 152.

Příloha VIII – zemědělské stoje na pícniny – obráběč a shrnovač²³⁸

²³⁸ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 45.

Příloha IX – Lod' Poldi 94, vyrobená v Rožmitále p. Tř.²³⁹

²³⁹ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 61.

Příloha X – Podoba firmy Ravak z roku 2003²⁴⁰

① Administrativní budova / Administration building	⑪ Sklad výroby, dříve sklad uhlí / Production storehouse, former coal storehouse
② Obrobna / Machine shop	⑫ Sklad výroby / Production storehouse
③ Svařovna / Welding shop	⑬ Sklad, dříve lakovna / Storehouse, former paint shop
④ Montáž a lakovna / Assembly shop and paint shop	⑭ Sklad, dříve kovárna / Storehouse, former blacksmith shop
⑤ Lisovna a dělirna / Press shop and dividing shop	⑮ Sklad hořlavín / Combustible matters storehouse
⑥ Sklad hutního materiálu / Metallurgical material storehouse	⑯ Garáže / Garages
⑦ Tryskač / Grit blaster	⑰ Truhlárna / Joiner's workshop
⑧ Sklad náhradních dílů a nakupovaného zboží / Spare parts and purchased goods storehouse	⑱ Trafostanice / Transformer station
⑨ Sklad hotových výrobků a náhradních dílů / Finished goods and spare parts storehouse	⑲ Ubytovna, dříve kuchyně a jídelna / Dormitory, former kitchen and eating room
⑩ Sklad hotových výrobků 3x / Finished goods storehouse 3x	⑳ Sklad CO (civilní obrany), nevyužívaný / Civil defence storehouse, unused
	㉑ Slévárna, její část / Foundry, its part

²⁴⁰ ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 82.

Příloha XI – Počet pracovníků ve Strojárnách Rožmitál^{241, 242, 243}

Rok	Počet pracovníků
1913 – 1920	180
1960	428
1965	406
1969	371
1974	383
1980	386
1985	352
1990	365
1992	262
1998	157
2000	145
2002	114
2005	125
2008	123
2011	95
2013	120

²⁴¹ SLAVÍK, F. A. *Rožmitál pod Třemšínem a jeho okolí*. Vydání třetí. Rožmitál pod Třemšínem, 2005, s. 172.

²⁴² ŠIMEK, Rudolf, VALCHÁŘ Pavel a Iveta PETRÁŠKOVÁ. *Strojírny Rožmitál 1913 – 2013*. Rožmitál pod Třemšínem, 2012, s. 53.

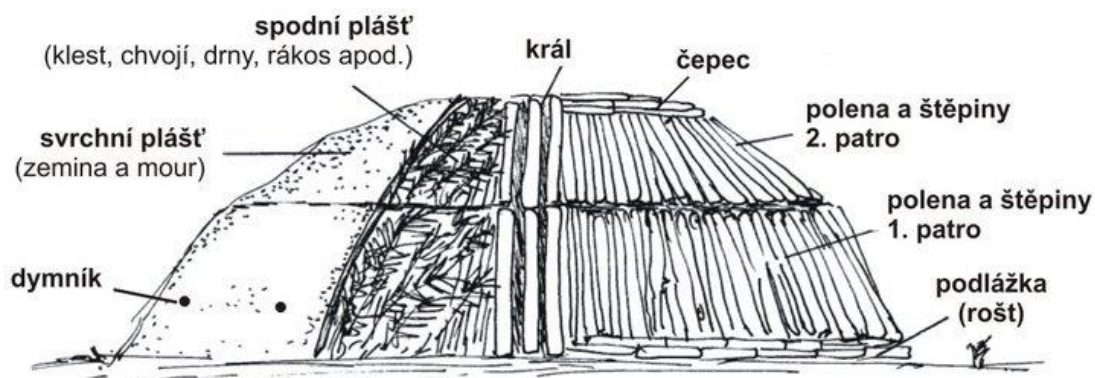
²⁴³ Kooperace. *Rozmital* [online]. 2013 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <<http://www.rozmital.com/?page=cz,kooperace>>.

Příloha XII – Budova flusárny ve Voltuši²⁴⁴

²⁴⁴ PRÁŠIL, Petr. *Rožmitálsko na starých pohlednicích a fotografiích*. Hostivice, 2011, s. 165.

Příloha XIII – Milíř – detailní popis milíře²⁴⁵ a jeho vzhled²⁴⁶

²⁴⁵ MICHALIČKA, Václav. Pálení milíře 2011. *Občanské sdružení Koliba* [online]. 14.7.2011 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <<http://koliba-os.ic.cz/news/30/59/Paleni-milire-2011.html>>.

²⁴⁶ Informace z roku 2008: Milíř u Jeleních vrcholů dohasl. HLADÍK, Hynek. VOJTA HEROUT. *Schwarzenberský plavební kanál* [online]. 16.8.2008 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.schw-kan.com/sc_star2008.php>.

Příloha XIV – Cvokařské muzeum – cvokaři před veřtatem v roce 1918, který je dnes součástí muzea a současná podoba muzea²⁴⁷

²⁴⁷ JIRÁSEK, Jindřich. Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále. x s.

**Příloha XV – Ukázka cvokařských výrobků ve Cvokařském muzeu –
vzorník ručně kovaných hřebů a hřebíků²⁴⁸ a replika boty okované
cvočky a šerkami²⁴⁹**

²⁴⁸ JIRÁSEK, Jindřich. Cvokařské muzeum. *Starý Rožmitál* [online]. 2012 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <<http://www.staryrozmital.cz/cvokarske-muzeum/>>.

²⁴⁹ MOUČKOVÁ, Miroslava. Téma: Udření cvočkaři nakonec vyžráli na překupníky. *Haló noviny: český levicový deník* [online]. 28.4.2012 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <<http://www.halonoviny.cz/articles/view/303026>>.

CVOKAŘSKÉ MUZEUM VE ST. ROŽMITÁLE

serka úzká

serka široká

*serka široká se
spíchatou hlavou*

*serka ostrá
obyčejná sekana*

zve k návštěvě

Původní cvokařský veřtat
z přelomu 19. a 20. století

* stálá výstava o tomto již téměř
zapomenutém řemesle * historie
a současnost Starého Rožmitálu

* tipy na výlety v okolí * staré
místní zvyky a obyčeje

* osobnosti * Jakub Jan Ryba

* spolkový život * podnebí, počasí,
příroda * přehledné fotomapy

* farní kostel a hřbitov

* rožmitálský dialekt * otevřeno
od jara do podzimu od slušné
hodiny ranní do soumraku

* vstup volný a nutný

Alej Johanky z Rožmitálu 74 a 118
262 42 Rožmitál pod Třemšínem
jindrich.jirasek@email.cz

www.staryrozmital.cz

*serka ostrá
vyražena
Togeburská*

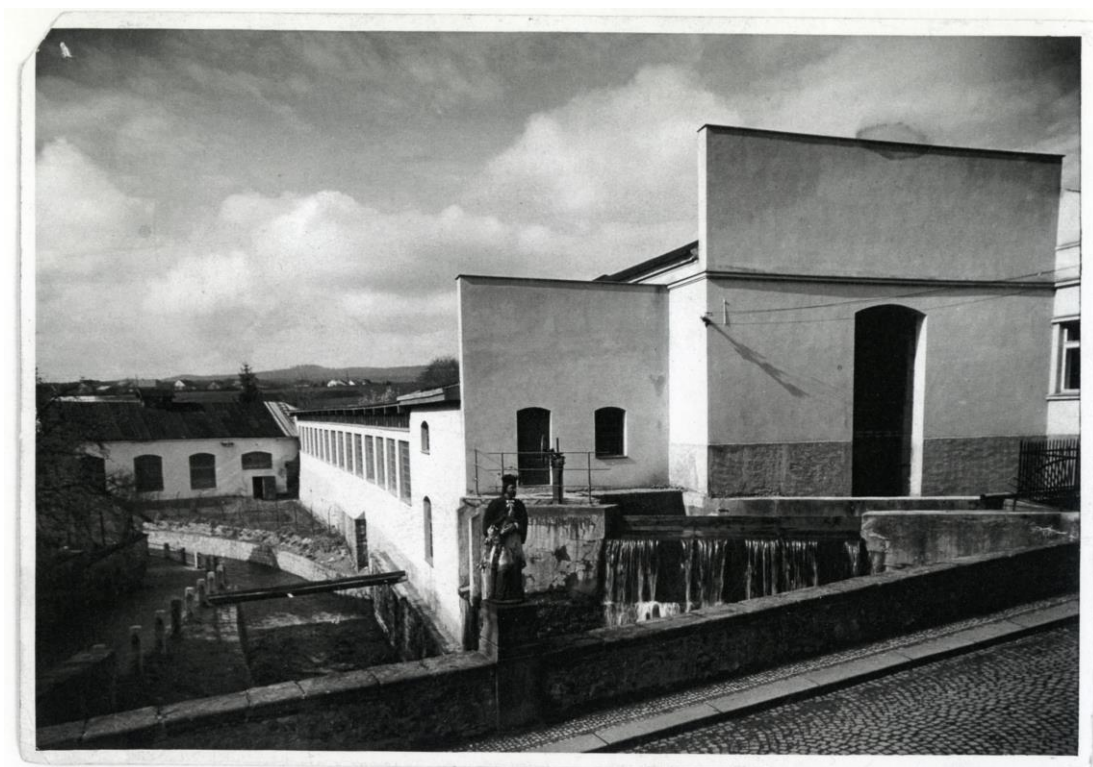
*serky sedlové
tzu. šustony*

serka křížová

²⁵⁰ JIRÁSEK, Jindřich. Cvokařské muzeum. *Starý Rožmitál* [online]. 2012 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.staryrozmital.cz/cvokarske-muzeum/>.

Příloha XVII – Ferrum v roce 1917 a Kovoprůmyslové závody v roce 1940²⁵¹

²⁵¹ Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

Příloha XVIII – Rekonstrukce budov dnešního Podbrdského muzea²⁵²

²⁵² Exkurze v Podbrdském muzeu v Rožmitále pod Třemšínem, provedená slečnou Ivou Ryjáčkovou, průvodkyní Podbrdského muzea, ze dne 14. 2. 2013.

**Příloha XIX – Podbrdské muzeum – pohled z Palackého ulice
a nádvoří muzea²⁵³**

²⁵³ Podbrdské muzeum. WEB CONSULTING. *Portalpřibram.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <<http://www.portalpřibram.cz/podbrdske-muzeum/>>.

**podbrdské
muzeum**

Podbrdské muzeum s památkou České mše vánoční,
galerií a expozicí historických automobilů

ROŽMITÁL POD TŘEMŠÍNEM
Palackého 10, 262 42
www.podbrdskemuzeum.cz tel: 311 249 262 e-mail pm@podbrdskemuzeum.cz

RÓP
STŘEDNÍ
ČECHY

INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI
SPOLUFINANCOVÁNO EVROPSKOUJ
UNÍ Z EVROPSKÉHO FONDU PRO
REGIONÁLNÍ ROZVOJ

OTEVŘENO DENNĚ KROMĚ PONDĚLÍ

BŘEZEN – KVĚTEN 9 – 12 13 – 16
ŘÍJEN – LISTOPAD 9 – 12 13 – 16
ČERVEN – ZÁŘÍ 9 – 12 13 – 17

Jak se žilo na Podbrdsku

Expozice Pánů z Rožmitála

Památník České mše vánoční

Stodola

Galerie

**PODBRDSKÉ
MUZEUM JE
BEZBARIÉROVÉ**

Expozice historických automobilů

Dětské hřiště

²⁵⁴ Podbrdské muzeum. GALILEO CORPORATION S. R. O. *Mikroregion Třemšín* [online]. 12.2.2013 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <<http://www.tremstin.cz/podbrdske-muzeum/>>.

Příloha XXI – Vzor ankety

ANKETA PRO ŽÁKY ZÁKLADNÍ ŠKOLY J. J. RYBY

Jmenuji se Eva Filipovská a studuji Vysokou školu evropských a regionálních studií v Příbrami, obor regionální studia. Tímto bych Vás chtěla poprosit o vyplnění anonymní ankety, která mi poslouží k mé bakalářské práci na téma „Historie, vývoj a současnost průmyslu na Rožmitálsku.“

Pohlaví: muž / žena

1) Navštívili jste někdy Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále?

a) ano b) ne

* Pokud ano, líbila se Vám expozice?.....

* Kolikrát jste již v muzeu byli?.....

* Navštívili jste muzeum v rámci školní exkurze?

a) ano b) ne

2) Navštívili jste někdy Podbrdském muzeum v Rožmitále p. Tř.?

a) ano b) ne

* pokud ano, líbila se Vám expozice?.....

* Která ze stálých expozic se Vám líbila nejvíce?

a) Páni z Rožmitála b) Jak se žilo na Podbrdsku c) Památník J. J. Ryby

d) Expozice historických automobilů e) Stodola f) Muzeum hasičstva

* Kolikrát jste již v muzeu byli?.....

* Navštívili jste muzeum v rámci školní exkurze?

a) ano b) ne

Děkuji za vyplnění ankety.

Příloha XXII – Vzor dotazníkového šetření

DOTAZNÍK PRO OBYVATELE ROŽMITÁLSKA

Jmenuji se Eva Filipovská a studuji Vysokou školu evropských a regionálních studií v Příbrami, obor regionální studia. Tímto bych Vás chtěla poprosit o vyplnění anonymního dotazníku, který mi poslouží k mé bakalářské práci na téma „Historie, vývoj a současnost průmyslu na Rožmitálsku.“

Vaše pohlaví:

- a) muž b) žena

Věková kategorie:

- a) 18 – 25 let b) 26 - 40 let c) 41 – 64 let d) 65 a více let

Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

- a) základní/vyučen(a) b) středoškolské s maturitou c) vysokoškolské

1) Která ze současných oblastí Rožmitálska byla osídlena jako první (v 10. století)?

- a) Starý Rožmitál b) Rožmitál p. Tř. c) Věšín

2) Ve kterém století vznikl Rožmitál p. Tř.?

- a) 12. století b) 13. století c) 14. století

3) Které z průmyslových odvětví bylo v minulosti na Rožmitálsku nejrozšířenější?

- a) sklářský b) hutnictví železa c) textilní

4) Co je to milíř?

- a) zařízení pro výrobu dřevěného uhlí b) délková míra
c) surovina potřebná pro výrobu skla

5) Co je to cvočkařství/cvokařství?

- a) ruční výroba hřebíků b) způsob zakreslování do map c) výroba druků

6) Ve kterém roce se v Rožmitále p. Tř. přestalo vyrábět pivo?

- a) 1852 b) 1902 c) 1942

7) Věděli jste, že se v Rožmitále p. Tř. vyráběly tzv. Voldánky, obdoba Mariánských oplátek?

- a) ano b) ne

8) Kolik obyvatel má v současnosti Rožmitál p. Tř. se všemi svými příslušnými osadami? (Hutě p. Tř., Nesvačily, Pňovice, Skuhrov, Starý Rožmitál, Strýckovy, Voltuš, Zalány)

- a) 3 587 b) 3 921 c) 4 326

9) Které z průmyslových odvětví je v současnosti na Rožmitálsku nejrozšířenější?

- a) strojírenský b) dřevozpracující/nábytkářský c) těžební

10) Navštívili jste někdy Cvokařské muzeum ve Starém Rožmitále?

- a) ano b) ne

* pokud ano, líbila se Vám expozice?

11) Navštívili jste někdy Podbrdském muzeum v Rožmitále p. Tř.?

- a) ano b) ne

* pokud ano, líbila se Vám expozice?

12) Uvítali byste, aby bylo některé z průmyslových odvětví na našem území rozšířeno /založeno?

- a) ano b) ne

* pokud ano, které?

13) Slyšeli jste o současné problematice těžby zlata na Petráškově hoře ve Vacíkově?

- a) ano b) ne

* zde můžete vyjádřit svůj názor.....

.....

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Příloha XXIII – Procentuální výsledky dotazníkového šetření

Celkem vylo vyplněno:	159	z	100
	Q		%
Otázka č. 1.			
MUŽ	79		49,69
ŽENA	80		50,31
Otázka č. 2.			
18 – 25	52		32,70
26 - 40	45		28,30
41 – 64	50		31,45
65 a více let	12		7,55
Otázka č. 3.			
základní/vyučen(a)	56		35,22
středoškolské s maturitou	82		51,57
vysokoškolské	21		13,21
Otázka č. 4.			
Starý Rožmitál	128		80,50
Rožmitál p. Tř.	27		16,98
Věšín	4		2,52
Otázka č. 5.			
12. století	35		22,01
13. století	108		67,92
14. století	16		10,06
Otázka č. 6.			
sklářský	24		15,09
hutnictví železa	108		67,92
textilní	27		16,98
Otázka č. 7.			
zařízení pro výrobu dřevěného uhlí	142		89,31
délková míra	10		6,29
surovina potřebná pro výrobu skla	7		4,40
Otázka č. 8.			
ruční výroba hřebíků	125		78,62
způsob zakreslování do map	1		0,63
výroba druků	33		20,75

Otázka č. 9.		
1852	15	9,43
1902	48	30,19
1942	96	60,38
Otázka č. 10.		
ano	80	50,31
ne	79	49,69
Otázka č. 11.		
3587	2	1,26
3921	17	10,69
4 326	140	88,05
Otázka č. 12.		
strojírenský	70	44,03
dřevozpracující/nábytkářský	85	53,46
těžební	4	2,52
Otázka č. 13.		
ano	88	55,35
ne	71	44,65
Otázka č. 14.		
ano	117	73,58
ne	42	26,42
Otázka č. 15.		
ano	79	49,69
ne	80	50,31
Otázka č. 16.		
ano	109	68,55
ne	50	31,45